

”Kuoleman kusinen enkeli”

Miesten alkoholinkäytön maskuliiniset representaatiot tutkimuskirjallisuudessa ja Rytmihäiriön musiikissa

ARTTU SALO
Tampereen yliopisto
Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö
Sosiaalityön pro gradu -tutkielma
Lokakuu 2013

TAMPEREEN YLIOPISTO

Yhteiskunta ja kulttuuritieteiden yksikkö

SALO, ARTTU: ”Kuoleman kusinen enkeli”. Miesten alkoholinkäytön maskuliiniset representaatiot tutkimuskirjallisuudessa ja Rytmihäiriön musiikissa.

Pro gradu -tutkielma, 93 s.

Sosiaalityö

Ohjaaja: Hannele Forsberg

Lokakuu 2013

Tarkastelen tutkielmassani miesten alkoholinkäytön maskuliinisia representaatioita. Tarkoitukseni on hahmottaa, miten miesten alkoholinkäyttö tuottaa, rakentaa ja uusintaa miehen sukupuolta ja maskuliinisuuksia. Teoreettisena viitekehystenäni on kriittinen miestutkimus ja tutkimusmetodologiani noudattelee kulttuurisen tekstintutkimuksen ja feministisen kulttuurintutkimuksen jäsenyyksiä. Varsinaisena analyysimenetelmänä tutkimuksessani on representaatioanalyysi.

Tutkimukseni etenee kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastelen aiempien miesten alkoholinkäyttöä käsitelleiden tutkimusten kautta, millaisia miesten alkoholinkäytön maskuliinisia representaatioita kulttuurissamme esiintyy. Tutkimukseni toisessa vaiheessa tarkastelen, millaisia miesten alkoholinkäytön representaatioita Rytmihäiriön musiikissa on.

Tutkimukseni perusteella se miten, mitä ja missä miehet juovat vaikuttaa siihen, millaisena heidät näemme ja siihen, miten heitä kohtelemme. Toisin sanoen erilaiset miesten alkoholinkäytön tavat ja tyylit rakentavat, tuottavat ja uusintavat erilaisia maskuliinisuuksia. Nämä erilaiset maskuliinisuudet asettuvat hierarkkisiin asemiin toisiinsa nähden ja kulttuurisesti hyväksytyimmistä maskuliinisuudesta tulee ideaali, johon toisten pitää pyrkiä. Kauimmaksi ideaalista jäävä maskuliinisuus, joka representoituu syrjäytetyn, alkoholisoituneen miehen hahmoon, jää vaille mieheksi tunnustamista ja paikkaa yhteiskunnassa.

avainsanat: representaatio, mies, maskuliinisuus, alkoholi

UNIVERSITY OF TAMPERE
School of Social Sciences and Humanities

SALO, ARTTU: "Kuoleman kusinen enkeli". Masculine Representations of Male Alcohol Use in Existing Research and in the Music of the Band Rytmihäiriö

Master's Thesis, 93 pages
Social Work
Supervisor: Hannele Forsberg
October 2013

In this thesis I will discuss the masculine representation patterns of male alcohol use. I will outline how male alcohol use creates, builds and reproduces the gender and masculinity of men. The theoretical framework of this thesis is based on critical studies of men and masculinities and I have used the approaches of cultural text analysis and feminist cultural studies as the methodology. I have used representation analysis as my actual method of analysis.

There are two parts to my thesis. In the first part I discuss existing research on male alcohol use and what masculine representation patterns of male alcohol use appear in our culture. After discussing the existing literature, I discuss what kinds of representations of male alcohol use appear in the music of the band Rytmihäiriö.

Based on my research, I suggest that what, how and where men drink affects how we see them as men and how we treat them. In other words, the habits and patterns of male alcohol use build, create and reproduce different types of masculinities. These different masculinities form a hierarchy, and the most culturally acceptable masculinity becomes an ideal that others should aspire to. The masculinity that remains furthest from this ideal – the representation of the socially excluded man who is addicted to alcohol – gains no acceptance and has no place in society.

Key words: representation, man, masculinity, alcohol

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Kriittisestä miestutkimuksesta	5
2.1 Kriittinen miestutkimus	5
2.2 Maskuliinisuus	9
2.3 Hegemoninen maskuliinisuus	14
2.4 Yhteenveto	19
3 Kulttuurisesta tekstintutkimuksesta ja representaatioanalyysiin	21
3.1 Kulttuurinen tekstintutkimus.....	21
3.2 Representaatioanalyysi.....	24
3.3 Yhteenveto	27
4 Miesten alkoholinkäyttö tutkimuskirjallisuuden valossa.....	29
4.1 Humalahakuisuus ja juomisen kontrolli.....	30
4.2 Olut ja viina	40
4.3 Pubit, kadut ja juomaringit	45
4.4 Mies, viina ja väkivalta.....	49
4.5 Yhteenveto	53
5 Miesten alkoholinkäyttö Rytmihäiriön musiikissa	55
5.1 Rytmihäiriö: historia ja tuotanto.....	55
5.2 Surmacore.....	58
5.3 ”Totalitääriseen juoppohulluuteen”	63
5.4 ”Sataa Gambinaa”.....	65
5.5 ”Kähinää krouvissa”	67
5.6 ”Lupa tappaa humalassa”	69
5.7 Yhteenveto eli ”Tehty mikä tehty”	71
6 Lopuksi.....	74
Lähteet.....	76
Liite 1: Tutkimuskirjallisuus.....	85
Liite 2: Rytmihäiriön albumit.....	91

1 Johdanto

Suomessa juodaan viinaa paljon ja usein ja viina tappaa. Vuonna 2011 alkoholin kokonaiskulutus sataprosenttiseksi alkoholiksi muutettuna oli 10,1 litraa asukasta kohden (Päihdetilastollinen vuosikirja 2012, 21). Vuonna 2008 reilu kolmannes miehistä ja viidennes naisista käytti alkoholia useammin kuin kerran viikossa. 2000-luvun alkuun verrattuna useammin kuin kerran viikossa juovien miesten määrä on kasvanut kahdeksan prosenttia ja naisten neljätoista prosenttia. (Mustonen & Mäkelä & Huhtanen 2009, 389–390.) Vaikka naisten alkoholin käyttö on lisääntynyt suhteessa enemmän, käyttävät miehet edelleen keskimäärin kolme kertaa enemmän alkoholia kuin naiset. (Piispa & Heiskanen 2009, 46). Alkoholisyyt olivat työikäisten miesten yleisin kuolinsyy vuonna 2011 (Suomen virallinen tilasto).

Humalassa tapellaan ja tapetaan. Valtaosa pahoinpitelyistä ja henkirikoksista Suomessa tehdään alkoholin vaikutuksen alaisena. Tyypillisin suomalainen henkirikos on ryyppyriitatappo. Tekovälineenä on keittiöveitsi ja tekopaikkana yksityisasunto. Sekä uhri että syyllinen ovat keski-ikäisiä, yksin asuvia, työelämästä syrjäytyneitä, alkoholisoituneita miehiä. Uhri ja syyllinen tuntevat toisensa ja molemmilla on väkivaltarikostausta. Tekohetkellä molemmat ovat vahvassa humalassa. (Lehti 2012, 1, 28.) Yleisten uhritutkimusten mukaan kahdessa kolmasosassa kaikista väkivaltatilanteista joko uhri, tekijä tai molemmat ovat päihtyneenä. Väkivaltatilanteet, joissa uhri on päihtynyt, ovat yleistyneet eritoten miesten keskuudessa. (Piispa & Heiskanen 2009, 45.)

Alkoholi ei ole vain suomalaisten miesten ongelma. Kaikissa tutkituissa yhteiskunnissa miehet käyttävät enemmän alkoholia ja heillä on enemmän alkoholiin liittyviä ongelmia kuin naisilla. Naisten suurin alkoholiongelma on miehen juominen. (Holmila 2001, 55–56.) Valtaosan kaikesta alkoholista kuluttaa työssä käyvien keski-ikäisten miesten enemmistö. Alkoholin käytön lisääntyessä yhteiskuntatieteilijöiden huolestunut katse ei ole kuitenkaan kohdistunut heihin. Huoli alkoholin käytön lisääntymisestä on ollut helpompaa kohdentaa epäitsenäisiin ja marginaalisiin ryhmiin: nuoriin, naisiin ja työttömiin. Näin sii-

täkin huolimatta, että miehet ovat perinteisesti olleet alkoholitutkimuksen pääkohde. (Ahlström 2000, 447; Holmila 1992, 7–9.)

Pääkohteena olo on tehnyt miehen sukupuolesta itsestään selvyden alkoholitutkimuksessa. Tutkimuskohde on ollut niin itsestään selvästi mies, että miehen sukupuolta ei ole alkoholitutkimuksessa tarvinnut problematisoida. Alkoholitutkimuksen kohde on vain paikantunut mieheen, koska alkoholiongelman toimijana on yleensä mies. Alkoholitutkimuksesta on tullut ikään kuin sisään kirjoitetusti sukupuoletona miestutkimusta. (Jokinen 1999, 23.) Päihdeongelmien hoitotutkimuksessakaan sukupuoli ei ole herättänyt suurta kiinnostusta. Tämä tulee näkyviin kahtena puutteena. Yhtäältä ei ole olemassa päihdeongelman hoitoa sukupuolen näkökulmasta tarkastelevaa kansainvälistä tieteellistä julkaisua. Toisaalta sukupuolen tutkimukseen erikoistuneet julkaisut eivät ole olleet kiinnostuneita päihdehoidosta. Päihdehoito on jäänyt sekin ikään kuin sisään kirjoitetusti sukupuolettomaksi miesten maailmaksi. (ks. Saarnio 2002.)

Perinteisesti alkoholin käyttö on länsimaissa nähty maskuliinisena tekona. Juomalla alkoholia julkisesti mies on voinut korostaa miehisyyttään. Uudenlaisen miesihanteen syntyminen ja maskuliinisen juomistavan näkeminen naisen emansipaation merkinä on muuttanut tilannetta. Uusi uratietoinen, kontrolloitu ja tulevaisuuteen suuntautunut miesihanne toimii perinteisen maskuliinisen juopottelumallin vastakohtana. Miehisyyttä ei ole enää tarpeen ilmaista julkisella alkoholin käytöllä. (Holmila 2001, 56 ja 60.) Silti valtaosan julkisesti juodusta alkoholista juovat miehet, eritoten nuoret miehet (Mustonen ym. 2009, 392–393).¹Eikä kadulla humalassa hoippuva mies edes kiinnitä huomiotamme, koska miesten juoppoutteen olemme tottuneet (Holmila 1992, Esipuhe).

Tutkimukseni aihe nouseekin tästä ilmeisestä ristiriidasta: alkoholitutkimuksen pääkohde, juova mies, jää itsestään selvydeksi. Tutkimukseni tarkoitus on hahmottaa, miten miehen sukupuolta ja alkoholia lähestytään kulttuurissamme. Olen kiinnostunut siitä, miten miesten alkoholinkäyttö rakentaa, tuottaa ja

---

¹ Valtaosa kaikesta alkoholinkäytöstä tapahtuu kotiympäristössä (Mustonen ym. 392-393). Julkisen alkoholin käytön painottuminen miehiin ilmentää omalta osaltaan perinteistä, julkinen mies, yksityinen nainen, jakoa (ks. esim. Elshstain 1981).

uusintaa miehen sukupuolta ja maskuliinisuuksia. Lähestyn kiinnostukseni kohdetta kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastelen tutkimuskirjallisuuden kautta miesten alkoholinkäytön maskuliinisia representaatioita. Toisessa vaiheessa käytän näin saamiani tuloksia apuna, kun tarkastelen niitä Rytmihäiriö yhtyeen musiikissa.

Olen valinnut toisen vaiheen tutkimusaineistokseni populaarikulttuurisen aineiston, koska populaarikulttuuri on arkisen kokemusympäristömme keskeinen elementti. Se tuottaa ja tarjoaa arvoja ja merkityksiä, normeja ja arjen tulkitsemisen malleja. Se on myös vastarinnan paikka, missä valta- ja korkeakulttuurista ulossuljetut ryhmät voivat tuottaa vaihtoehtoisia merkityksiä. (Jokinen 2003a, 239; Koivunen & Paasonen & Pajala 2000, 14–17; Walser 1993, xiv.) Rytmihäiriö edustaa tällaista vaihtoehtoisia merkityksiä tuottavaa alakulttuurista ryhmää.

Tutkimukseni asettuu sosiaalityön tutkimukseen keskeisesti kuuluvaan päihdetutkimukseen, mutta on samalla on lisä sukupuolta esiin nostavaan sosiaalityön tutkimukseen. Suomalaista sosiaalityön tutkimusta ja käytäntöä on pidetty sukupuolineutraalina ja sukupuolisokeana, eikä miehiksi määrittyneitä sosiaalisia ongelmia, rikollisuutta, asunnottomuutta ja päihdeongelmia, ole juuriakaan tutkittu sukupuolen näkökulmasta. Niitä ei ole tutkittu kriittisen miestutkimuksen tarjoamin käsittein suhteessa mieheyteen ja maskuliinisuuteen. (Jokinen 2004, 5; Keskinen 2004, 13; Kuronen & Granfelt & Nyqvist & Petrelius 2004, 5–7; ks. myös Hänninen 2004a).

Käytän tutkimuksessani kriittisen miestutkimuksen teoriaa. Sen voi nähdä kuuluvan niiden sosiaalityölle merkityksellisten teorioiden joukkoon, jotka jäsentävät asiakkaiden todellisuutta. Asiakkaiden todellisuutta jäsentävät teoriat auttavat selittämään ja ymmärtämään sosiaalityöhön kuuluvien ilmiöiden luonnetta ja työn kohteena olevia sosiaalisia ongelmia. (Payne 2005, 6–7; Raunio 2009, 139–140.) Kriittinen miestutkimus auttaa ymmärtämään ja selittämään miehiseksi määrittyneitä sosiaalisia ongelmia ja niiden suhdetta mieheyteen ja maskuliinisuuteen.

Aloitan tutkielmani esittelemällä teoreettisen viitekehýkseni: kriittisen miestutkimuksen ja siihen läheisesti liittyvät kaksi käsitettä maskuliinisuuden ja he-

gemonisen maskuliinisuuden. Teoriaosuuden jälkeen käsittelen tutkimusmetodologisia valintojani ja esittelen tutkimusmenetelmäni. Neljännessä luvussa on tutkimukseni ensimmäisen vaiheen, tutkimuskirjallisuuteen perustuvan analyysin, vuoro. Tämän jälkeen esittelen toisen vaiheen aineistoni, josta siirryn toisen vaiheen analyysiin. Lopuksi kerään tutkielmani langanpäät yhteen ja pohdin tutkimustulosteni antia ja merkitystä.

2 Kriittisestä miestutkimuksesta

Tässä luvussa esittelen teoreettisen viitekehýkseni kriittisen miestutkimuksen. Tarkastelen aluksi kriittisen miestutkimuksen kehittymistä ja millaisiin kysymyksiin sillä haetaan vastauksia. Tämän jälkeen esittelen kriittisen miestutkimuksen kaksi tärkeintä käsitettä maskuliinisuuden ja hegemonisen maskuliinisuuden. Lopuksi paikannan tutkielmani paikan kriittisen miestutkimuksen kentällä ja käyn läpi, miten käytän omassa tutkielmassani maskuliinisuuden ja hegemonisen maskuliinisuuden käsitteitä.

2.1 Kriittinen miestutkimus

Miestä on tutkittu tieteessä aina. Perinteisesti tiede on tarkoittanut miesten tekemää tutkimusta miehistä, mutta tutkimuskohteena mies on nimetty ihmiseksi. Perinteinen tiede ei ole osannut ottaa huomioon, että kaikki tutkittavat ovat olleet sukupuoleltaan miehiä. Se ei ole osannut kysyä, mikä yhteys väkivallalla tai alkoholismilla on miehen sukupuoleen ja miehisyyteen. Miesten kokemusta miehenä olosta ei yleensä ole nähty tutkimuksellisesti kiinnostavana. (Jokinen 1999a, 15–16; Kimmel 1987, 279; Lehtonen 1995, 18–19.) Tästä perinteestä poiketen miestutkimus tutkii miestä, jolla on sukupuoli (Jokinen 1999a, 16).

Miestutkimuksessa kysytään, mitä merkityksiä sukupuolella on miehelle. Siinä tutkitaan, miten miehen sukupuoli vaikuttaa miehen asemaan, hänen identiteettiinsä ja mahdollisuuksiinsa ihmisenä. Miestutkimuksessa tarkastellaan, miten mies tuottaa ja rakentaa sukupuoltaan. Siinä kysytään, mitä on mies, mikä on miestä, miehistä, miehekästä. Mikä on miesten juttuja, miesten seksuaalisuutta, maskuliinisuutta? Miestutkimuksessa kysytään, millaisia ovat miehet ja miksi. (Jokinen 1999a 16; 1999b, 8.)

Miestutkimuksella on kolme lähtökohtaa: naistutkimus, homotutkimus ja miesten emansipaatio. Miestutkimuksessa voidaan erottaa myös kolme vaihetta: varhainen miestutkimus, kriittinen miestutkimus ja diskursiivinen maskuliini-

suuden tutkimus. (Jokinen 2010, 134–135; 2009; 1999a, 20–22.) 1970-luvulla syntynyt miestutkimus on paljosta velkaa naistutkimukselle. Koko miestutkimuksen voi nähdä olevan tulosta niistä reaktioista, mitä 1960-luvun lopun feminismin suuri aalto miehissä herätti. Nämä reaktiot olivat kolmenlaisia: vastustavia, hyväksyviä ja hyödyntäviä. Ne olivat alkusysäys miesliikkeille. (Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 13; Lehtonen 1995, 19–20; MacKinnon 2003, 17–21; Sipilä 1994, 17.)

Kolmenlaiset reaktiot synnyttivät kolmenlaisia miesliikkeitä: antifeministisiä, profeministisiä ja promiehiä. Miestutkimukseen näistä vaikuttivat kaksi jälkimmäistä. Feminismia vastustava antifeministinen ajattelu ei tarvinnut omaa miehen sukupuolta tutkivaa koulukuntaa. Feminististä tutkimusta vähättelevää ja vastustavaa ajattelua oli riittävästi perinteisen tieteen parissa. Pääosa miestutkimuksesta nojaa antiseksistiseen profeministiseen ajatteluun, mutta mukana on myös promiehiä, jotka pyrkivät maskuliinisuuden uudelleen rakentamiseen miesten kesken. (Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 13–14; MacKinnon 2003, 13–21; Sipilä 1994, 17.)

Varhaisen ja kriittisen miestutkimuksen raja paikantuu ajallisesti 1980-luvulle. Käsitteellisesti tämä raja ilmenee siirtymisenä sukupuolirooli-teoriasta kohti konstruktivistista sukupuolen teoriaa. (Jokinen 2009.) Varhaisen miestutkimuksen feministisestä tutkimuksesta lainaama sukupuolirooli-teoria rakentui näkemykseen, jossa feminiiniset ja maskuliiniset ominaisuudet olivat kiinteitä ja sidoksissa sukupuoleen. Miehellä on miehen rooli ja naisella naisen. Rooli ei kuitenkaan ollut biologian määräämä, vaan seurausta yhteiskunnallisista odotuksista. (Carrigan & Connell & Lee 1985, 578; Connell 2000, 6–9; 1987, 47–48; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 18.)

Sukupuolirooli-teorian voi nähdä monella tapaa mielenkiintoisena ja houkuttelevana. Ensinnäkin se tarjoaa biologiasta riippumattoman selityksen miesten ja naisten eroille. Se näkee eron nousevan niistä yhteiskunnallisista odotuksista, mitä miehen ja naisen käyttäytymiselle asetetaan. Toisekseen sukupuolirooli-teoria purkaa sosiologian ja psykologian välistä raja-aitaa. Sen kautta yksilön sukupuolirooli nähtiin tuloksena sosiaalisesta oppimisesta miehen tai naisen rooliin. Kolmanneksi sukupuolirooli-teoria tarjosi muutoksen mahdoli-

suuden. Jos yksilön sukupuolirooli rakentuu yhteiskunnallisista odotuksista, odotuksia muuttamalla roolikin muuttuu. (Connell 2000, 6–9; 1987, 47–49.)

Kriittisen miestutkimuksen kritiikki kohdistuu kuitenkin juuri sukupuoliroolin käsitteeseen: sukupuoliroolin käsite ei pysty ylittämään kaksijakoista sukupuolikäsitystä. Sukupuolirooli-teoria ei pääse eroon biologisesta determinismistä: pienistä pojista kasvaa miehiä ja pienistä tytöistä naisia. Se pelaa hyvin perinteisellä näkemyksellä sukupuolen kaksijakoisuudesta eikä havaitse eroja sukupuolen sisällä. Sukupuolirooli-teoria pyrkii olemaan yhteiskuntatiedettä, mutta se ei pysty haastamaan tai ylittämään perinteistä biologiaan nojaavaa käsitystä sukupuolen kaksijakoisuudesta. Sukupuolirooli jättää yksilölle vähän pelivaraa: on pelattava valmiiksi jaetuilla korteilla, joissa maskuliinisuus ja feminiinisyys ovat toistensa vastakohtia. (Connell 1987, 50; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 18; Jokinen 2009.)

Kriittinen miestutkimus jakaa kortit uudelleen ja eri pakasta. Kriittinen miestutkimus tutkii sukupuolta sosiaalisena konstruktiona ja hyödyntää tässä feminististä sukupuolen tekemisen teoriaa. Se ei näe sukupuolta luonnollisena luokkana vaan tekemisinä ajassa ja paikassa. Miehen sukupuoli on toistuvia tekoja, jotka rakentavat, uusintavat ja luovat miestä ja maskuliinisuutta. Samalla poistuu miehen ja naisen, maskuliinisuuden ja feminiinisyuden, näkeminen kaksijakoisesti toistensa vastakohtina. Niistä tulee saman jatkumon eri päitä. Yksilö asettuu eri kohtiin tätä jatkumoa, mutta jatkumon ääripäät ovat ideaali, joita kukaan ei saavuta. (Connell & Hearn & Kimmel 2005, 3; Gershick 2005, 370–371; Jokinen 2003, 8–10; 2009.)

Kriittinen miestutkimus on kiinnostunut miesten vallasta, eroista miesten välillä ja miesten hierarkisuudesta toisiinsa nähden. Se pyrkii vastaamaan patriarkaattiteorioiden näkemykseen miesten ylivallasta naisiin ja purkamaan patriarkaattia. (Jokinen 2009.) Tässä kriittinen miestutkimus hyödyntää naistutkimuksen tuottamien teorioiden ohella homotutkimusta. Homotutkimuksessa on tutkittu erityisesti sitä, miten heteroseksuaalisuus rakentaa normaaliutta. Heteroseksuaalisuuden näkeminen normina tekee ei-heteroseksuaalisista miehistä poikkeavia. Se siirtää ei-heteroseksuaaliset miehet samaan ryhmään toisen

heteroseksuaalisista miehistä poikkeavan joukon, naisten, kanssa. (Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 18–19; Jokinen 1999a, 21–22.)

Homotutkimus on siis osaltaan auttanut näkemään miesten ylivallan naisiin. Tämä vaikuttaa suoraan myös miesten keskinäiseen hierarkiaan: maskuliinisuus rakentuu vahvasti homo-heterodikotomiaan. Kaikki voiman ja vallan puutte sekä kieltäytyminen miesten välisestä kilpailusta, tunteiden näyttäminen ja läheisyyden tarve leimataan naismaisuuksi tai homoudeksi eli ei-heteromiesmäisyydeksi. Toisin sanoen homofobiaa voidaan pitää, naisvihan ohella, yhtenä miehisen vallan kulmakivistä. (Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 19; Jokinen 1999a, 21–22; Siltala 1994, 326–327.)

Askel miestutkimuksen toisesta vaiheesta, kriittisestä miestutkimuksesta, sen kolmanteen vaiheeseen, diskursiiviseen maskuliinisuuden tutkimukseen, ei ole niin pitkä kuin ensimmäisen ja toisen vaiheen välinen. Diskursiivinen maskuliinisuuden tutkimus on oikeastaan suoraa jatketta kriittiselle miestutkimukselle. Ero on lähinnä metodinen: diskursiivinen maskuliinisuuden tutkimus on aiempaa enemmän kiinnostunut merkitys- ja symbolijärjestelmistä ja tutkii tekstejä ja representaatiota, joissa maskuliinisuutta tuotetaan. (Jokinen 2010, 135; 2009.) Kriittinen miestutkimus elää sen sijaan tekojen ja tapojen sosiaalisessa todellisuudessa.

Lyhyesti kriittisen miestutkimuksen voi esittää olevan vastaus sukupuolen ja naistutkimuksen esittämään haasteeseen. Se tarkastelee miehiä ja maskuliinisuuksia sosiaalisesti ja historiallisesti rakentuneina (Jokinen 1999a, 22). Se ei kuitenkaan kiistä biologisten erojen olemassaoloa, mutta lähtökohta on eri. Kriittinen miestutkimus painottaa, että sukupuolten väliset suhteet syntyvät sosiaalisessa käytännössä ja käytäntö on tuottamista. Käytäntö työstää uusiksi myös luontoa ja sen osana ihmisen biologiaa. Miehen ja naisen ominaisuudet eivät ole biologisesti vaan sosiaalisesti määräytyneitä. (Connell 1987, 66–87; Sipilä 1994, 19.)

Kriittinen miestutkimus kysyy miehestä ja maskuliinisuudesta samoja kysymyksiä, mitä naistutkimus kysyy naisesta ja feminiinisydestä. Se ei pyri korvaamaan, kumoamaan tai kiistämään naistutkimusta, vaan on lisä sukupuolentutkimuksen kenttään. Kriittinen miestutkimus eroaakin naistutkimuksesta

vain nostamalla sukupuolentutkimuksen keskiöön miehen ja miesten suhdevaltaan on eri kuin naisilla. Sen voi sanoa olevan myös osa feminististä projektia, sillä sen tavoite on tuottaa uudenlaista puhetta miehistä ja muuttaa vallitsevaa sukupuolijärjestelmää sekä mieskulttuuria. (Jokinen 1999a, 20–22; 1999b, 8; ks. myös Hänninen 2004b, 78.)

2.2 Maskuliinisuus

Maskuliinisuus on miestutkimuksen tärkein analyttinen käsite. Sen merkitys kuitenkin vaihtelee. Maskuliinisuus määrittyy eri tavoin yhtäältä arkikielessä ja toisaalta yhteiskunta- ja humanististen tieteiden sisällä. Arkikielessä maskuliinisuus on miehisinä pidettyjä asioita, ilmiöitä ja tekoja. Maskuliinisuus on, mitä sen sanotaan olevan. Tämä sanominen on kulttuurisidonnoista sosiaalista toimintaa: laulamista, kirjoittamista, verkkosivujen tekemistä. Kulttuurisidonnoisuus merkitsee myös kulttuurista ymmärrystä: vallitseva kulttuuri rajaa mahdollisuuksia havaita ja keskustella maskuliinisuudesta. Näin jokainen uusi väite maskuliinisuudesta peilautuu aiempiin, eikä voi olla liian vieras tullakseen hyväksytyksi. (Jokinen 2003b, 7–8.)

Teoreettisesti maskuliinisuus määrittyy monella tapaa. Riippuen tarkastelu- suunnasta maskuliinisuus voi olla joko persoonallisuuden ja ruumiin piirteiden kategoria, miehisten ominaisuuksien ideaali, sosiaalisen prosessin tulos, diskursiivinen muodostuma tai kulttuurinen performatio. (Connell 2000, 10–32; Jokinen 2003b, 8–27.) Persoonallisuuden ja ruumiin piirteiden kategoriana maskuliinisuudessa on kyse jatkumosta. Jatkumon ääripäinä ovat puhdas maskuliinisuus ja puhdas feminiinisyys, joita yhdistää heteroseksuaalinen halu. Ääripäät määrittyvät vastakohtaisuutensa kautta: maskuliinisuus on feminiinisuuden poissaoloa. (Badinter 1993, 57–58; Jokinen 2003b, 8; Skeggs 1993, 17, 22.)

Jatkumon ääripäät sisältävät perinteisesti maskuliinisuuteen ja feminiinisuuteen liitettyjä ominaisuuksia. Perinteisesti maskuliinisuuteen on liitetty toiminnallisuus, hallitsevuus, suoriutuminen, rationaalisuus, kilpailullisuus, fyysinen

voima ja väkivalta. Vastaavasti feminiinisyyteen on liitetty emotionaalisuus, yhteisöllisyys ja empaattisuus. Harva ihminen asettuu jatkumon ääripäähän, siksi miesten ei oleteta täyttyvän maskuliinisuudesta kokonaan vaan miehiin sallitaan ripaus naisiin liitettyjä ominaisuuksia. Yhteiskunnalliset ja kulttuuriset odotukset vaativat miestä kuitenkin olemaan enemmän maskuliininen kuin feminiininen. Miehen pitää osoittaa olevansa mies. (Lehtonen 1995b, 8–9; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 15; Jokinen 2010, 128–129; 2003b, 8–9; Skeggs 1993, 15–16.)

Vaatus mieheyden osoittamiseen laajentaa maskuliinisuuden käsitettä. Maskuliinisten persoonallisuuspiirteiden lisäksi maskuliinisuus laajentuu tarkoittamaan myös miehen ideaalia. Miesmäisyyden ja miehisyyden lisäksi maskuliinisuus tarkoittaa myös sitä, mitä miesten oletetaan tekevän, puhuvan ja tuntevan. Maskuliinisuuteen sisältyykin miehen mentaaliset, fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset ihannemitat. Maskuliinisuus on miehisten ominaisuuksien ideaali- normi, jota kohden poikien ja miesten on pyrittävä, sillä mitä enemmän toteuttaa maskuliinisuuden määreitä, sitä arvostetumpi on miehenä. (Jokinen 2003b, 9–11; Sipilä 1994, 21–23.)

Ajatus miehisten ominaisuuksien ideaalista perustuu näkemykseen, että on olemassa psykologinen, sosiaalinen tai fyysinen piirre, joka esiintyy kaikissa eri miehissä ja joka voidaan nimetä maskuliinisuudeksi. Maskuliinisuus olisi kiinteä ja pysyvä objekti. Näin ei kuitenkaan välttämättä ole. Maskuliinisuudella ei ole kiinteää olemusta, joka itsessään tuottaisi maskuliinisuuden. Jostain tulee maskuliinista, kun se nimetään tai merkitään sellaiseksi. Maskuliinisuus on, näin ajatellen, sosiaalisen prosessin paikka- ja aikasidonnainen tulos. (Connell 2000, 12, 24–26; 1987, 179; Jokinen 2003b, 12–14; Kimmel 2004, 112–113.)

Maskuliinisuus sosiaalisen prosessin tuloksena tarkoittaa, että maskuliinisuus tuotetaan yhteiskunnallisissa ja kulttuurisissa rakenteissa. Keskeisiä paikkoja tässä ovat tuotanto ja työ, valta sekä läheisiin ihmissuhteisiin liittyvät rakenteet. Maskuliinisuutta ja feminiinisyttä rakentaa ennen kaikkea työelämä: kaikkialta löytyvät miesten ja naisten alat ja toimet. Työn sukupuolittunut jakautuminen tarjoaa tietyt työt tietyille ihmisille ja jakaa yhteiskunnan julkiseen

ja yksityiseen. Samalla se mahdollistaa puheen useista maskuliinisuuksista: tehdassaleissa rakennetaan erilaista maskuliinisuutta kuin pankkikonttoreissa. (Connell 2000, 23–26; 1995, 35–36; 1987, 91–166; Jokinen 2003b, 13; 2000, 211–212; Kimmel 2004, 113.)

Vallan rakenteissa miehet pitävät hallussaan ylintä valtaa. Yhteiskunnan taloudellinen ja poliittinen eliitti koostuu lähes yksinomaan miehistä, järjestyksen valvonta ja rangaistuslaitos on miesten hallussa, samoin koululaitoksen päättävät elimet. Vallan keskittyminen miehille ja naisten jääminen vallankäytön kohteeksi kattaa usein myös suhteet kotona ja vapaa-ajalla. (Connell 2000, 23–26; 1987, 107–111; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 20–21; Jokinen 1999a, 18–19.) Vaikka valta on keskittynyt miehille, se ei tarkoita, että kaikilla miehillä olisi valtaa. Se tarkoittaa, että valta yhdistyy miehiin: vallankäyttö on tapa rakentaa maskuliinisuutta. Valtaa käyttävä mies tai nainen on maskuliininen, vallan kohteena oleva nainen tai mies feminiininen. Tämä vallan sukupuolittuneisuus kattaa ihmisen elämän symbolisista järjestelmistä, globaaleihin rakenteisiin, työelämään ja makuuhuoneisiin. (Jokinen 2003b, 14; 1999a, 19.)

Maskuliinisuus voidaan ymmärtää myös eri diskursseissa tuotettuna tietona sekä puhe- ja ajattelutapoina maskuliinisuuksista. Diskurssi on tietty puhe- ja ajattelutapa jostain kohteesta. Yhdessä kulttuurissa voi samanaikaisesti olla useita diskursseja, jotka kamppailevat siitä, kenen tieto ja puheet ovat tosia. Näin esimerkiksi evoluutiopsykologisessa diskurssissa maskuliinisuus on miehen psykofyysinen olemus, jonka perusta on geneettinen ja evoluution muokkaama. Konstruktivistisessä diskurssissa maskuliinisuus sen sijaan on maskuliiniseksi nimettyjen asioiden, esineiden ja ilmiöiden kulttuurisidonnainen rakennelma. (Jokinen 2010, 135; 2003b, 19.)

Diskurssin käsite kattaa sekä sen mitä sanotaan, että sen mitä sanomisesta seuraa. Diskurssi myös muotoilee puhumansa kohteet. Se sisältää tuohon kohteeseen liittyvän tiedon järjestelmän sekä siihen kietoutuvan vallan järjestelmän. Tällaista diskurssia voidaan nimittää diskursiiviseksi muodostumaksi. (Hall 1997b, 44; Jokinen 2010, 135; 2003b, 19; 2000, 108–119.) Diskurssit eivät ole avoimia. Niiden tarjoamiin puhepaikkoihin pitää asettua. Puhepaik-

kaan, joita nimitetään subjektipositioiksi, asettuessaan subjekti rakentuu diskurssin tarjoamista ehdoista käsin. Toisin sanoen, kun yksittäinen mies asettuu tiettyyn maskuliinisuutta tuottavaan diskurssiin, hänen maskuliinisuutensa on tuon subjektiposition tuottama ja rajaama. Hänestä tulee maskuliininen toimija tuohon diskurssiin. (Jokinen 2010, 136; 2003b, 19–20.)

Tämänkaltaisen ajattelun, jossa sukupuolesta tulee vain subjektipositio diskurssissa, vaara piilee siinä, että se kadottaa sukupuolieron. Se unohtaa kysyä, mitä todellisia seurauksia sukupuolierosta on. Sukupuoli on diskursiivinen paikka, mutta sillä on myös ruumiillinen ja materiaallinen ulottuvuus. Ruumis on väistämätön osa maskuliinisuutta. (Connell 2000, 26–27; 1995, 51–56; Jokinen 2003b, 20; Sipilä 1994, 19.)

Toinen vaara piilee diskurssin luonnollistumisessa: luonnollistuessaan alun perin positioon liittyvä maskuliinisuus ymmärretäänkin yksilön synnynnäisenä ominaisuutena. Näin esimerkiksi prosessin, jossa miehestä tulee väkivaltainen hänen omaksuessaan väkivaltaisen diskurssin tietoa ja asettuessaan sen tarjoamaan positioon, asemasta väkivaltaisuus nähdäänkin miehelle sisäsyntyisenä. Pahimmillaan luonnollistunut diskurssi alkaa määritellä kaikkien miehien odotettua maskuliinisuutta. Diskurssin tarjoamasta paikasta tuleekin kulttuurinen odotusarvo kaikille miehille. (Jokinen 2003b, 21.)

Maskuliinisuus on myös sitä, miten tietyn kulttuurin jäsenet tietyssä ajassa ja paikassa merkitsevät, merkityksellistävät ja representoivat eleitä, tekoja ja ilmiöitä maskuliinisiksi. Yksilön maskuliinisuus on tällöin näiden maskuliinisiksi katsottujen eleiden ja tekojen performatiivista toistoa. (Connell 2000, 26–27; Jokinen 2003b, 26–27.) Judith Butlerin (1999) mukaan sukupuoli tulee esiin tekemisen ja toiston kautta. Maskuliinisuus saadaan aikaan toistamalla mieheen sosiaalisesti ja kulttuurisesti liitettyjä eleitä, puhetapoja, mielipiteitä, harrastuksia tai työtapoja. Toistolla saadaan aikaan vaikutelma luonnollisuudesta ja jähmetetään maskuliinisuus hitaasti muuttuviin malleihin. Sukupuoli on toistotekoa, performatiota. Performatio ei tarkoita samaa kuin performanssi. Performanssi viittaa esitykseen, joka on vapaasti valittavissa. Performatio viittaa normeihin, jotka ovat olemassa ennen yksilöä ja rajoittavat ja ylittävät

hänet. (Butler 1999, 171–180; ks. myös Jokinen 2009; 2003b, 26; Jokinen 2004, 7.)

Edellä esitetyn voi esittää lyhyesti kahdella tapaa. Yhtäältä maskuliinisuus on paikka sosiaalisissa suhteissa ja kulttuurinen tieto tästä paikasta. Tietoa siitä, miltä mies näyttää, mitä mies tekee, miten mies puhuu, käyttäytyy ja ajattelee. Se on tähän paikkaan liittyviä velvoitteita siitä, mitä ovat miehen työt ja mitä miehen tulee osata. (Jokinen 2009.) Toisaalta maskuliinisuus on miehenä esiintymisen taitoa. Se on kulttuuris-sosiaalinen performanssi, johon liittyy maskuliinisen tyylin mukaiset asenteet, arvot, puheenparret ja alakulttuurit. Maskuliinisuutta ei voi kuitenkaan typistää pelkäksi tyyliksi, jonka voi valita. Se muodostuu myös sosialisatiossa ja ruumiin kokemisen kautta oman persoonallisuuden rakenteen rajoittamana ja mahdollistamana. (Jokinen 2000, 228.)

Maskuliinisuus käsitteen käyttöä on kriittisen miestutkimuksen parissa kritikoitu vahvasti. Kriitiikin kärkenä on ollut näkemys, että maskuliinisuuden käsite hukkaa kriittisen miestutkimuksen poliittisen tavoitteen. Maskuliinisuusanalyysit suuntaavat huomion maskuliinisuuden merkityksiin, jolloin kysymys miesten toimintavoista ja niiden muuttamisesta jää sivuseikaksi. Maskuliinisuus käsitteen on nähty jo tehneen tehtävänsä miehen sukupuolen nostamisessa tutkimuskohteeksi. Siihen sisältyvien teoreettisten ja sukupuolipoliittisten ongelmien vuoksi sen rinnalle pitäisikin kehittää uusia käsitteitä. (Autonen-Vaaraniemi 2009, 43–44; 2004, 228–229; Hearn 1996, 214; 2004, 62; Soilevuo Grønnerød 2008, 20–23, 42; 2005, 38–39.)

Sukupuolipoliittinen ongelma, joka maskuliinisuus käsitteen käyttöön liittyy, on valta. Maskuliinisuusanalyysit ohittavat valtarakenteet ja niiden muuttamisen sijaan puhuvat maskuliinisuustyylien ja maskuliinisuustyyppien muutoksesta. Tämän kaltaiset maskuliinisuuspohdinnat palvelevat viime kädessä miesten intressejä ja ujuttavat miesten auktoriteetin jopa feministisen tutkimuksen sisään. Maskuliinisuuksien tutkiminen onkin maskuliinisuuksien uusintamista ja maskuliinisuuksien ja feminiinisyyksien sekä maskuliinisuuksien ja ei-maskuliinisuuksien välisten erojen vahvistamista. (Clatterbaugh 1998, 42; Hearn 2004, 62–63; McMahon 1993, 691–692; Soilevuo Grønnerød 2008, 22, 42; 2005, 39, 41.)

Teoreettiset ongelmat käsitteen käytössä tiivistyvät määritelmien moninaisuuteen. Maskuliinisuuden käsitettä käytetään monin eri tavoin monissa eri viitekehyksissä. Tämä tekee sen käytöstä epäselvää ja epätarkkaa ja maskuliinisuus saa erilaisia merkityksiä ja sisältöjä. Samalla maskuliinisuus nähdään ajasta ja paikasta irrallisena, jolloin sen kautta on hyvin vaikea analysoida muutosta. Pahimmillaan maskuliinisuutta käytetään analyttisena välineenä ilman selkeitä määritelmiä, pelkkänä kuvauksena, joka viittaa arkipäivän käsityksiin miesten havaituista tai ideaalisista ominaisuuksista. (Autonen-Vaaraniemi 2009, 43–44; Hearn 1996, 202–214; MacInnes 1998, 14–15; Soilevuo Grønnerød 2008, 20–21; 2005, 38.)

Kritiikin osuvuutta ei voi kiistää, mutta maskuliinisuus on edelleen käyttökelpoinen käsite. Käsitteen käyttö vaatii kuitenkin sen tarkkaa määrittelyä. Samalla on hyvä muistaa, että pelkkä paluu puhumaan miehistä ja naisista ryhmänä, ei tavoita sukupuolittuneita käytäntöjä. Erityisen käyttökelpoinen maskuliinisuuden käsite on tarkasteltaessa maskuliinisuuksia koskevia puhe- ja esitystapoja. Maskuliinisuuden käsitteen voikin nähdä olevan tarpeellinen kriittiselle miestutkimukselle kokonaisuudessaan, mutta sitä se ei ole jokaiselle yksittäiselle tutkimukselle miehistä. (Connell 2000, 16–17; Hearn 1998, 785; Soile Grønnerød 2008, 23; 2005, 40, 45.)

2.3 Hegemoninen maskuliinisuus

Hegemoninen maskuliinisuus tarkoittaa tietyssä historiallisessa ajassa ja paikassa kulttuurisesti idealisoitua maskuliinisuuden muotoa, jonka arvot ja maailmankatsomus ovat hallitsevassa asemassa. Hegemoninen maskuliinisuus luo käsityksen, että maskuliiniset arvot ja asenteet ovat tärkeämpiä ja järkevämpiä kuin feminiiniset. Se luo maskuliinisuuden ihannekuvan, ideaalin ja ikonin, jossa ideaalisen maskuliinisuuden piirteet tiivistyvät. Hegemonisen maskuliinisuuden voi nähdä miehiä yhteen liittäväksi pakottavana käytäntönä ja miesten välisenä hierarkiana, miesten maailmana. (Connell 1987, 183–188; Hänninen 2004b, 78; Jokinen 2010, 131; 2009; 2000, 213–217; Lehtonen 1995, 32–33; Sipilä 1994, 19–23.)

Hegemonisen maskuliinisuuden käsite on vastaus kulttuurisen maskuliinisuuden ongelmaan. Kulttuurinen maskuliinisuus on tiettyssä kulttuurissa hyväksyty tapa olla mies. Kulttuurinen maskuliinisuus on sidoksissa miehen biologiaan. Se määrittelee, miten mies puhuu, kävelee ja pukeutuu. Miten mies ajattelee, tuntee ja rakastelee. Tärkeintä on olla herättämättä epäilyksiä omasta miehuudestaan. Kulttuurisesti hyväksytyjä tapoja olla mies esiintyy yhtäaikaista useita. Mies voi myös valita useista maskuliinisuuksista ja tuottaa oman mieheyden esityksensä. (Jokinen 2000, 213.)

Tässä piilee kulttuurisen maskuliinisuuden ongelma. Jos mies todella voi valita useista maskuliinisuuksista ja tuottaa mieheydensä itse niin, mihin kulttuuri häntä pakottaa ja miksi miehet eivät muuta kulttuurista maskuliinisuutta. Tähän on esitetty vastaukseksi hegemonisen maskuliinisuuden käsitettä. Hegemoninen maskuliinisuus selittää mieheen kohdistuvat patriarkaaliset paineet, monien maskuliinisuuksien samanaikaisen esiintymisen ja patriarkaatin säilymisen. Käsite on peräisin Tim Carriganin, R.W. Connellin ja John Leen vuonna 1985 julkaisemasta artikkelista "Toward a New Sociology of Masculinity" (Carrigan & Connell & Lee 1985, 551–604). Connell on kehittänyt käsitettä edelleen teoksissaan "Gender and Power" (1987) ja "Masculinities" (1995). Käsite on saanut hyväksytyt aseman kriittisessä miestutkimuksessa, mutta sitä on myös kritikoitu. (Connell & Messerschmidt 2005, 829–831; Jokinen 2010, 130–131; 2000, 213–214; Nieminen 2013, 10–11; Sipilä 1994, 19–21.)

Hegemonisen maskuliinisuuden käsitteen pohjana on Antonio Gramscin luokkasuhteiden analyysissä käyttämä hegemonian käsite. Hegemonia viittaa tietyn luokan johtoasemaan ja vallankäyttöön, jotka voivat olla voimassa joko osittain tai samanaikaisesti. Johtoasemana hegemonia on tietyn luokan hyväksyttyä johtoasemaa, vaikka kyseinen luokka ei olisikaan valtaa käyttävä luokka. Vallankäyttönä hegemoniaan sisältyy ihmisten sosiaalistamisen ideologiaan, joka oikeuttaa johtavan luokan toiminnan. Hegemonisen luokan valta perustuu enemmän johtamiseen kuin määräysvaltaan. Hegemonisella luokalla on kuitenkin tarvittaessa käytössään pakkokeinot. Hegemonian käsitys todellisuudesta on yhtenäinen. (Connell 1995, 77; 1987, 184; Gramsci 1979, 46–47 ja 129–130; 1982, 126; Hall 1997b, 48; Jokinen 2010, 131; 2000, 214; Sipilä 1994, 20.)

Hegemoninen maskuliinisuus ei tarkoitakaan miesten luokkaa, joka pakkokeinoin ja väkivallan avulla alistaa muut miehet ja naiset alleen. Hegemoninen maskuliinisuus viittaa yleisesti hyväksytyyn ja tuettuun patriarkaattiseen käsitykseen miehen sukupuolesta ja seksuaalisuudesta, mikä sekoittuu kaikkiin maskuliinisuuksiin. Hegemonia on hierarkkinen järjestys, vaikka se ei jaakaan miehiä tiukasti luokkiin, kuten luokkayhteiskunnassa. Miehillä on kuitenkin eri määrä hegemoniaa patriarkaattissa. Alistetuilla miehillä on vähiten valtaa ja vallan merkkejä, ja mitä ylemmäs patriarkaatin valtarakennetta nousee, sitä enemmän hegemoniaa esiintyy. (Connell 2000, 10–11; 1995, 77; 1987, 184; Jokinen 2000, 214–215.) Miesten asema patriarkalisessa sukupuolijärjestelmässä perustuu eri tavoin suhteessa siihen yleiseen logiikkaan, jonka mukaan naiset ovat alistettuja miehille (Sipilä 1994, 20).

Maskuliinisuuden hegemonia voi esiintyä eri tavoin. Yhdistävä nimittäjä on valta, mutta valtaakin on useanlaista. Valta voi olla esimerkiksi fyysistä, poliittista, sosiaalista tai taloudellista. Sosiaalisesti, taloudellisesti ja poliittisesti syrjäytynyt mies saa osansa maskuliinisesta hegemoniasta hallitsemalla fyysisesti perhettään ja lähipiiriään. Syrjityimpiä miehiä heterokulttuurissa ovat homoseksuaalit, mutta heillekin jää hegemonisesta maskuliinisuudesta etuja, joita nainen ei voi saada. (Jokinen 2000, 215; Sipilä 1994, 21.)

Hegemoninen maskuliinisuus voidaan määritellä olevan ensinnäkin miehiä yhteen liittävä käytäntö. Toiseksi se on tietyn maskuliinisuuden ideaalin johtavaa asemaa kulttuurissa, johon liittyy hegemonian harjoittama suostuttelu. Miehiä suostutellaan, houkutellaan ja jopa pakotetaan omaksumaan hegemonisen maskuliinisuuden ideaalit. Jos mies ei pysty ideaaleja täyttämään, hän ainakin kannattaa hegemoniaa ja yrittää toteuttaa sen ihanteet. Miehet tukevat hegemoniaa, koska se lupaa kaikille miehille sukupuoleen perustuvaa valtaa. Kolmanneksi hegemoninen maskuliinisuus tarkoittaa tietyn miesluokan johtavaa ja hallitsevaa asemaa suhteessa miesten enemmistöön ja kaikkiin naisiin. (Jokinen 2010, 132; 2000, 215; MacKinnon 2003, 10; ks. myös Hänninen 2004b, 78.)

Hegemoninen maskuliinisuus pyrkii käsitteellistämään, miten patriarkaallinen maskuliinisuuden valta-asema säilyy maskuliinisuuksien muuttuessa. Hege-

moninen maskuliinisuus on vastaus kysymykseen, miten osa miehistä saa yhteiskunnassa vallan ja hyvinvoinnin aseman. Kyse on siitä, miten he uusintavat ja legitimoivat sosiaalisia suhteita tukeakseen valta-asemaansa. Enemmistö miehistä ei täytä hegemonisen maskuliinisuuden vaateita. He kuitenkin tukevat hegemoniaa ja sen esittämää miehen ihannetta, koska se lupaa myös heille valtaa. Joka tapauksessa he tavoittavat hegemonisesta maskuliinisuudesta, ainakin periaatteessa, naista paremman taloudellisen, sosiaalisen ja juridisen aseman yhteiskunnassa. (Carrigan & Connell & Lee 1985, 592; Connell 1987, 184; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 19; Jokinen 2010, 132; 2000, 216.)

Hegemonisen maskuliinisuuden näkyvimpiä kantajia julkisuudessa eivät välttämättä ole ne, joilla on eniten institutionaalista valtaa. Valta-asemassa olevat saattavat henkilöinä olla kaukana hegemonisen maskuliinisuuden ideaalista. Todellista valtaa vailla oleva julkisuudessa esiintyvä henkilö voi sen sijaan luoda itsestään hegemonisen maskuliinisuuden mediakuvan. Hegemonisen maskuliinisuuden vaatimukset ovat ilmeisesti niin mahdottomia, että niitä ei voi tavoittaa kuin fiktion tai fiktiivisiksi luokiteltavien julkisten mielikuvien kautta. Hegemoninen maskuliinisuus on tällöin kulttuurinen ikoni. (Connell 1987 184–185; Jokinen 2000, 216–217; MacKinnon 2003, 9.)

Hegemoniseen maskuliinisuuteen tiivistyy länsimaisen miesideaalin viisi odotusta: valta, voima, menestys, tunteiden hallinta ja heteroseksuaalisuus (Connell 1987, 185–186; Jokinen 2000, 217; Lehtonen 1995a, 44; Sipilä 1994, 22). Hegemoninen maskuliinisuus ei ole kuitenkaan kiinteä luonnetyyppi, joka olisi aina ja kaikkialla samanlainen. Hegemoninen maskuliinisuus ei ole myöskään joku tietty mies. Kyse on nimenomaan siitä, että sukupuolisuhteissa luodaan hallitseva asema tietynlaiselle maskuliinisuudelle. Hegemoninen maskuliinisuus tarjoaa hetkellisen ja ruumiillisen ratkaisun ongelmaan patriarkaatin oikeutuksesta. Se takaa miesten hallitsevan ja naisten alistaisen aseman. (Connell 1995, 76–77; Jokinen 2003b, 15; 2000, 217.)

Hegemonisen maskuliinisuuden kritiikki perustuukin käsitteen monimuotoisuuteen. Vastaavasti kuin maskuliinisuuden käsitteen kritiikissä myös hegemonisen maskuliinisuuden kritiikissä on nähty käsitteen monimuotoisuuden teke-

vän sen käytöstä epätarkkaa ja epäselvää. Maskuliinisuuden tavoin hege-
monista maskuliinisuutta käytetään monissa eri viitekehyksissä, monin eri ta-
voin. Tällöin jää hämäräksi se, mistä siinä on kyse. Samalla sen on nähty
hukkaavan kriittisen miestutkimuksen poliittisen tavoitteen. (Connell & Mes-
serschmidt 2005, 836–845; Hearn 2004, 58; Nieminen 2006, 17–18; Rojola
2004, 71.)

Hegemonisen maskuliinisuuden käsitettä ehkä voimakkaimmin kritisoinut Jeff
Hearn (2004) kysyykin, mistä hegemonisessa maskuliinisuudessa viime kä-
dessä on kyse. Onko kyse kulttuurisista representaatioista, jokapäiväisistä
käytänteistä vai institutionaalisista rakenteista? Voidaanko hegemoninen
maskuliinisuus jäljittää kulttuuriin kuviin ja ideaaleihin? Onko se miesten
persoonallisuuspiirteiden kategoria: kovuutta, voimakkuutta, aggressiivisuutta
ja väkivaltaa? Vai onko se pelkästään patriarkaattisen sukupuolijärjestelmän
jatke ja ylläpitäjä? (Hearn 2004 58; ks. myös Connell & Messerschmidt 2005,
836–845.)

Jiri Nieminen (2006) puolestaan on arvostellut hegemonisen maskuliinisuuden
käsitteen käyttäjiä siitä, että hegemoninen valta on nähty yksinomaan negatiiv-
isena, alistavana ja muutoksia vastustavana. Hänen mukaansa gramscilai-
nen hegemonian käsite pitää sisällään ajatuksen uusia poliittisia mahdolli-
suuksia luovasta hegemoniasta. Kriittisen miestutkimuksen parissa tämä puoli
hegemonian käsitteestä on jäänyt näkymättömiin. Hegemonisen maskuliini-
suuden käsitteen rutiininomainen käyttö siten, että hegemonia on määritelty
itsensä säilyttäväksi, paljastaa vain kaikki maskuliinisuudet hegemoniaa ylläpi-
täviksi. (Nieminen 2006, 18–20; ks. myös Hänninen 2006, 68–69; Rojola
2004, 71; Soilevuo Grønnerød 2008, 43.)

Ratkaisuksi hegemonisen maskuliinisuuden käsitteen ongelmiin kritikoijat ovat
tarjonneet sekä käsitteestä luopumista että käsitteeseen sisältyvän vallan
olemuksen uudenlaista tarkastelua. Jeff Hearn (2004) on ehdottanut, että he-
gemonisen maskuliinisuuden sijaan pitäisi puhua miesten hegemoniasta. Täl-
löin huomio kiinnittyisi tarkemmin siihen, miten miehet toiminnallaan ylläpitä-
vät valtaansa sukupuolijärjestelmässä. Jiri Nieminen (2006) puolestaan ehdot-
taa, että kriittisen miestutkimuksen pitäisi kiinnittää huomionsa vallan tuotta-

vuuteen, vastarinnan paikkoihin ja tietoiseen vastakarvaan lukemiseen. (Hearn 2004, 59–62; Nieminen 2006, 19, 26; ks. myös Hänninen 2006, 68–69; Soilevuo Grønnerød 2008, 43.)

2.4 Yhteenveto

Olen tässä luvussa esitellyt teoreettisen viitekehäkseni kriittisen miestutkimuksen ja siihen läheisesti liittyvät käsitteet: maskuliinisuuden ja hegemonisen maskuliinisuuden. Esitin kriittisen miestutkimuksen kehittyneen kolmessa vaiheessa. Varhaisesta miestutkimuksesta siirryttiin kriittisen miestutkimuksen kautta diskursiiviseen maskuliinisuuden tutkimukseen. Kaksi jälkimmäistä ovat kuitenkin läheisessä yhteydessä toisiinsa ja niiden ero onkin lähinnä metodologinen. Diskursiivisessa maskuliinisuuden tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkitys- ja symbolijärjestelmistä ja siinä tutkitaan tekstejä ja representatiota, joissa maskuliinisuutta tuotetaan.

Kriittisen miestutkimuksen kehittyessä myös sen keskeiset käsitteet ovat kehittyneet. Maskuliinisuuden määritelmät ovat kehittyneet persoonallisuuden ja ruumiin piirteiden kategoriasta ja miehisten ominaisuuksien ideaalista sosiaalisen prosessin tulosten kautta kohti diskursiivista muodostumaa ja kulttuurista performaatiota. Samalla myös hegemonisen maskuliinisuuden käsite on elänyt, mutta sen voi nähdä palaavan ajatukseen kulttuurisesti hallitsevasta maskuliinisuudesta, jolle muut maskuliinisuudet ovat alisteisia ja jossa toteutuu länsimaisen miesideaalin viisi odotusta: valta, voima, menestys, tunteiden hallinta ja heteroseksuaalisuus.

Tutkimuksessani olen kiinnostunut miesten alkoholinkäytön kulttuurisista merkityksistä ja siitä, miten nämä kulttuuriset merkitykset tuottavat, rakentavat ja uusintavat miestä ja maskuliinisuuksia. Tutkimukseni asettuu diskursiivisen maskuliinisuuden tutkimuksen piiriin ja lähestyn maskuliinisuutta kulttuurisena merkinä, merkityksenä ja representaationa. Toisin sanoen tutkimuksessani maskuliinisuus on ennen kaikkia sitä, miten kulttuurissamme tietyt eleet, ilmiöt ja teot merkitään, merkityksellistetään ja representoidaan maskuliiniseksi. Tar-

kastelen alkoholinkäyttöä mieheen sosiaalisesti ja kulttuurisesti liitettynä tekona, jota toistamalla miehet voivat rakentaa, tuottaa ja uusintaa sukupuoltaan ja maskuliinisuuttaan. Seuraavassa luvussa käyn tarkemmin läpi, mitä tämä tarkoittaa tutkimusmenetelmällisesti.

3 Kulttuurisesta tekstintutkimuksesta ja representaatioanalyysiin

Tässä luvussa esittelen tutkimusmetodologiset valintani ja tutkimusmenetelmäni. Tarkastelen aluksi kulttuurista tekstintutkimusta tutkimuksellisenä lähestymistapana, jossa tarkastellaan kulttuurisia merkityksiä ja representaatioita. Näen kulttuurisen tekstintutkimuksen väljänä tutkimuksellisenä viitekehyyksenä, joka tarvitsee rinnalleen täsmällisemmän analyysimenetelmän. Täsmällisempänä analyysimenetelmänä tutkimuksessani on representaatioanalyysi, jossa tutkitaan kulttuuristen merkitysten ja eletyn todellisuuden välisiä suhteita. Representaatioanalyysin esiteltyäni käyn tämän luvun päättävässä yhteenvedossa läpi, mitä tutkimusmetodologiset valintani ja tutkimusmenetelmäni tarkoittavat tutkimukseni kannalta. Yhteenvedon lopussa esitän tutkimustehtäväni.

3.1 Kulttuurinen tekstintutkimus

Kulttuurinen tekstintutkimus on Mikko Lehtosen (1996) esittämä teoreettis-metodologinen käsite. Kulttuurinen tekstintutkimus on tutkimuksellinen lähestymistapa, jossa kulttuuri ymmärretään merkitysten tuottamiseksi, vaihtamiseksi ja kierrättämiseksi yksilöiden ja ryhmien kesken. Kulttuuri on sitä, mitä ihmiset tietyssä ajassa ja paikassa tekevät ja ovat, mitä he siinä merkitsevät. Kulttuurin jäseniksi tullaan oppimalla tietyn kulttuurin merkityksien kartasto eli kulttuurin käsitekartat. Tämä tapahtuu yleensä lapsen aikuistuesssa, mutta aikuinenkin voi oppia itselleen vieraan kulttuurin käsitekartat. (Hall 1997a, 2–3; 1997b, 17–19; Jokinen 2003b, 21–22 ja 27; Lehtonen 1996, 17–18.)

Kulttuurisen tekstintutkimuksen keskeisiä tutkimuksellisia käsitteitä ovat merkitys ja representaatio. (Jokinen 2003b, 21–22 ja 27; Lehtonen 1996.) Representaation ja merkityksen käsitteiden kautta kulttuurinen tekstintutkimus niveltyy feministiseen kulttuurin tutkimukseen. Niillä on yhteinen kiinnostus kulttuuristen merkkien merkityksiin ja vaikutuksiin eli siihen, miten erilaiset kuvat rakentuvat, kiertävät ja toimivat kulttuurisissa ja yhteiskunnallisissa viitekehyyk-

sissä. Feministinen kulttuurintutkimus on keskittynyt sukupuoleen ja sen kulttuuriseen esittämiseen. (Lehtonen 1996, 19–23; Mäkelä & Puustinen & Ruoho 2006, 8; Paasonen 2010, 40; Saresma 2009.)

Kulttuuri on siis merkitysten vaihtamista ja tuottamista. Merkityksen määrittely vaatii kielen ja todellisuuden välisen suhteen pohtimista. Se vaatii vastausta kysymykseen, miten lausutuista äänneistä ja kirjoitetusta kielestä voi muodostua sanoja ja lauseita, jotka viittaavat itsensä ulkopuolelle tai ilmaisevat asioita ja asiantiloja. (Jokinen 2003b, 22–23; Niiniluoto 2000, 21.) Stuart Hallin (1997b) ja Arto Jokisen (2003b; 2000) mukaan kielitieteilijä Ferdinand de Saussure vastasi tähän kysymykseen tutkimalla kielen merkitsevää merkkiä: sanaa. Hän purki sanan kahteen osaan: merkitsijäksi ja merkityksi. Merkitsijä on sanan akustinen ja materiaallinen muoto. Merkitty on sanan käsite, sen idea. Merkitsijän ja merkityn välillä ei ole luonnollista kausaalista yhteyttä. Niitä yhdistävät kulttuuriset sopimukset ja konventiot. (Hall 1997b, 30–33; Jokinen 2003b, 22–23; 2000, 234; ks. myös Lehtonen 1996, 108–109; Webb 2009, 45.)

Merkitsijän ja merkityn välinen suhde on itse asiassa täysin mielivaltainen. Ei ole olemassa esimerkiksi mitään perustetta sille, että käsitteeseen 'mies' viittäisi suomenkielinen sana 'mies'. Merkityksen syntyminen vaatii, että tämä mielivaltainen suhde on jotenkin säädelty. Jokisen (2003b) mukaan Saussure vastasi, että merkitsijät ja merkityt organisoituvat eroista ja yhtäläisyyksistä kielijärjestelmän toisiin merkitsijöihin ja merkittyihin. Näin ajatellen esimerkiksi 'mies' on vastakohta 'naiselle', 'nössö' on eri asia kuin 'macho'. Toisin sanoen merkit ovat merkityksellisiä suhteessa toisiin saman järjestelmän merkkeihin. (Jokinen 2003b, 23; ks. myös Lehtonen 1996, 55; Lidchi 1997, 164–165; Niiniluoto 2000, 15; Webb 2009, 45–46.)

Merkitykset voidaan jakaa kahteen tasoon. Yhtäältä on merkin kirjaimellinen merkitys, denotaatio ja toisaalta merkin herättämät sivumerkitykset ja mielleyhtymät, konnotaatiot. Denotaatio on merkitys, minkä merkkijärjestelmän jäsenet yksimielisesti jakavat. Konnotaatiot ovat sen sijaan helpommin muutettavia seurannaismerkityksiä, joista osa on kulttuurisia ja osa subjektiivisia. Esimerkiksi miehen kulttuurisia konnotaatioita ovat muun muassa iso koko,

voima ja rationaalisuus. (Hall 1997b, 38–39; Jokinen 2003b, 23–24; 2000, 235–236; Lehtonen 1996, 108–110.)

Puhuttu ja kirjoitettu kieli eivät ole kuitenkaan ainoa merkkijärjestelmä: mikä tahansa merkityksiä tuottavien merkkien sarja on merkkijärjestelmä. Sanan asemasta merkinä voi yhtä hyvin olla esimerkiksi teko, ele, ilmiö tai kuva. Oleellisinta on, että merkki saa merkityksen. (Hall 1997a, 4–5; 1997b, 18–19; Jokinen 2003b, 23–24; 2000, 233; Lehtonen 1996, 73.) Saussure totesi merkien organisoituvan merkkijärjestelmän sisällä erojen kautta. Kulttuurintutkija Stuart Hall (1992) on vastannut samaan ongelmaan koodin käsitteellä: koodit organisoivat merkit merkityksiksi. Merkkeihin sisäänkoodataan mielekäs merkitys, jonka vastaanottaja koodaa ulos eli merkityksellistää merkin. Yksinkertaisesti sanoen: joku esittää jotain jollekulle ja toinen ymmärtää sen. (Hall 1992, 133–135; 1997b, 21–22; ks. myös Jokinen 2003b, 24.) Asia monimutkaistuu, kun vastaanottaja lukee merkityksen eri tavoin kuin lähettäjä on sen tarkoittanut: tragedia muuttuukin komediaksi (Hall 1992, 144–148). Tai kun huomioidaan, että merkin denotaatio ja konnotaatio ovat nekin tietyllä tavalla koodattuja (Jokinen 2003b, 24).

Koodin käsitteen kautta tulee ymmärrettäväksi sosiaalisen todellisuuden sukupuoliittunut luonne. Eleitä, tekoja ja ilmiöitä koodataan maskuliinisiksi ja feminiinisiksi, vaikka ne eivät sitä oikeasti ja luonnollisesti ole. Esimerkiksi miehen möreän äänen lisäksi maskuliinisiksi koodautuu myös luonnonilmiöiden, koneiden ja naisen möreä ääni. 'Möreä ääni' on maskuliininen koodi. Se ei johdu siitä, että miesten enemmistö puhuu matalammalla äänellä kuin naisten enemmistö. Siitä tulee maskuliininen koodauksen tähden. Möreästä äänestä tulee sukupuoliittunut vasta, kun se koodataan sukupuolen kannalta merkitykselliseksi. (Jokinen 2003b, 24.)

Mikä tahansa merkityksiä tuottavien merkkien sarja on siis merkkijärjestelmä. Tällainen merkkijärjestelmä voidaan nimetä myös kieleksi. Kieli on järjestelmä, joka koostuu merkitsevistä merkeistä. Representaatio on tapahtuma, jossa kielen merkit ja merkitykset yhdistyvät kulttuuriin. Representaatiossa ihminen kielen eli merkkijärjestelmän avulla merkityksellistää maailmaa itselleen ja

muille. Tietyistä merkeistä merkityksellistyy tietty representaatio tai representaatioita. (Hall 1997b, 15, 28; Jokinen 2003b, 25–26; Lehtonen 1996, 44–47.)

Kulttuurinen tekstintutkimus on siis tutkimuksellinen lähestymistapa, jossa tarkastellaan kulttuurisia merkityksiä ja representaatioita. Sen voi nähdä väljänä tutkimuksellisena viitekehyksenä, joka tuo kielen merkkijärjestelmän tutkimuksen kohteeksi, mutta ei vielä anna välineitä tutkimuskohteen täyteen purkamiseen. Väljänä tutkimuksellisena viitekehyksenä kulttuurinen tekstintutkimus on sukua feministiselle kulttuurintutkimukselle. Molemmissa kiinnostuksen kohteena ovat kulttuuristen merkkien merkitykset ja vaikutukset. Molemmat vaativat kuitenkin rinnalleen täsmällisemmän analyysimenetelmän. Tällaisena analyysimenetelmänä käytän tässä tutkimuksessani representaatioanalyysia.

3.2 Representaatioanalyysi

Representaatioanalyysissa tutkitaan kulttuuristen merkitysten ja eletyn todellisuuden välisiä suhteita. Representaatioanalyysin tutkimuskohteina ovat erilaiset symboliset esitykset kuvista ja teksteistä arkisiin määritelmiin. Näiden esitysten ja eletyn todellisuuden nähdään kietoutuvan yhteen. Yhtäläillä kuin symboliset esitykset vaikuttavat eletyn todellisuuden hahmottamiseen, eletty todellisuus muokkaa näitä esityksiä. Toisin sanoen sosiaalisen ja symbolisen, materiaalisen ja representatiivisen nähdään kietoutuvan yhteen, jolloin sosiaaliset suhteet ja järjestykset ruokkivat representaatioita. Representaatiot puolestaan ruokkivat erilaisia sosiaalisia suhteita. Muutokset kummassa tahansa resonoivat myös toiseen. (Laiho & Ruoho 2005a, 8–9; Paasonen 2010, 45–48.)

Representaatio onkin representaatioanalyysin keskeisin käsite. Määrittelin edellä representaation olevan tapahtuman, jossa ihminen kielen eli merkkijärjestelmän avulla merkityksellistää maailmaa itselleen ja muille. Representaatioanalyysia varten tätä määritelmää on syytä kuitenkin täsmentää. Edellä esittämäni määritelmä ei sellaisenaan kerro, miten representaation kautta kul-

keva maailman merkityksellistäminen tapahtuu eikä sitä, miten representaatio toimii.

Representaatio on mahdollista määritellä symboliseksi merkiksi, joka viittaa johonkin muuhun ja edustaa tätä. Toisaalta representaatiolla viitataan tähän merkityksenantoon tekona ja toimintana: representaatio on tapahtuma, jossa kuviin, objekteihin ja ihmisiin yhdistetään tiettyjä merkityksiä ja samalla annetaan merkityksiä ympäröivälle maailmalle ja sosiaalisille suhteille. Tämän määritelmän mukaan representaatio on yhtä aikaa esittävä, edustava ja tuottava. Tällä tarkoitetaan sitä, että representaatio esittäessään jotain edustaa myös laajempaa kokonaisuutta tai kategoriaa. Esimerkiksi valokuva, joka esittää suomalaista sotilasta, edustaa samalla Suomen puolustusvoimia ja suomalaista miehisyyttä. Tuottavuus viittaa puolestaan representaatioon erilaisten mielikuvien, määritelmien ja arvostusten rakentajana. (Dyer 1993, 1; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 25; Paasonen 2010, 40–41; sotilaan kuvasta: ks. Jokinen 2000, 181–182.)

Representaation tuottavuus tarkoittaa sitä, että representaatiot eivät vain heijasta yhteiskunnallisia arvoja ja ymmärryksiä. Representaatiot osallistuvat näiden arvojen ja ymmärrysten muodostamiseen ja kierrättämiseen ja rakentavat samalla erilaisia kehyksiä todellisuuden ymmärtämiseksi. Ne tuottavat, uusintavat, jopa markkinoivat ymmärryksiä sukupuolesta, meistä ja muista. Nämä ymmärrykset tukeutuvat aiempiin. Toisin sanoen representaatiot ovat kiinnittyneinä kulttuuristen kuvien ja merkitysten historialliseen jatkumoon. Representaatioita tulkitaan ja tuotetaan suhteessa erilaisiin kulttuurisiin normeihin ja esityskonventioihin. Kulttuuriset kuvat rakentuvat suhteessa toisiin kuviin. Esimerkiksi aiemmin esiin nostamani sotilaan kuvan esittävyys ja edustavuus tulee ymmärretyksi juuri historiallisen jatkumon kautta. Kuva rinnastuu aiempiin suomalaista miestä esittäviin kuviin ja niiden merkityksiin. (Dyer 1993, 1–3; Herkman & Jokinen & Lehtimäki 1995, 25–26; Laiho & Ruoho 2005a, 8–9; Lehtonen 1996, 44–47; Paasonen 2010, 41–42; sotilaan kuvasta: Jokinen 2000, 181–184.)

Tätä historiallisesti rakentuvaa toisiinsa tukeutuvien kulttuuristen kuvien varantoa kutsutaan representaatiojärjestelmäksi. Representaatiojärjestelmä on

vuosikymmenten, jopa vuosisatojen, aikana kasautunut kuvien, tekstien, ole-
tusten, kuvausten, yhteyksien ja arvostelmien kokonaisuus, joka on kuitenkin
sisäisesti ristiriitainen, rajoiltaan epämääräinen ja jatkuvassa muutoksen tilas-
sa. Representaatioiden kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja seura-
uksia tarkastellessa tämä kokonaisuus on, joka tapauksessa, keskeisellä sijal-
la. Symboliset esitykset varaavat aiempien kuvien joukkoon, ottavat niihin
etäisyyttä ja rakentavat niiden välille uusia yhteyksiä. Esitysten merkitykset
eivät palaudu aina suoraan niiden esittäjiin. Kyse on laajemmasta kuvien kier-
rosta, merkityksen annosta ja vastaanotosta. Esitysten viitteet ja yhteydet tun-
nistetaan tai jätetään tunnistamatta samalla, kun vastaanotossa tehdään uu-
sia yhteyksiä ja tulkintoja. (Puustinen & Ruoho & Mäkelä 2006, 21; Paasonen
2010, 42; vrt. Hall 1992, 133–148.)

Representaatiot ovat kiinni esittämissuhteissaan. Esittämissuhteys tarkoittaa
yhtäläillä symbolisen esityksen muotoa ja lajityyppiä kuin yhteiskunnallista
tilannetta ja aikakautta. Esittämissuhteys on symbolisen esityksen konteksti,
jossa sen merkitys tuotetaan. Representaatioiden tarkastelu vaatii tämän kon-
tekstin huomioimista. Muotoina ja lajityypeinä elokuva ja televisio, runous ja
musiikki, kauhuelokuva ja romanttinen komedia, klassinen ja iskelmä, muo-
dostavat kaikki omanlaisensa esittämissuhteiden, kontekstin, representaatioil-
le. (Laiho & Ruoho 2005a, 9; Lehtonen 1996, 158–186; ks. myös MacKinnon
2003.)

Representaatioanalyysissä tutkitaan siis eletyn elämän ja symbolisten esitys-
ten välistä suhdetta. Siinä tarkastellaan kulttuuristen kuvien rakentumista, his-
toriallisuutta ja merkityksiä ja millaisia ulottuvuuksia ja seurauksia niillä on.
Symbolisen ja eletyn nähdään kietoutuvan peruuttamattomasti yhteen. Tämä
tarkoittaa sitä, että tapamme esittää ihmisryhmiä vaikuttaa tapaamme suhtau-
tua niihin. Tapamme suhtautua erilaisiin ihmisryhmiin vaikuttaa puolestaan
siihen, millaisia representaatioita näistä tuotetaan. Toisin sanoen se, miten
ihmisryhmiä kohdellaan kulttuurisissa representaatioissa, liittyy siihen, miten
heitä kohdellaan elämässä. (Dyer 1993, I; Hietanen 1993, 124–125; Laiho &
Ruoho 2005b, 157; Skaffari 2008, 110; Paasonen 2010, 45–47.)

3.3 Yhteenveto

Olen tässä luvussa esitellyt tutkimusmetodologisia valintojani ja tutkimusmenetelmäni. Tutkimusmetodini nojaa kulttuuriseen tekstintutkimukseen. Kulttuurinen tekstintutkimus on tutkimuksellinen lähestymistapa, jossa kulttuuri ymmärretään merkitysten tuottamiseksi, vaihtamiseksi ja kierrättämiseksi yksilöiden ja ryhmien kesken. Sen keskeisiä tutkimuksellisia käsitteitä ovat merkitys ja representaatio ja kiinnostuksen kohteena ovat kulttuuristen merkkien merkitykset ja vaikutukset. Siinä mielessä se muistuttaakin vahvasti feminististä kulttuurintutkimusta. Näen kuitenkin kulttuurisen tekstintutkimuksen ja feministisen kulttuurintutkimuksen väljinä tutkimuksellisia viitekehyksinä, jotka kyllä tuovat kielen ja kulttuurin merkkijärjestelminä tutkimuksen kohteiksi, mutta eivät vielä anna täysiä välineitä niiden purkamiseen.

Varsinaisena analyysimenetelmänä tutkimuksessani on representaatioanalyysi. Representaatioanalyysissä tutkitaan symbolisten esitysten ja eletyn elämän välistä suhdetta ja tutkimuskohteina ovat erilaiset symboliset esitykset kuvista ja teksteistä arkisiin määritelmiin. Symbolisten esitysten ja eletyn todellisuuden nähdään kietoutuvan yhteen. Yhtäläillä kuin symboliset esitykset vaikuttavat eletyn todellisuuden hahmottamiseen, eletty todellisuus muokkaa näitä esityksiä. Toisin sanoen symbolinen ja sosiaalinen, representatiivinen ja materiaallinen, kietoutuvat yhteen, jolloin sosiaaliset suhteet ja järjestykset ruokkivat representaatioita ja representaatiot puolestaan ruokkivat erilaisia sosiaalisia suhteita.

Käytännössä representaatioanalyysissä tarkastellaan kulttuuristen kuvien rakentumista, historiallisuutta ja merkityksiä ja millaisia ulottuvuuksia ja seurauskuksia niillä on. Tässä tarkastelussa pitää sekä representaatiojärjestelmä että representaatioiden esittämissyhteys ottaa huomioon. Representaatiojärjestelmä on lyhyesti kerrattuna historiallisesti rakentuva toisiinsa tukeutuvien kulttuuristen kuvien varanto. Vastaavasti esittämissyhteydellä tarkoitetaan symbolisen esityksen kontekstia, jossa sen merkitys tuotetaan.

Omassa tutkimuksessani olen kiinnostunut miesten alkoholinkäytön maskuliinisuuksista ja aloitan tutkimusanalyysini tarkastelemalla, millaisia jäsenyyksiä

miesten alkoholinkäytöstä kulttuurissamme on. Tarkastelen näitä jäsennyksiä analysoimalla aiempaa tutkimuskirjallisuutta. Kirjallisuuskatsaukseni tarkoitus on kerätä kattava näkemys miesten alkoholinkäytön maskuliinisiin ilmentymiin ja niiden muutoksiin ja muunnelmiin. Samalla se muodostaa tutkimusanalyysini ensimmäisen vaiheen. Tutkimusanalyysini toisessa vaiheessa tarkastelen, millaisia miesten alkoholinkäytön maskuliinisia representaatioita Rytmihäiriö yhtyeen musiikissa on.

4 Miesten alkoholikäyttö tutkimuskirjallisuuden valossa

Alkoholikäyttöön liittyvät normit ja odotukset ovat vahvasti sukupuolisidonnaisia (Wilsnack & Wilsnack 1997) ja alkoholikäyttö on mielletty yhdeksi merkittävimmistä sukupuoli-identiteettien ja sukupuoliroolien symboliksi useissa yhteiskunnissa (Holmila & Raitasalo 2005). Alkoholikäyttö on perinteisesti ollut maskuliininen symboli ja miesten alkoholin käytöstä on tullut juomistapa-tutkimusten mittatikki, johon naisten juomista on verrattu (Simonen 2011, 494; 2012a, 386; Simonen & Törrönen & Tigerstedt 2012, 510; Törrönen 2005, 489; Törrönen & Roumeliotis 2013, 35). Suomalaisessa kulttuurissa alkoholikäyttö on ollut keskeinen maskuliinisuuden määre ja suomalaista alkoholikulttuuria leimaakin maskuliininen traditio, jonka symbolina on ollut humalahakuisesti juova mies (Simonen 2012a, 386; 2012b, 112; Törrönen 2005, 488).

Tarkastelen tässä luvussa aiempaa miesten alkoholikäyttöä käsittelevää tutkimusta. Kirjallisuuskatsaukseni pääpaino on sukupuolen tutkimuksen käsitteistöä hyödyntävässä yhteiskuntatieteellisessä laadullisessa alkoholitutkimuksessa. Näitä tutkimuksia on kuitenkin vähän. Saadakseni kattavamman näkemyksen miesten alkoholikäyttöön olenkin tuonut näiden tutkimusten rinnalle sekä vanhempaa suomalaista alkoholitutkimusta että miesten alkoholikäyttöä käsittelevää kulttuurintutkimusta. Kirjallisuuskatsaukseni tarkoitus on paikantaa miesten alkoholin käytön maskuliiniset ilmentymät ja niiden muutokset ja muunnelmat.

Esitän seuraavaksi kirjallisuuskatsaukseni tulokset. Olen koonnut tulokseni neljän otsakkeen alle. Ensimmäisen otsakkeen, humalahakuisuus ja juomisen kontrolli, alla tarkastelen aiemman tutkimuksen perusteella, miten miehen tulee juoda. Toisen otsakkeen, olut ja viina, alla käyn läpi, mitä miehen tulee juoda ja kolmannen otsakkeen, pubit, kadut ja juomaringit, alla tarkastelen, missä miehen tulee juoda ja neljäntenä tarkastelen miesten, viinan ja väkivallan yhteyttä. Yhteenvedossa kokoan aiemmista tutkimuksista tekemäni havainnot yhteen. Viittaukset kohdistuvat Liitteessä 1 luettelemaani tutkimuskirjallisuuteen.

4.1 Humalahakuisuus ja juomisen kontrolli

Alkoholinkäytön keskeisinä miehisiin piirteinä on nähty humalakeskeisyys, avoin ja häpeämätön asenne humaltumiseen, juomistoiminnan korostuminen sekä arjen rajat rikkova transgressiivinen juominen, jonka kaoottisuutta ulkoinen kontrolli hillitsee (Alasuutari 1985, 39–42; Helmersson Bergmark 2004; Kortteinen & Elovainio 2003, 121–125; Pyörälä 1991, 103; Simonen 2012b, 112–114; Simonen & Törrönen & Tigerstedt 2012, 510). Humaltuminen onkin ollut miesten juomisen keskeinen motiivi (Alasuutari 1985, 41; Simonen 2012b, 118) ja rankka ja runsas humalahakuinen juominen ja kyky juoda paljon sammumatta ovat ilmaisseet oleellisia maskuliinisuuden piirteitä: riskinottoa, jääräpäisyyttä, fyysistä voimaa ja kestävyyttä, rajojen rikkomista ja aggressiivisuutta (De Visser & Smith 2007, 600–601; Simonen 2012a, 386; Simonen & Törrönen & Tigerstedt 2012, 510; Törrönen & Roumeliotis 2013, 35). Vastaavasti naisellisiksi alkoholinkäytön piirteiksi on luonnehdittu hillitty juominen, ei-humalahakuisuus, humala häpeänä, itsekontrolli sekä juomisen puitteiden ja tunnelmien korostuminen (Pyörälä 1991, 103; Simonen 2011, 495; 2012b, 112–114; Simonen & Törrönen & Tigerstedt 2012, 510; Törrönen & Maunu 2006, 511).

Naisten humalajuomisen yleistymisen myötä alkoholinkäytön sukupuolierojen on katsottu vähentyneen. Samalla, kun naisten alkoholinkäyttö Suomessa on lisääntynyt kuusinkertaiseksi vuodesta 1968 vuoteen 2008, ovat naisten ja miesten juomatavat ja juomistilanteet samankaltaistuneet ja nuoret naiset juovat itsensä humalaan siinä, missä nuoret miehetkin (Mäkelä & Tigerstedt & Mustonen 2010, 284–286; Paakkanen 1995; Raitasalo & Simonen 2011, 24–25; Simonen 2012b, 113; Törrönen & Maunu 2006, 510–512). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että alkoholinkäytöstä olisi tullut sukupuolineutraalia. Humalan ja juomisen maskuliinisuus ja feminiinisyys paikantuvat vain alkoholinkäytön eroja vahvemmin sen reflektointiin ja kokemistapoihin. Naisten alkoholinkäyttöön liitetään yhä miehiä vahvempi itsekontrolli sekä juomisen puitteiden ja tunnelmien korostuminen. (Demant & Törrönen 2011; Simonen 2012b, 113; Törrönen 2005, 504; Törrönen & Maunu 2006.)

Itsetarkoituksellinen humalakeskeinen juominen on siis säilyttänyt maskuliinisen luonteensa. Suomalaisessa alkoholitutkimusperinteessä humalahakuinen juominen on liitetty miehisyyden lisäksi juomisen kansalliseksi ominaispiirteeksi, suomalaiseksi viinapääksi. Humalahakuisuuden on nähty ylittävän niin luokkarajat, sukupolvet kuin sukupuolierotkin. Tämä suomalaisen alkoholikulttuurin maskuliininen traditio, jonka symbolina on humalahakuisesti juova mies, on elänyt erityisesti epidemiologisessa juomatapatutkimuksessa. (Kortteinen & Elovainio 2003, 121–125; Simonen 2012a, 386; Tigerstedt & Törrönen 2005, 35–36; Törrönen 2005, 488–490; Törrönen & Maunu 2005, 266–269; 2006, 500.)

Epidemiologisissa tutkimuksissa (mm. Mustonen & Mäkelä & Metso & Simpura 2001; Paakkanen 1995; Simpura & Partanen 1985) on toistuvasti todettu, että juomisen motiivina on itsetarkoituksellisesti humala. Tutkimuksista käy ilmi, että 1960-luvulle asti humalan tavoittelu oli vain miesten puuhaa, mutta seuraavina vuosikymmeninä myös naiset, tytöt ja pojat ovat alkaneet juoda humalahakuisesti. Vuosikymmeniä jatkunut humalajuomisen suosio on tulkittu osoitukseksi perinteisen miehisen juomatavan jatkumisesta ja yhtenäisyydestä. Sen sijaan, että naisten, tyttöjen ja poikien humalahakuisuuden olisi nähty hajottavan tai moninaistavan humalahakuista juomatapaa, miestapainen juomiskäyttäytyminen on asetettu normin asemaan. Humalan ja maskuliinisuuksien kytköksistä ei ole keskusteltu. (Simonen 2012a, 387; Törrönen 2005, 489–490; Törrönen & Maunu 2005, 266.)

Laadulliset alkoholitutkimukset kertovat kuitenkin humalajuomisen variaatioista. Yhtäältä vanhemmat laadulliset juomatapatutkimukset (mm. Ahola 1989; Paakkanen 1991; Sulkunen 1992; Sulkunen & Alasuutari & Nätkin & Kinnunen 1985) ovat tavoittaneet miesten alkoholinkäytöstä luokkaeroja. Toisaalta uudemmat laadulliset juomatapatutkimukset (mm. Törrönen 2005; Törrönen & Maunu 2005; 2006) ovat keskittymällä nuorten aikuisten tutkimiseen jäsentäneet humalajuomisen erilaisia lajityyppejä ja tilanteisia käytäntöjä. Kolmanneksi sukupuolen tutkimuksen ja kriittisen miestutkimuksen teorioita hyödynneet miesten alkoholinkäyttöä tarkastelleet tutkimukset (mm. Simonen 2012a; 2012b; Törrönen & Roumeliotis 2013) ovat jäsentäneet maskuliinisista

juomatavoista eroja luokan, iän, alueen ja koulutustaustan perusteella. (vrt. Simonen 2012a, 387.)

Vanhemmissa tutkimuksissa keskiluokkaisen humalan on havaittu ottavan etäisyyttä työväenluokkaiseen kontrolloimattomaan humalaan. Keskiluokkaisen miesten alkoholinkäyttö on säännöllistä, mutta juomista hallitsee itsekontrolli ja ei-humalahakuisuus. Keskiluokkaiset miehet eivät tunnista itsessään suomalaista viinapäättä. Alkoholiaminusta ei juoda humalahakuisesti ajasta, paikasta ja seurasta riippumatta. Rähääminen ja muu aggressiivinen käytös ei kuulu humaltumiseen vaan siihen pitää liittyä iloisuus. (Ahola 1989, 39–40, 51, 102–106; Paakkanen 1991, 48–52, 55; Sulkunen 1992, 131–133; suomalaisesta viinapäästä: Alasuutari 1985, 39–41; Apo 2001, 211; Partanen 1992, 379–382; Peltonen 1988, 15–16.)

Vanhempien tutkimusten perusteella keskiluokkaiset miehet ovat siis alkoholinkäyttöllään rakentaneet maskuliinisuuttaan erottautumalla työväenluokasta (ks. Simonen 2012a, 387). Suomalaisen elokuvien humalakohtauksia aineistonaan käyttäneet Pasi Falk ja Pekka Sulkunen (1980) ovat havainneet tämän yhteiskuntaluokan mukaisen humalokokemuksen eriytymisen. He nostavat esiin kohtauksen Tuntemattomasta sotilaasta, missä upseerien ja sotilaiden humalainen juhlinta Marskin syntymäpäivien kunniaksi saavat erilaiset muodot. Siinä, missä upseerien juhlinta sisältää puheiden pitoa ja yhteislaulua, miehistön juhlinta on hillitöntä ja liittyy talonpoikais-työväenluokkaiseen humalahakuisen juomisen perinteeseen. (Falk & Sulkunen 1980, 260; ks. myös Alasuutari 1985, 41.)

Työväenluokan miesten alkoholinkäyttöä Lähiöravintola tutkimuksessaan tarkastelleet Pekka Sulkunen, Pertti Alasuutari, Ritva Nätkin ja Merja Kinnunen (1985) ovat erotelleet tutkimuksessaan kaksi käyttäjäryhmää. Yhtäältä ovat tikkakerholaiset, jotka katsovat hallitsevansa säännöllisen alkoholinkäyttönsä ja joille humala on yllättävä seurustelun sivuseikka. Toisaalta ovat turinakerholaiset, joiden alkoholinkäyttö on epäsäännöllisempää, mutta joille humala on osoitus rohkeudesta heittäytyä elämän ja viinan vietäviksi. Tikkakerholaisien alkoholinkäyttö muistuttaakin itsekontrollissaan keskiluokan miesten alkoholinkäyttöä. He eivät tule ravintolaan humaltumaan vaan tapaamaan kaverei-

taan. (Sulkunen ym. 1985, 149–153, 267–269; ks. myös Paakkanen 1991, 51–52.)

Turinakerhon miehille alkoholinkäyttö on sen sijaan vapauden osoittamista. Itsetarkoituksellisella humalahakuisella juomisella he uhmaavat arkielämän pakkoja. Heidän mukaansa mies ei ole vapaa, jos hänen pitää kontrolloida juomistaan vain voidakseen hoitaa yhteiskunnan hänelle antamat velvollisuudet. Viinan valtaan heittäytyminen on vapautta, joka loppuu vain ulkoiseen esteeseen. Turinakerholaisille juomisen kontrolli tulee ulkopuolelta: vaimo, työ tai rahan puute estävät juomisen. (Sulkunen ym. 1985, 262–288; ks. myös Alasuutari 1985, 47–48; Paakkanen 51–52; vrt. Tourunen 1993, 86.) Turinakerholaisten voi nähdä edustavan perinteiseksi katsottua miehistä juomista.

Miesten alkoholinkäytön luokkaero voidaankin vetää keskiluokan ja turinakerhon miesten välille. Tällöin luokkaeron ilmaisu miesten alkoholinkäytössä ovat humalahakuisuus ja juomisen kontrolloimattomuus. Itsetarkoituksellinen kontrolloimaton humala jää työväenluokkaa edustavien turinakerholaisten harteille. Tuoreissa nuoria koskevissa tutkimuksissa (Maunu 2011; 2012) luokkaero paikantuu eri tavalla. Näissä tutkimuksissa on tarkasteltu, miten yhtäältä yliopistossa tai lukiossa opiskelevien poikien ja toisaalta ammattiin opiskelevien poikien on havaittu jäsentävän ja käyttävän miellyttäviä ja epämiellyttäviä juomiskertomuksia itseilmaisussaan. Yliopistossa ja lukiossa opiskelevien on näissä tutkimuksissa katsottu edustavan keskiluokkaa. Molemmilla ryhmillä on yhteinen juomisihanne: hyvä hallittu humala, jossa kontrolli säilyy, mutta arkipäivän ihmissuhteet saavat uutta vauhtia ja virtaa (Maunu 2011, 39; 2012, 67–73).

Erot ryhmien välille syntyvät siinä, millaisen roolin alkoholi juomiskertomuksissa saa. Ammattiin opiskelevilla pojilla alkoholi nousee kerronnan ja toiminnan keskipisteeseen. Kaikki muu toiminta kuvataan juomisen kautta, juomisen seurauksena tai tavoitteena. Yliopisto- ja lukiolaispojille sen sijaan alkoholi on ikään kuin sivuroolissa ja kertomusten keskiössä on yltäkyläinen sosiaalisuus. Alkoholi on vain astinlauta tähän sosiaalisuuteen eikä kertomusten itsetarkoituksellinen sisältö. (Maunu 2011, 15–18; 2012, 84–93; ks. myös 2013, 283–

284.) Näiden nuoria koskevien tutkimusten voi nähdä päivittävän sitä perinnettä, jossa itsetarkoituksellinen humalahakuinen juominen nähdään erityisesti työväenluokkaisen miehen alkoholinkäytön ominaisuutena.

Nuoriin aikuisiin keskittyneet laadulliset juomatapatutkimukset (Törrönen 2005; Törrönen & Maunu 2005; 2006) ovat erotelleet humalajuomisesta eri lajityyppejä ja tilanteisia käytäntöjä. Jukka Törrönen (2005) on omassa analyysissään tarkastellut juomatapoja nuorten aikuisten kirjoittamien juomis- ja ravintolapäiväkirjojen avulla. Samalla aineistolla hän on yhdessä Antti Maunun (2006) kanssa tarkastellut juomistilanteiden lajityyppejä ja sukupuolisidonnaisista sääntelyä. Sama aineisto on antanut samantyyppisiä tuloksia. Siinä, missä juomisen lajityypit jakaantuvat viiteen ryhmään: karnevaaliin, bilettämiseen, yksilölliseen kulkuun, istuskeluun ja ruokajuomiseen, jakaantuvat juomatavat vastaavasti herooiseen humalaan, seuralliseen bilehumalaan, yksilölliseen humalaan, istuskeluun ja ruokajuomiseen. (Törrönen 2005, 503; Törrönen & Maunu 2006, 510; ks. myös Maunu & Simonen 2010, 90–92.)

Vaikka juomistilanteiden motivoinnit ja tapahtumakulut ovat molemmille sukupuolille yhteisiä, motiivien ja tapahtumien subjektiivisessa kokemisessa on sukupuolivaihtelua. Humalahakuiset juomistilanteet, karnevaali ja yksilöllinen juominen, ja humalajuomisen lajityyppi niissä, herooinen ja yksilöllinen humala, tekevät sukupuolieron näkyväksi. Toisin sanoen, mitä märemmästä ja humalahakuisemmasta juomisesta on kyse, sitä miehisempänä se esiintyy. Sukupuoliero kiteytyy kontrollin menettämiseen: karnevalistisesti heroosta humalaa juovat miehet voivat suhtautua rennosti rajun juomisen aiheuttamiin ruumiin holtittomuuksiin. Ruumiin kontrollin menetys ei heille ole sosiaalinen erhe vaan krapula ja sammuminen ovat vain osa juhlaa. (Törrönen 2005, 504; Törrönen & Maunu 2006, 511–512; vrt. Törrönen & Maunu 2005, 278–279; ks. myös Maunu & Simonen 2010, 92.)

Kriittisen miestutkimuksen teorioita hyödyntävissä laadullisissa juomistapatutkimuksissa (Simonen 2012a; 2012b; Törrönen & Roumeliotis 2013) on tarkasteltu miehisen alkoholinkäytön muunnelmia. Lähtökohtana tutkimuksissa on ollut tarkastella, miten eri-ikäisten ja eri koulutustaustalta tulevien miesten ryhmät tuottavat alkoholinkäytöstä puhuessaan maskuliinisuuttaan suhteessa

perinteiseen miehiseen juomiseen. Tutkimusten johtopäätökset ovat yhteneviä. Tämä tosin selittyy osaltaan sen kautta, että kaikki kolme tutkimusta perustuvat pääosin samaan aineistoon. Tutkimusaineistona on ollut Suomen Akatemian vuosina 2007–2008 rahoittaman ”Juomisen kulttuurisen paikan muutos”-projektin yhteydessä kerätyt ryhmähaastattelut. Jukka Törrösen ja Filip Roumeliotiksen käytössä on ollut myös Ruotsissa vuosina 2009–2011 kerätyt ryhmähaastattelut. (Simonen 2012a 388; 2012b, 115; Törrönen & Roumeliotis 2013, 37–38.)

Johtopäätösten perusteella perinteinen humalahakuinen juominen saa vallitsevan aseman vain nuorimpien vähemmän koulutettujen miesten parissa. Vaikka vanhemmat sekä korkeakoulutetut että vähemmän koulutetut miehet puhuvat runsasta juomista ja humalaa korostaen, heidän puheessaan myös muu kuin humalahakuinen juominen saa ymmärrystä. Nuorten korkeakoulutettujen miesten puheessa humalahakuisuus tuomitaan yksiselitteisesti. Humalahakuinen juominen näyttäisi siis säilyttävän asemansa suurimman osan miehistä parissa, mutta saa rinnalleen muita juomistyylejä, jotka lähestyvät perinteisesti feminiinisiksi määrittyneitä juomistyylejä. Itsetarkoituksellinen humalahakuinen juominen näyttäisi jäävän vain työväenluokkaisten nuorten miesten maskuliinisuuden mittariksi. (Simonen 2012a, 398–400; 2012b, 125–128; Törrönen & Roumeliotis 2013, 46–47.)

Olen tähän mennessä tarkastellut miesten juomisen humalahakuisuutta ja juomisen kontrollia pääosin suomalaisen tutkimuksen kautta. Näistä tutkimuksista vain muutama on hyödyntänyt kriittisen miestutkimuksen teorioita. Seuraavaksi tarkastelen angloamerikkalaista miesten alkoholinkäyttöä koskevaa tutkimusta. Angloamerikkalaiset tutkimukset, joita käsittelen, pohjaavat kriittisen miestutkimuksen teorioille. Tässä alaluvussa tarkastelen, miten humalahakuisuus ja juomisen kontrolli näkyy näissä tutkimuksissa. Aluksi esittelen yleispiirteissään kirjallisuuskatsauksessani mukana olevat angloamerikkalaiset yhteiskuntatieteelliset alkoholitutkimukset.

Angloamerikkalaista kriittisen miestutkimuksen piiriin lukeutuvaa alkoholitutkimusta ei ole sitäkään runsaasti tarjolla. Tutkimukset käsittelevät useimmiten college- ja yliopisto-opiskelijoiden alkoholinkäyttöä (Capraro 2000; Dempster

2011; Gough & Edwards 1998; Kaminer & Dixon 1995; Peralta 2007; Peralta & Cruz 2006; Wilson & Calhoun & McNair 2002) sekä nuorten miesten alkoholinkäyttöä (Canaan 1996; De Visser & Smith 2007; Mullen & Watson & Swift & Black 2007; Harnett & Thom & Herring & Kelly 2000). Näiden lisäksi kirjallisuuskatsaukseeni lukeutuu miesten alkoholinkäytön ja väkivallan yhteyttä tarkastelevia tutkimuksia (Norris & George & Davis & Martell & Leonesio 1999; Peralta & Tuttle & Steele 2010; Tomsen 1997) sekä tutkimukset uusiseelantilaisen maaseutupubin maskuliinisuuksista (Campbell 2000), maskuliinisuuksista ja alkoholista Neuvostoliitossa (Hinote & Webber 2012) ja hegemonisesta maskuliinisuudesta southern rockissa (Eastman 2012).

Valtaosa näistä tutkimuksista perustuu haastattelu- tai havainnointiaineistoihin tai niiden yhdistelmiin. Joukossa on kaksi psykologian tutkimusta (Norris, ym. 1999; Wilson & Calhoun & McNair 2002), jotka perustuvat kokeelliseen asetelmaan. Brendan Goughin ja Gareth Edwarsin (1998) tutkimus yliopistossa opiskelevien miesten humalaisista puheista asettuu kokeellisesta asetelmaansa ja oppialastaan huolimatta ensin mainittuun ryhmään. Goughin ja Edwarsin aineisto on kerätty nauhoittamalla nelihenkisen miesseurueen puheet ryppyyllän aikana. Tutkijoista toinen, Edwards, oli jäsenenä ryhmässä ja ryhmän muut jäsenet ovat hänen tuttujaan. Tutkimus tarkastelee, miten miehet uusintavat humalaisissa puheissaan sukupuoltaan. (Gough & Edwards 1998, 409–414.) Rocco L. Capraron (2000) artikkeli perustuu aiempaan tutkimukseen ja Brian P. Hinoten ja Gretchen R. Webberin (2012) sosiaalishistoriallinen tutkimus maskuliinisuudesta ja alkoholista Neuvostoliitossa käyttää aineistonaan lääketieteellisiä tilastoja ja aiempia historian tutkimuksia.

Karkeasti yleistäen humalahakuinen ja raju juominen yhdistyy näissä tutkimuksissa nuoriin, valkoihoisiin, työväenluokkaisiin tai työväenluokasta irronneen syrjäytyneen alaluokan miehiin sekä opiskelijamiehiin. Collegenuorten alkoholinkäyttöä tarkastellut Robert L. Peralta (2007) on todennut humalahakuisen ja rajun juomisen olevan keino, jolla voi esittää mieheyttä. Peraltan mukaan opiskelijamies voi runsaalla juomisella liittyä miesten joukkoon. (Peralta 2007, 754; ks. myös Dempster 2011, 648; Peralta & Cruz 2006, 111; vrt. Capraro 2000, 308.) Alkoholin vaikutukset pitää kuitenkin sietää: parin kaljan jälkeen oksentava tai sammuva mies nimetään homoksi, neidiksi tai kevytsar-

jalaiseksi. Opiskelijanuorten parissa käydyt juomakilpailut mittaavatkin alkoholin-sietokyvyn ohella ennen kaikkea kuulumista miesten joukkoon. (Capraro 2000, 311; Dempster 2011, 646; Kaminer & Dixon 1995, 171–174; Peralta 2007, 746–752; Tomsen 1997, 96.)

Alkoholista täysin kieltäytyvien miesten on vaikeaa osoittaa miehuutensa. Juomattomuus on uskonnollisten hihhuleiden, nörttien ja homojen hommaa (De Visser & Smith 2007, 606; Kaminer & Dixon 1995, 174). Raittiit miehet joutuvat osoittamaan ruumiin voimansa muilla keinoin: urheilemalla, tappele-malla tai heteroseksuaalisten valloitusten avulla. Sekään ei aina riitä. Richard O. De Visser ja Jonathan A. Smith (2007) ovat omassa nuorten miesten alko-holinkäyttöä tarkastelevassa tutkimuksessaan nostaneet esiin, kuinka Eng-lannin rugbymaajoukkueen jäsen Jonny Wilkinson menettää maskuliinisuut-taan raittiutensa takia. Edes urheilullinen menestys ja kaunis tyttöystävä eivät voi täysin korvata sitä vajetta, mitä kieltäytyminen juhlimasta maailmanmesta-ruutta oluella yhdessä joukkueovereiden kanssa häneen jättää. (De Visser & Smith 2007, 602–603.)

Raju humalahakuinen juominen voi sen sijaan korvata maskuliinisuuden puut-teita. Avoimesti homoseksuaaliset miehet voivat runsaalla juomisella ja sen vaikutusten sietämisellä osoittaa miehuuttaan. (Kaminer & Dixon 1995, 174; Peralta 2007, 751–752.) Aina humaltuminen ei kuitenkaan ole osoitus mie-huudesta. Uusiseelantilaisen maaseutupubin maskuliinisuuksia tutkinut Hugh Campbell (2000) korostaa tutkimuksessaan, miten työpäivän jälkeen juomaan tulleiden miesten ei rajusta juomisesta huolimatta auta näyttää humaltumis-taan. Humaltuneet miehet poistetaan keskusteluringeistä, joista ei myöskään voi poistua virtsaamaan menettämättä kasvojaan. Se vaatii harjoittelua ympä-ristössä, jossa olut myydään litran tuopeissa ja työpäivän jälkeen on tavan-omaista juoda kahdesta neljään, jopa kahdeksankin, tuoppia olutta. (Campbell 2000, 571–572, 575.)

Juomisesta kieltäytyminen voidaan nähdä myös maskuliinisena. Tällöin juo-mattomuus on osoitus itsenäisestä ajattelusta ja kyvystä kontrolloida omia tekemisiään vertaispaineesta huolimatta. Miehuudestaan varman miehen ei tarvitse todistaa miehuuttaan toisten miesten edessä rajulla humalahakuisella

juomisella. Juomattomuutta pitää silti jatkuvasti puolustella ja miehuutta osoittaa esimerkiksi jalkapallokentällä. (De Visser & Smith 2007, 605, 610.) Juomattomuudella on usein etniset ja uskonnolliset taustat. Siinä missä Peralta (2007) yhdistää rajun juomisen eurooppalaistaustaisiin amerikkalaisnuoriin De Visser ja Smith (2007) huomioivat etniset ja uskonnolliset erot brittinuorten parissa. Mustat ja aasialaistaustaiset nuoret brittimiehet juovat vähemmän kuin valkoiset ja musliminuorten parissa juominen on harvinaisempaa kuin muita uskontoja tunnustavien parissa. (De Visser & Smith 2007, 596, 611; Peralta 2007.)

Rajussa humalahakuisessa juomisessa on kapinaa. Sekä Stephen Tomsen (1997) että Jason T. Eastman (2012) tuovat tutkimuksissaan esille, kuinka humalahakuinen juominen on kapinaa keskiluokkaisuutta vastaan. Eastmanin mukaan kantrimusiikista ponnistava southern rock on työväenmusiikkia, jonka laulujen kertomuksissa marginaaliin sysätyt miehet rakentavat maskuliinisuuttaan rajun humalahakuisen juomisen, huumeiden käytön ja tappelemisen kautta. Maskuliinisuuden rakentaminen on samalla kapinaa heidät syrjään lykännyttä yhteiskuntaa kohtaan, joka pyrki tukahduttamaan heidän miehisen itsenäisyytensä. Rajulla juomisella nämä miehet vastustavat keskiluokkaisia velvollisuuksia opiskelusta, työläisyydestä, avioliitosta ja isyydestä. Juominen sen sijaan ilmentää maskuliinista itsellisyyttä, voimaa ja riskien ottoa. (Eastman 2012, 197–204, 212–214.)

Vastaavasti Tomsen (1997) tuo omassa tutkimuksessaan esille, kuinka raju juominen on työväenluokkaisen tai työväenluokasta irtaantuneen alaluokan miesten keino tuottaa maskuliinisuuttaan. Myös Tomsen näkee tässä hyökkäyksen keskiluokan arvomaailmaa kohtaan. Hänen mukaansa keskiluokan arvomaailman vastustaminen on näille miehille keino palauttaa itselleen maskuliinista valtaa ja itsellisyyttä. (Tomsen 1997, 96; ks. myös Canaan 1996, 116–118.) Sekä Tomsen että Eastman yhdistävät rajun humalahakuisen juomisen kautta tuotetun maskuliinisuuden vastamaskuliinisuuden käsitteeseen. Vastatai protestimaskuliinisuus pitää käsitteenä sisällään ajatuksen maskuliinisen identiteetin tuottamisesta sosiaalisesti poikkeavilla tavoilla. Maskuliinisen identiteetin rakennusaineina on keskiluokkaisuuden vastustaminen ja kapina.

(Eastman 2012, 191; Tomsen 1997, 96; vrt. Canaan 1996, 118; vastamaskuliinisuudesta ks. Connell 1995.)

Juomisen kontrolli tulee ulkopuolelta. Nuorten miesten juomista Glasgow alueella tutkineet Kenneth Mullen, Jonathan Watson, Jan Swift ja David Black (2007) esittävät, että humaltuminen on nuorten miesten juomisen keskeinen motiivi. Humalakeskeisyys kuitenkin kesyyntyy iän myötä. Siinä, missä heidän tutkimuksensa nuorimmille 16–18 -vuotiaille humaltuminen on juomisen perimmäinen tarkoitus, vanhemmille, 22–25 -vuotiaille tutkittaville, humaltumiseen liittyy ystävien ja kavereiden tapaaminen, seurustelu ja muu sosiaalisuus. Juomista kontrolloi ulkoiset tekijät: raha, viranomaiset, opiskelu ja työ. Tämä tulos on yhteneväinen Robert Harnettin, Betsy Thominin, Rachel Herringin ja Moira Kellyn (2000) lontoolaisten nuorten miesten alkoholinkäyttöä koskevan tutkimuksen kanssa. (Harnett ym. 2000, 74–75; Mullen ym. 2007, 157–158, 162.)

Iän myötä muuttuva nuorten miesten juomisen humalakeskeisyys heijastuu juomisen kontrolliin. Harnettin ja kumppaneiden tutkimuksessa haastateltavien nykyisen juomisen ohella tavoiteltiin myös lapsuuden ajan alkoholinkäyttöä. Heidän mukaansa alle 15-vuotiaiden juomista kontrolloi ennen kaikkea vanhemmat, mutta jo 16-vuotiaiden juomisen tärkein rajoittaja on raha. Rahan merkitys juomisen kontrolloijana nuorimpien tutkittavien kohdalla oli keskiössä Mullenin ja tovereidenkin tutkimuksessa. Ilman rahaa on vaikea humaltua. Nuorimpien juomista rajoittivat myös viranomaiset: alkoholin ostopäälliköt vaikeuttavat juomien hankkimista ja poliisit valvovat julkista juomista. Iän myötä opiskelu ja työ nousevat tärkeimmiksi humalajuomista kontrolloiviksi tekijöiksi. Juominen painottuu viikonloppuihin ja on rajun humalahakuista. (Harnett ym. 2000, 65–74; Mullen ym. 2007, 157–159; ks. myös De Visser & Smith 2007, 611.)

Työn merkitys juomisen kontrolloijana näkyy nuorten miesten alkoholinkäyttöä koskevissa tutkimuksissa erityisesti työttömyyden yhteydessä. Työttömillä miehillä on aikaa juoda runsaasti. Työtä tekevän sen sijaan pitää rajoittaa juomistaan voidakseen hoitaa velvollisuutensa. Samalla juominen nähdään korvaavana maskuliinisena tekemisellä: humala peittää sen aukon, jonka työt-

tömyys miehuuteen jättää. (De Visser & Smith 2007, 608–609; Harnett ym. 2000, 72–74; ks. myös Canaan 1996, 122.) Työttömyyden ja miesten alkoholinkäytön välinen yhteys löytyy myös Robert L. Peraltan, Lori A. Tuttlen ja Jennifer R. Steelen (2010) maskuliinisuuden, alkoholin ja väkivallan yhteyttä käsittelevässä tutkimuksessa. Viina tekee miehen, kun mitään muuta ei ole. (Peralta & Tuttle & Steele 2010, 399–400; vrt. Sankala 2009, 99.)

4.2 Olut ja viina

Tarkastelen tässä aluvuussa, mitä miehet juovat. Karkeasti yleistäen miehet juovat viinaa ja olutta (ks. esim. De Visser & Smith 2007, 602; Harnett ym. 68–69; Hinote & Webber 2012, 300; Peralta 2007, 747). Tämä ei ole kuitenkaan koko totuus. Se, mitä mies juo, riippuu muun muassa iästä, luokasta ja kansallisuudesta. Samalla erilaiset alkoholijuomat liitetään erilaisiin maskuliinisuuksiin. Juomalla tiettyä alkoholijuomaa tietyllä tavalla mies voi merkitä itsensä tai tulee merkityksi tiettyyn maskuliinisuuteen. Vastaavasti kuin edeltävässä aluvuussa se, miten mies juo, myös se, mitä mies juo, on maskuliinisuuden symbolinen esitys, representaatio. Aloitan tarkastelemalla iän merkitystä siihen, mitä juodaan.

Ikä vaikuttaa siihen, mitä juodaan. Nuorten miesten alkoholinkäyttöä tutkineet Harnett ym.(2000) ja Mullen ym. (2007) kuvailevat tutkimuksissaan nuorten miesten juomisen elinkaaren. Molemmat tutkimukset keskittyvät 16–25-vuotiaisiin nuoriin. Juomisen elinkaaren alkupäässä nuoret miehet juovat vahvoja siidereitä, väkeviä viinejä ja limuviinaa, joita alaikäisen on helpompi kuljettaa mukanaan kadulla juodessa. Iän karttuessa moni nuorista miehistä säilyttää suhteensa siihen juomaan, jota alaikäisenä on oppinut juomaan. Juodessaan he aloittavat tällä itselleen tutuimmalla juomalla, mutta anniskelupaikassa juovat peribrittiläiseen tapaan olutta. Olut nousee nuorten miesten kertomuksissa miehuuden tunnusmerkiksi. (Harnett ym. 2000, 65–74; Mullen ym. 2007, 157–162.)

Oluen merkitys brittiläisen miehen symbolina tulee esiin myös De Visserin ja Smithin (2007) tutkimuksessa. Tutkimuksessaan hekin ovat keskittyneet nuorten miesten juomiseen. Tutkimuksessaan he esittävät tutkittavilleen kuvan Britannian Pop Idol -kilpailun voittajasta Will Youngista. Kuvassa avoimesti homoseksuaalisuutensa esiin tuonut Young on pukeutunut kalliisiin merkki-vaatteisiin ja hänen kädessään on puoliksi juotu pullo kallista samppanjaa. Vaikka tutkittavat tunnistavat Youngin kuvasta ja kutsuvat häntä hintiksi, he korostavat, että, jos Youngilla olisi samppanjan asemasta kädessään puoliksi juotu tuoppi olutta, häntä voisi pitää hintin asemasta playboyna. (De Visser & Smith 2007, 603–604.)

Steve Dempsterin (2011) tutkimus yliopisto-opiskelijoiden alkoholikäytöstä jatkaa samalla linjalla. Hänen tutkimuksessaan olut on ”ladin” tunnusmerkki. ”Lad”, joka parhaiten suomentuu kai jätkäksi, tarkoittaa perinteisestä työväenluokkaisuudesta mallia ottanutta mieheyttä, jossa mieheyden keskeisinä elementteinä ovat humalahakuinen juominen, naisten objektoiminen, yleinen hölmöily ja fyysisyyden korostaminen henkisyiden asemasta. ”Laddishness”, jätkyys, on saanut Dempsterin mukaan hegemonisen aseman yliopistossa opiskelevien nuorten miesten parissa. Tullakseen jätkäksi aloittelevien yliopisto-opiskelijoiden on juotava olutta ja osallistuttava miehisiin urheilulajeihin: jalkapalloon ja rugbyyn. Jätkeyden huipentuma on oluella itsensä humalaan juova miesten rugbyjoukkue. (Dempster 2011, 636–638, 642–648; ks. myös De Visser & Smith 2007, 602.)

Olut on keskeisellä sijalla amerikkalaisessakin kulttuurissa. Peralta (2007) on collegenuorten alkoholikäyttöä koskevassa tutkimuksessaan tuonut esille, miten olut on miehinen juoma. Tyhjät olutpullot opiskelija-asunnon hyllyllä ovat mieheyden saavuttamisen merkkejä. (Peralta 2007, 746–747.) Oluen voittokulku maskuliinisena juomana jatkuu uusiseelantilaiseen maaseutupubiin (Campbell 2000, 576) ja eteläafrikkalaisten yliopisto-opiskelijoiden pariin, jossa kyky juoda runsaasti olutta erottaa miehet ja naiset (Kaminer & Dixon 1995, 170). Oluen merkitys maskuliinisuuden rakentajana angloamerikkalaisessa kulttuuripiirissä tulee esiin myös olutmainonnassa.

Olutmainokset pohjautuvat ajatukseen oluesta maskuliinisena juomana. Olutmainoksissa esiintyjät ovat miehiä, jotka esitetään perinteisten miehisten ammattien edustajina, metsureina, lehmipaimenina, sotilaina ja teollisuustyöläisinä. Toisinaan olutmainosten miehet ajavat kilpaa autoilla tai veneillä, kalastavat, retkeilevät ja urheilevat. Raskaan suorituksen jälkeinen palkinto on tovereiden kanssa nautittu huurteinen olut. Olutmainosten voi nähdä olevan perinteisen miehisyyden oppaita, joissa raskaan raadannan ja kilpailun päätyttyä miehisen veljeyden siteet uusitaan oluen ääressä. (Easthope 1992, 74–77; Feasey 2008, 148–151; MacKinnon 2003, 93–95.)

Olut ei kuitenkaan ole ainoa esiin nouseva maskuliininen alkoholijuoma amerikkalaisessa alkoholitutkimuksessa. Seán S. McKeithan (2012) tarkastelee tutkimuksessaan amerikkalaistyyppisen viskin, bourbonin, merkitystä Amerikan etelävaltioiden valkoisten miesten maskuliinisuudelle. Hänen mukaansa bourbon on ollut valkoisen työväenluokan miesten juoma ja symboloinut näiden miesten maskuliinista itsellisyyttä ja voimaa. Bourbonin yhdistäminen valkoiseen työväenluokkaiseen mieheen on tuonut bourbonin tälle vuosituhanelle. Bourbonista on tullut juoma, jota juomalla mies voi liittyä työväenluokkaiseen perinteeseen. Kalliimmat skotlantilaiset viskit ja konjakki ovat sen sijaan olleet ylemmän keskiluokan juomia. (McKeithan 2012, 12–18.) Bourbonin merkitys valkoisen työväenluokkaisen maskuliinisuuden rakentamisessa nousee esiin myös Eastmanin (2012) southern rockia käsittelevässä tutkimuksessa. Bourbon on juoma, jota southern rockia esittävät yhtyeet avoimesti juovat keikoillaan ja joka lainheittää laulujen sanoituksissa. (Eastman 2012, 204–208.)

Bourbon on siis Amerikan etelävaltioiden valkoisen työväenluokan miesten juoma. Venäjällä työväenluokan miesten juoma on vodka. Maskuliinisuuksia ja alkoholia Neuvosto-Venäjällä tutkineet Brian P. Hinote ja Gretchen R. Webber näkevät omassa tutkimuksessaan miesten alkoholinkäytössä jatkumon, jossa maalaisyhteiskunnan rituaalisesta alkoholinkäytöstä siirrytään kohti teollisen ajan vapaa-ajan juomista. Tässä murroksessa alkoholi menettää mystistä merkitystään, mutta säilyttää asemansa miesten juomana. Vodkan juomisesta tulee miehen merkki ja mies voi juomalla paikata maskuliinisia vajeitaan. (Hinote & Webber 2012, 297–302.) Hinoten ja Webberin näkemys miesten alko-

holinkäytön jatkumosta muistuttaa kehitystä, jonka Satu Apo (2001) kuvaa suomalaista alkoholinkäyttöä tarkastelevassa folkloristiikan tutkimuksessaan.

Apon mukaan myös Suomessa alkoholilla on ollut myyttinen ja rituaalinen merkitys. Alkoholinkäyttö on kuulunut agraariyhteiskunnassa vuodenvierokiertoon ja satokauteen liittyviin juhliin. Olut, sittemmin paloviina, edisti viljan kasvua keväisissä Ukon vakoissa ja varmisti tulevaa satokautta kekrin ja joulun juomingeissa. Oikeus alkoholijuomiin ja humalaan oli vain itsellisillä, itsensä elättämään pystyvillä miehillä. Niukan elannon antavassa pohjoisessa agraarikulttuurissa olut ja viina eivät olleet arkipäiväisiä juomia. Mahdollisuus alkoholijuomiin ja humalaan saatiin vain tekemällä riittävästi työtä. Vain sellaisen isännän taloudessa, joka hoiti tilaansa niin tuloksellisesti, että hänelle jäi ylijäämää siemenviljan, huonekunnan kulutuksen, verojen ja välttämättömien ostosten jälkeen, voitiin keittää viinaa ja olutta tai ostaa alkoholia. Maatyöläistenkin piti hankkia viinansa työllä. Renkien ja piikojen palkasta osa voitiin maksaa viljana tai viinana ja palkkarahalla taas saattoi ostaa isännältä tai aniskelupaikasta viinaa. (Apo 2001, 114–118, 368–371.)

Työn kautta hankittiin oikeus viinaan ja paloviinan nauttiminen merkitsi hierarkkisessa kyläyhteisössä kuulumista parempiosaisiin: miehiin, aikuisiin, työkykyisiin ja toimeentuleviin. Tämän seurauksena viinan ja humalan sosiaalinen arvostus nousi korkealle: tulemalla humalaan miesjuoja viesti itselleen ja ympäristölleen kuuluvansa hyväosaisiin. Oikeus viinaan ja miehen kunnia kietoutuivat yhteen, eivätkä juomisen ruumiilliset seurauksetkaan, sammuminen ja pahoinvointi, olleet hävettäviä. Agraariyhteiskunnan murtuessa tilanne kuitenkin muuttui. Uuden kansakunnan synty synnytti uusia aatteellisia liikkeitä ja teollistuvassa Suomessa raittiudesta tuli uusi ihanne. (Apo 2001, 200–218, 372–373, 389.)

Viina ja humala eivät kuitenkaan menettäneet miehistä asemaansa koko kansan silmissä. Tiukka alkoholisäätely kieltolakeineen synnytti kapinaa: salapolttoa, salakuljetusta, juomien laitonta välittämistä, korvikkeiden käyttöä ja kapi-nallista viinahuumoria. Juomisen merkitykseksi nousikin herrojen ja muiden miehisten miesten kontrolloijien uhmaaminen. Kontrollin ja valvomisen kiertämisestä tuli positiivista toimintaa. Viinan hankkimisesta, juomisesta ja huma-

laisesta käyttäytymisestä tuli sankarillista. Uhoten juova mies tai miesryhmä osoitti maskuliinisen voimansa ja rikkoi riemuiten kohtuuden ja järkevyyden normit. (Apo 2001, 240–241, 294–295, 389–390; ks. myös Sulkunen ym. 1985, 32.)

Uhoava juominen heijastuu myös siihen, mitä juodaan. Työväenluokkaista lähiöravintolaelämää tutkineet Sulkunen ym.(1985) ja Alasuutari (1985) kuvaavat nirsoilematonta suhtautumista juomalaatuihin. Alkoholijuoman olennaisin ominaisuus on sen alkoholipitoisuus suhteessa hintaan. Huomion kiinnittäminen juoman makuun ja laatuun on hienostelua ja tekopyhyyttä. Viina on lähtökohtaisesti pahaa ja sitä juodaan humaltumisen vuoksi. Vaikka viinasta voikin laimentamalla ja sokeroimalla saada siedettävämmän makuista, sitä on sen jälkeen vaikeampaa juoda riittävän nopeasti ja paljon kunnon kännin saamiseksi. Juomasekoitukset ovat suomalaisessa alkoholikulttuurissa perinteisesti naisten juomia ja työväenluokan miesten keskuudessa sekoitusten juomista on pidetty naismaisena hienosteluna. (Alasuutari 1985, 42; Sulkunen ym. 1985, 253; ks. myös Apo 2001, 225–227; vrt. Maunu 2011, 17.)

Nuorten aikuisten juomiskulttuureita Suomessa ja Espanjassa tutkinut Eeva Pyörälä (1991) liittyy samaan kuoroon. Hänen mukaansa suomalaisen juomakulttuurin perinteinen juoma, kirkas viina, on miesten juoma. Vieraan ja hienostuneen leiman saanut viini on sen sijaan naisten juoma. Espanjassa viini on molempien sukupuolten juoma ja humalahakuisesti juodessaan nuoret espanjalaiset miehet ja naiset suosivat olutta. Sukupuolittuneita alkoholijuomia Espanjassa ovat brandy, joka on miesten juomaa ja makeat viinit, jotka ovat naisten juomia. Suomessa ei Pyörälän tutkimuksen mukaan ole sukupuolille yhteisiä juomia. Edes oluen juominen ei yhdistä suomalaisia miehiä ja naisia. (Pyörälä 1991, 104–105.)

Juomistavoiltaan työväenluokasta erottautumaan pyrkivät keskiluokkaiset miehet eivät kavahda viiniä. Arkipäiväistyvä juominen on tuonut viinit ruokapöytiin ja viinien tuntemuksesta on tullut osa keskiluokan miesten identiteettiä. Eurooppalainen juomisihanne ei jatku yhtä laatutietoisena keskiluokan suosituimman ravintolajuoman oluen pariin. Olutlaadut eivät kannu mukanaan samanlaista sivistynyttä merkkietoisuutta kuin viinilaadut. Oluen ohella keski-

luokan miehet juovat ravintoloissa mietoja viinejä ja long drinkkejä. Työväenluokan miesten hinta-laatusuhde kääntyy keskiluokan miesten keskuudessa liki pääläelleen: alhainen hinta ja korkea alkoholimäärä ei ole keskiluokan miesten tapa arvottaa juomia. (Ahola 1989, 25, 41, 106–108; Sulkunen 1992, 131–132.)

Suomalaisesta vanhemmasta alkoholitutkimuksesta on nostettava esiin vielä yksi juomalaatujen erontekijä: korvikkeet. Vaikka työväenluokan miesten tärkein kriteeri alkoholijuomalle on sen hinta-laatusuhde, tämä ei yllä kuitenkaan korvikeaineisiin. Korvikeaineiden juojat nimitetään omaksi ryhmäkseen: tippa-, puli-, kolina- tai tenu-ukoiksi². Korvikkeiden juominen on ollut syrjäytyneiden, asunnottomien alkoholistien tunnusmerkki, josta on pyritty pysymään erossa. Korvikeaineiden juomisen loppumisen jälkeen nimitykset ovat jääneet elämään, mutta juomiksi ovat vaihtuneet Alkon hinta-laatu-suhteeltaan edullisimmat juomat, kuten Vinetto, Sorbus ja Gambina. (Murto 1973, 22–25; 1978, 154–155; Taipale 1982, 91–93, 132; ks. myös Apo 2001, 213, 223–225.)

4.3 Pubit, kadut ja juomaringit

Kirjallisuuskatsaukseni aiemmissa alaluvuissa olen tarkastellut, miten ja mitä miehet juovat. Tässä alaluvussa tarkastelen, missä miehet juovat. Samoin kuin se, miten ja mitä juodaan, myös juomisen paikat toimivat maskuliinisuuksien merkkeinä. Aloitan tarkastelemalla anniskelupaikkojen saamia maskuliinisia merkityksiä, minkä jälkeen siirryn muun julkisen juomisen pariin. Kaduilla, puistoissa ja metsiköissä tapahtuva juominen paikantuu sekin maskuliiniseksi. Lopuksi tarkastelen miesten juomarinkejä, joissa miehet juodessaan irrallaan kodin, perheen ja naisten piiristä rakentavat mieheyttään.

Brittiläisen kulttuuripiirin maissa pubeista on tullut miehisen toveruuden viimeisiä linnakkeita (Campbell 2000, 563), joissa isät kastavat oluella poikansa

---

² Tippa = apteekkeille lääkinnällisiin tarkoituksiin luovutettu väkiviina, kolina = denaturoidusta väkiviinasta valmistetut suu-, iho- ja hiusvedet (eau de colognan mukaan), tenu = taloussprii, puli = denaturoidusta väkiviinasta valmistetut muut tuotteet kuten spriiilakka. (Taipale 1982, 91–92.)

maskuliinisen juomisen maailmaan (Harnett ym 2000, 70). Pubit täyttyvät juovista miehistä työn tai jalkapallo-ottelun jälkeen sekä viikonloppuisin. Ne ovat auki myös naisille, mutta heitä ei asiakaskunnassa ole kuin vähemmistönä. (Campbell 2000, 566–569; Harnett ym. 2000, 68, 70–72) Pubit kantavat myös vahvan työväenluokkaista leimaa ja siellä juovat miehet määrittävät itsensä työläisiksi, vaikka toimisivat keskiluokkaisissa ammateissa (Campbell 2000, 569).

Neuvosto-Venäjän tavernat ja oluttuvat vastasivat brittiläisiä pubeja. Ne sijaitsivat usein tehtaiden lähellä tai työväen asuinkortteleissa ja olivat suojasatamia, joissa työväenluokan miehet saattoivat purkaa miehistä ahdinkoan ja palauttaa miehisen itsetuntonsa runsaalla juomisella. Tavernat eivät olleet täysin suljettuja naisilta, mutta neuvostoideologiassa käsitykset sukupuolesta saivat traditionaalisen muodon, jota perusteltiin biologisilla eroilla. Vaikka naiset käyttivät alkoholia, julkinen juominen ei ollut hyväksyttävää. Heiltä odotettiin ennen kaikkea hoivaa: naisten tehtävä oli hillitä miestensä juomista. Tavernoista muodostuikin miesten paikkoja, joissa työväenluokan miehet rakensivat miehistä toveruuttaan yhdessä juoden. (Hinote & Webber 2012, 298–300, 304.)

Vanhemmassa suomalaisessa alkoholitutkimuksessa työväenluokan anniskelupaikoiksi määrittyvät lähiöravintolat. Sulkunen ym. (1985) näkevät lähiöravintoloissa yhtymäkohtia brittiläisiin pubeihin niin sijainnin, työväenluokan asuttama lähiö, kuin miesyhteisöllisyydenkin suhteen. Lähiöravintolat siinä missä pubitkin ilmentävät työväenluokkaista maskuliinista miesyhteisöllisyyttä ja ovat sukupuolten välisen suhteen symboleja. Vanhoissa työväenkulttuureissa mies vastaa perheensä toimeentulosta ja sen vuoksi myös hallitsee perhettään. Hallinnan merkinä hänellä on oikeus vapaa-aikaan ja omaan valinnaiskulutukseen: tupakkaan ja alkoholiin. Lähiöravintoloissa Suomen talonpoikainen työläismiesten yhteisö juo savuisessa ilmassa uhmaten raittiusperinnettä ja sitä poliittista, sosiaalista ja moraalista huolta, joka on ravintolan kynnyksen korkealle nostanut. (Sulkunen ym. 1985, 18–35; raittiusperinteestä ks. Apo 2001, 209–212.)

Lähiöravintolan kynnyks on ollut korkea työväenluokan miehille, mutta korkeampi se on ollut lähiöiden naisille ja ylittämätön keskiluokan miehille. Vaikka lähiöravintolat ovat olleet avoinna myös naisille, eivät he ole kuuluneet niiden asiakaskuntaan. Naisille lähiöravintolaa ympäröi moraalivalli, jota ei ainakaan yksin voi uhmata. Miehen tai naisporukan kanssa lähiöravintolaan on voinut uskaltautua, mutta juhlimaan on lähdetty muualle: keskustan yökerhoihin ja ravintoloihin. (Sulkunen ym. 1985, 195–198, 207.) Vanhemmassa keskiluokan miesten alkoholinkäyttöä tutkineissa tutkimuksissa keskiluokan miesten varautunut suhtautuminen ”Pitkäsillan tuolla puolen”³ sijaitseviin lähiöravintoloihin tulee selkeästi esiin.

Keskiluokan miehet yhdistävät lähiöravintolat perinteiseen suomalaiseen humalahakuiseen juomiseen, johon itse pyrkivät tekemään eroa. Lähiöravintoloissa juodaan heidän mukaansa ilman rajaa aina sammumiseen asti ja niissä juovat ovat alaluokkaa, b-luokan kansalaisia, jotka rahoittavat juomisensa sosiaalituilla. Samalla keskiluokan miehet näkevät lähiöravintolat vaarallisina ja pelottavina paikkoina, joissa väkivallan uhka on todellinen. (Ahola 1989, 26; Paakkanen 1991, 34, 38–40; Sulkunen 1992, 77–83.) Keskiluokan omat anniskelupaikat, viihde-, olut- ja ruokaravintolat sekä yökerhot, sijaitsevat kaupunkien keskustoissa. Ne ovat jo lähtökohtaisesti suunnattu vauraalle keskiluokalle ja niissä käydään yhdessä oman ammattiryhmän ja saman koulustaustan omaavien kanssa. Niissä naisetkin voivat käydä yksin, mutta humaltuminen on edelleen sallitumpaa miehille. (Ahola 1989, 21–27, 45; Paakkanen 1991, 43; Sulkunen 1992, 67–70.)

Varsinaisten julkisten anniskelupaikkojen ohella myös miesten julkinen juominen kaduilla, puistoissa ja metsiköissä voidaan nähdä maskuliinisena. Sekä anniskelupaikkoja että muita julkisen juomisen paikkoja leimaa naisten, kodin ja perheen poissaolo. Kaduilla julkisesti juovat nuoret miehet voivatkin siten esittää omaa mieheyttään (Harnett ym. 2000, 66–68; Maunu 2011, 17–18; Mullen ym. 2007, 157). Vastaavasti asunnottomia alkoholisteja tarkastelleiden vanhempien suomalaistutkimusten perusteella voi esittää tulkinnan, että ka-

---

³ Termi viittaa Helsingin Pitkäsillan pohjoispuolella sijaitsevaan työväestön asuma-alueeseen. (ks. Waris 1932/ 1973.)

duille, puistoihin ja metsiköihin juomaan kerääntyvät asunnottomat miehet ottavat haltuunsa palan maskuliiniseksi määrittynyttä julkista tilaa (Murto 1973, 31–34; 1978, 130–131, 153; Taipale 1982, 152; Tourunen 1993, 32–34). Tällaista asunnottomien miesten yhteenliittymää voi kutsua myös juomaringiksi.

Juomaringit ovat juovien miesten yhteenliittymiä, ryppyporukoita. Juomaringeissä miehet juovat parhaat humalansa vailla naisten, kodin ja perheen kontrollia (Apo 2001, 377; Alasuutari 1985, 48–50; Pyörälä 1991, 105; Tourunen 1993, 88–91). Ne ovat yhtäläillä nuorten miesten pyöräily- ja mökkireissuja (Tourunen 1993, 69–73), työporukan saunailtoja (Alasuutari 1986, 112–115) kuin keskiluokan miesten pakoja maalle veneilyn, kalastuksen ja metsästyksen pariin. Yhteistä on alkoholin keskeinen rooli. (Ahola 1989, 90–91; Paakkanen 1991, 41–43). Juomaringejä muodostuu myös anniskelupaikoissa. Tällöin ne ovat erilaisia vapaamuotoisia keskusteluryhmiä (Campbell 2000, 572–575; Alasuutari 1985, 43–45; Sulkunen ym. 1985, 246–262) ja tieto- ja taitokilpailuryhmiä (Alasuutari 1985, 46–48; Sulkunen ym. 1985, 140–144), joita leimaa miesten keskinäinen kilpailullisuus, jolla haetaan asemia miesten keskinäisessä hierarkiassa.

Samalla, kun miehet rakentavat juomaringeissä keskinäistä hierarkiaansa, he puheen kautta luovat eroja naisiin ja toisiin miehiin. Usein huumorin sisään kätkeyty seksistinen, rasistinen ja homofobinen puhe tuottaa ja uusintaa juomaringin miesten maskuliinisuutta suhteessa ulkopuolisiin (Alasuutari 1985, 45; Gough & Edwards 1998, 422–430.) Goughin ja Edwardsin (1998) kokeelliseen asetelmaan perustuva tutkimus miesten humalaisista puheista tuo hienosti esiin juomaringin olemuksen. Heidän tutkimuksensa aineistona on neljän miehen muodostaman juomaringin äänitetyt puheet.

Toinen tutkijoista, Edwards, oli ryhmän jäsenenä. Muut ryhmän jäsenet olivat hänen tuttujaan ja opiskelutovereitaan. Ryhmä kokoontui Edwardsin kotona hänen tyttöystävänsä ollessa poissa. Koko illan kulun ajan ryhmän puheita äänitettiin. Näin kerätyn aineiston perusteella tutkijat tekivät päätelmän, että humalaisissa puheissa miehet tuottavat ja uusintavat perinteistä maskuliinisuutta tekemällä eroa ei-maskuliinisiin ryhmiin: naisiin, homoihin ja ulkomaa-

laisiin. Merkille pantavaa on, että ryhmän jäsenet opiskelivat naisvaltaisella alalla yliopistossa ja olivat harjaantuneet käyttämään neutraalimpaa kieltä. Juomaringissä he sen sijaan käyttivät voimakkaan maskuliinista kieltä ja ilmaisuja. (Gough & Edwards 1998.)

Juomaringin voikin esittää olevan eräänlainen miesten alkoholinkäytön maskuliininen perusyksikkö. Juomaringeissä miehet voivat juoda vapaasti ilman naisten, kodin ja perheen kontrolloivaa vaikutusta. Ne voivat kokoontua yksityisissä tiloissa ryhmän jäsenten kodeissa ja kesämökeillä tai julkisissa tiloissa: anniskelupaikoissa sekä kaduilla, puistoissa ja metsiköissä. Juomaringeissä miehet keskenään tuottavat, rakentavat ja uusintavat maskuliinisuuksia ja keskinäistä hierarkiaansa. Samalla ne ovat varsinkin julkisen juomisen tiloissa miehyyden ja maskuliinisen alkoholinkäytön näyteikkunoita. Juomaringin jäsenyys on miehelle todistus kuulumisesta miesten joukkoon. Yksinäisen miehen julkinen esiintyminen humalassa on sekin eräänlainen juomarinki. Keskustelukumppanina ja humalan jakajina ovat miesseurueen asemasta muut julkisen tilan käyttäjät.

4.4 Mies, viina ja väkivalta

Kirjallisuuskatsaukseni neljännessä alaluvussa tarkastelen miesten, viinan ja väkivallan suhdetta. Olen aiemmissa alaluvuissa esittänyt, että se miten, mitä ja missä miehet juovat, toimivat maskuliinisuuksien representaatioina. Tässä alaluvussa huomioni kohteena on, miten humalainen väkivalta saa saman aseman. Väkivalta itsessään on nähty maskuliinisena piirteenä ja tässä alaluvussa käyn läpi aiemman tutkimuksen kautta, miten miesten alkoholinkäyttöön liittyvä väkivalta toteuttaa tätä piirrettä eri maskuliinisuuksissa. Lähdän liikkeelle nuoriin britti- ja amerikkalaismiehiin kohdistuvasta tutkimuksesta ja kuljen vastamaskuliinisuuden kautta suomalaiseen alkoholitutkimukseen.

Robert L. Peralta (2007) on collegenuorten alkoholinkäyttöä tarkastelevassa tutkimuksessaan nostanut esiin kaksi vaikeasti suomentuvaa termiä: "liquid courage" ja "beer muscles". Molemmat termit ovat Peraltan haastattelemien

nuorten käyttämiä ja sisältävät hänen mukaansa keskeiset selitykset nuorten miesten humalaiselle väkivallalle. Peralta muistuttaa tutkimuksessaan väkivallan ja riskin oton keskeisyydestä maskuliinisuuden olemuksessa. Nuorten käyttämät termit yhdistävät väkivallan ja riskinoton nuorten miesten alkoholinkäyttöön: humala rohkaisee nuoren miehen mielen, lataa lihakset ja saa hänet tuntemaan itsensä voittamattomaksi. Humalassa nuori mies voi toteuttaa väkivaltaista perimaskuliinisuuttaan. (Peralta 2007, 747–749; ks. myös Peralta & Cruz 2006, 116–119.)

Väkivallan ja nuorten miesten alkoholinkäytön välinen yhteys tulee jopa selkeämmin esiin brittinuoriin kohdistuvissa tutkimuksissa. Nuorten miesten kertomuksissa toistuvat kuvaukset katuväkivallasta. Humalassa tutkimusten työväenluokkaiset nuoret brittimiehet haastavat vastaan tulijoita ja aktiivisesti hakevat tappeluita. Jälkikäteen humalaa syytetään tapahtumista: selvänä tappeluihin ei edes jouduttaisi. Humala on tekosyy ja yllyke väkivaltaiseen ja hyökkävään käytökseen. (Canaan 1996, 118–123; Harnett ym. 2000, 67–68; Mullen ym. 2007, 158–159.) Työväenluokkaisten nuorten brittimiesten humalaisen väkivallan voi helposti linkittää vastamaskuliinisuuteen.

Vastamaskuliinisuus on keskeinen käsite Stephen Tomsenin (1997) australialaistutkimuksessa. Etnografisessa tutkimuksessaan Tomsen on tarkkaillut työväenluokkaisten australialaismiesten humalaista väkivaltaa. Aineistonsa hän keräsi vuoden mittaisen tarkkailujakson aikana Sydneyn alueen väkivaltaisimmiksi tiedetyillä anniskelupaikoilla. Hänen mukaansa humalainen väkivalta on keskeinen maskuliinisuuden mittari Australian työväenluokan miesten keskuudessa, eikä tappeluhaasteeseen vastaamaton mies ole mies ensinkään. Tämä humalahakuisesta juomisesta virtaa ottava väkivaltaisuus haastaa keskiluokkaisen porvarillisen moraalin ja on vastamaskuliinisuuden tärkeä rakennuspalikka. (Tomsen 1997.)

Humalahakuisesta juomisesta virtaa ottava väkivaltaisuus on tärkeässä osassa myös Anthony Eastopen (2012) southern rock-tutkimuksessa. Eastopen mukaan southern rock-yhtyeiden keikoilla yleisön keskellä puhkeavat tappelut ovat tavanomaisia ja yhtyeiden kappaleissa humalaiset yhteiskunnasta syrjäytetyt työväenluokkaiset miehet tappelevat, tappavat ja pieksevät tuttuja ja

tuntemattomia. Väkivaltainen käyttäytyminen on laulujen (anti)sankareiden keino ylläpitää maskuliinista asemaansa. (Easthope 2012, 204–208.)

Sekä Tomsen että Easthope lähestyvät siis yhteiskunnasta syrjäytettyjen työväenluokan miesten humalaista väkivaltaa vastamaskuliinisuuden kautta. Lähisuhdeväkivallan, maskuliinisuuden ja miesten alkoholinkäytön yhteen kietoutumista tutkineet Robert L. Peralta, Lori A. Tuttle ja Jennifer L. Steele (2010) eivät yhdistä omassa tutkimuksessaan alaluokan miesten läheisiin, tuttuihin ja tuntemattomiin kohdistuvaa humalaista väkivaltaa samalla tavoin vastamaskuliinisuuteen. He kuitenkin näkevät näiden miesten humalaisen väkivallan olevan alisteisessa asemassa olevien miesten keino hankkia maskuliinista valtaa. (Peralta & Tuttle & Steele 2010, 402–405.)

Suomalaisessa alkoholitutkimuksessa väkivalta on läsnä moni-ilmeisesti. Yhtäältä väkivaltaisuus yhdistyy perinteiseen suomalaiseen humalahakuiseen juomiseen, suomalaiseen viinapään, jonka Eija Ahola (1989, 12) kiteyttää Happy hours kirjassaan: ”työväestöön kuuluva mies juo mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman halvalla tullakseen mahdollisimman humalaan – räyhätäkseen sitten mahdollisimman voimaperäisesti”. Toisaalta humalainen väkivalta on juomaringin miesten ”rangin mittaamista”, vertaisryhmän keskinäistä paremmuuden arviointia. Rangin mittaaminen on kohdistunut fyysiseen suorituskykyyn, jota on todistettu voimaa ja kestävyyttä tai nopeutta ja motorista taitavuutta mittaavilla peleillä ja kamppailuilla. Humalaisten keskinäinen nokittelu on lopulta saanut väkivaltaisemmat muodot: nyrkki- ja puukkotappelut. (Apo 2001, 185–191, 375–376). Humalainen väkivalta on ikään kuin äänneen lausumatta läsnä myös asunnottomia alkoholisteja koskevissa tutkimuksissa. Se on näkyvissä kuolinsyytilastoissa ja kuvauksissa tutkimuksen kohteena olevien miesten terveydentilasta sekä vankilatuomioista. (Murto 1978, 101–116 ja 138.)

Työväenluokan miesten alkoholinkäyttöä käsittelevissä tutkimuksissa korostetaan kuitenkin suomalaisen humalan rauhoittumista. Väkivallan asemasta fyysistä kyvykkyyttä osoitetaan erilaisin kilpailuin ja työn kautta. Työ ilmaisee tekijänsä maskuliinista kestokykyä ja mies kestää raskaan raadannan krapulaisenakin. (Alasuutari 1985, 46–47; Sulkunen ym. 1985, 255–256, 281–282;

Tourunen 1993, 66–68, 115; ks. myös Sankala 2009, 87; kesyyntyvästä humalasta: Virtanen 1982.) Työn merkitys suomalaisessa kulttuurissa on vahva. Keskiluokan miesten alkoholinkäyttöä käsittelevissä tutkimuksissakin toistuu ajatus, että työnsä hoitava mies ei ole alkoholisti (Ahola 1989, 67; Paakkanen 1991, 25–30). Asunnottomien alkoholistienkin kohdalla työ on selkeä mieheyden mittari: työssä käyvä runsaasti juova mies ei helposti tule määritellyksi mieheyden ulkopuolelle (Murto 1978, 174–178).

Humalainen väkivalta ei suomalaisessa laadullisessa alkoholitutkimuksessa näy angloamerikkalaisen tutkimuksen tavoin maskuliinisuutta rakentavana tekijänä. Vaikka humalainen väkivalta on monessa tutkimuksessa läsnä, se ei saa samanlaista suoraa liitosta miehen sukupuoleen. Poikkeuksena joukossa on Antti Maunun (2011) tutkimus pääkaupunkiseudun nuorten alkoholinkäytöstä. Tutkimuksessaan Maunu lähestyy nuorten alkoholinkäyttöä kertomustehtävän kautta, jossa on hän pyytänyt koulutustaustan perusteella jaettuja ryhmiä tekemään alkoholinkäyttöä kuvaavia elokuvakäsikirjoituksia. Ammattiin opiskelevien poikien käsikirjoituksissa katutappelut ja virkavallan väkivaltainen vastustaminen kuuluvat juomiseen. Humalainen väkivalta näyttäytyy näiden poikien tapana rakentaa maskuliinisuutta. (Maunu 2011, 17–18.)

Suomalaisen laadullisen alkoholitutkimuksen perusteella humalainen väkivalta ei saa samaa vastamaskuliinisuuden asemaa kuin angloamerikkalaisessa tutkimuksessa. Angloamerikkalainen sukupuolentutkimuksen teorioita hyödyntävä miesten alkoholinkäyttöä tarkasteleva tutkimus sen sijaan nostaa humalaisen väkivallan keskeiseksi maskuliinisuuden rakentamisen välineeksi nuorilla työväenluokkaisilla ja syrjäytetyillä miehillä. Miesten alkoholinkäytön ja väkivallan kytkös on kuitenkin suomalaisessakin tutkimuksessa olemassa, mutta sitä ei ole tarkasteltu sukupuolen rakentamisen näkökulmasta. Samalla, kun suomalaisen humalan on nähty rauhoittuneen, väkivalta on jäänyt ikään kuin äänen lausumatta läsnä olevaksi työneetoksen, tieto- ja taitopelien sekä asunnottomien alkoholistien kuolinsyytilastojen ja terveydentilan kuvausten taustalle.

4.5 Yhteenveto

Olen tässä luvussa tarkastellut aiempaa miesten alkoholinkäyttöä käsittelevää tutkimusta. Kirjallisuuskatsaukseni tarkoitus on ollut hahmottaa miesten alkoholinkäytön maskuliiniseksi määrittyviä piirteitä. Olen pyrkinyt löytämään keskeiset maskuliiniseksi määrittyvät miesten alkoholinkäytön piirteet saadakseni käsityksen, millainen alkoholinkäyttö representoituu maskuliiniseksi. Toisin sanoen olen aiemman tutkimuksen perusteella hakenut sitä, miten, mitä ja missä miesten tulee juoda, jotta heidät merkitään miehiksi. Keskeisenä taustajatoksena kirjallisuuskatsausta tehdessäni on ollut, millainen miesten alkoholinkäyttö voi toimia miehen ja maskuliinisuuden symbolisena esityksenä.

Aiemman tutkimuksen perusteella miesten alkoholinkäytön voi nähdä ilmentävän maskuliinisuuksien moninaisuutta. Ikä, luokka, etninen tausta, kansallisuus sekä uskonto vaikuttavat siihen, miten miehet juovat ja suhtautuvat alkoholiin. Samalla erilaisen alkoholinkäytön voi nähdä rakentavan erilaisia maskuliinisuuksia. Keskeinen erittelevä tekijä on suhtautuminen humalahakuiseen juomiseen. Perinteisesti humalahakuisen juomisen on nähty ilmentävän keskeisiä maskuliinisuuden piirteitä: riskien ottoa, fyysistä voimaa ja kestävyyttä, rajojen rikkomista sekä aggressiivisuutta. Kirjallisuuskatsaukseni perusteella humalahakuinen juominen on kuitenkin jäämässä työväenluokkaisten valkoihoisten nuorten miesten sekä työväenluokasta irtaantuneen syrjäytetyn alaluokan miesten keinoksi tuottaa ja uusintaa maskuliinisuutta.

Humalahakuisuuden ohella erottelevana tekijänä erilaisten maskuliinisuuksien välillä toimii myös se, mitä juodaan. Olut ja viina ovat perinteisiä miehisiä juomia, joita työväenluokan miehet edelleen juovat. Korkeammin koulutettu keskiluokka sen sijaan hakee viinien tuntemuksella ja arkipäiväistyvällä käytöllä eroa työväenluokan miehiin. Suomessa korvikeaineiden käyttämisestä on pidetty syrjäytetyn alaluokan merkkinä ja korvikeaineet korvanneista Alkon hintalaatusuhteeltaan edullisimmista vaihtoehdoista on tullut alaluokan symboli. Julkinen juominen itsessään on määritelty maskuliiniseksi ja juomalla julkisesti mies on voinut osoittaa mieheyttään. Anniskelupaikat kuitenkin jakavat miehiä eri ryhmiin.

Pubit, tavernat ja Suomessa lähiöravintolat ovat työväenluokan miesten anniskelupaikkoja. Keskiluokan miehet sen sijaan juovat kaupunkien keskustojen olut-, ruoka ja viihderavintoloissa. Muualla kuin anniskelupaikoissa tapahtuva julkinen juominen on yhtäältä alaikäisten nuorten ja toisaalta syrjäytetyn alaluokan miesten keino tuottaa maskuliinisuuksiaan. Miesten julkisen juomisen perusyksikkö on juomarinki, joka voi yhtälailla kokoontua anniskelupaikoilla kuin kaduilla, puistoissa ja metsiköissä tai juomaringin jäsenten kodeissa. Keskeistä juomaringeissä on naisten, kodin ja perheen poissulkeminen. Juomaringeissä miehet voivat yhdessä juodessaan tuottaa, rakentaa ja uusintaa maskuliinisuuksiaan ja keskinäistä hierarkiaansa.

Miesten alkoholinkäytön ja väkivallan välinen suhde on kirjallisuuskatsaukseni perusteella kaksijakoinen. Siinä, missä angloamerikkalainen tutkimus yhdistää humalaisen väkivallan työväenluokkaiseen nuoriin miehiin ja vastamaskuliinisuuteen, jättää suomalainen tutkimus väkivallan läsnä olevaksi, mutta ääneen lausumattomaksi. Angloamerikkalaisessa tutkimuksessa humalainen väkivalta ilmentää kapinaa keskiluokan moraalinormistoa vastaan ja humala alentaa nuorten miesten kynnystä käyttää perinteisesti maskuliiniseksi määrittynyttä väkivaltaa. Suomalainen tutkimus ei kiistä miesten alkoholinkäytön ja väkivallan suhdetta, mutta korostaa kuitenkin suomalaisen humalahakuisen juomisen rauhoittumista.

Kirjallisuuskatsaukseni perusteella miesten alkoholinkäyttö voi siis toimia miehen ja maskuliinisuuden symbolina. Miesten alkoholinkäytön moninaisuus ilmentää erilaisia maskuliinisuuksia ja se, miten, mitä ja missä mies juo liittää hänet tiettyyn maskuliinisuuteen. Erilaisista tavoista juoda tulee erilaisten maskuliinisuuksien symbolisia esityksiä.

5 Miesten alkoholinkäyttö Rytmihäiriön musiikissa

Aloitan tämän luvun esittelemällä tutkimukseni toisen vaiheen tutkimusaineiston. Toisen vaiheen aineisto koostuu kuudesta Rytmihäiriö yhtyeen pitkäsoitosta ja pääasiallisena tutkimuskohteenani ovat laulujen sanoitukset. Tutkielmani liitteeseen 2 olen koonnut listan aineistosta. Aloitan luvun tarkastelemalla Rytmihäiriön historiaa ja esittelen samalla tutkimusaineistonani toimivat yhtyeen pitkäsoitot. Tarkastelen yhtyeen historiaa Rytmihäiriön kotisivuilta löytyvän vuodet 1988–2006 käsittävän historiikin avulla. Pohdin samalla omaa suhdettani yhtyeeseen ja sen tuotantoon, johon olen ensi kertaa tutustunut 1990-luvun alussa. Rytmihäiriö itse nimeää musiikkinsa surmacoreksi ja tarkastelen tämän luvun toisessa alaluvussa, mihin populaarimusiikin alalajiin se liittyy ja miten se kehystää tulkintaa yhtyeen sanoituksista.

Tämän jälkeen esittelen tutkimusanalyysini toisen vaiheen etenemisen ja tulokset. Käytän analyysimenetelmänani representaatioanalyysia ja aiemman tutkimuksen tarkastelu on saanut ison ja tärkeän roolin. Analyysini ensimmäisessä vaiheessa tarkastelin aiemman tutkimuksen kautta, millaisia miesten alkoholinkäytön maskuliinisia ilmentymiä ja niiden muutoksia ja muunnelmia kulttuurissamme on. Toisessa vaiheessa käytän näitä ensimmäisessä vaiheessa hankkimiani käsityksiä pohjana, kun tarkastelen, millaisia miesten alkoholinkäytön ilmentymiä Rytmihäiriön musiikissa on.

5.1 Rytmihäiriö: historia ja tuotanto

Rytmihäiriön historia alkaa vuodesta 1988, jolloin yhtyeen ensimmäinen versio perustetaan. Musiikillisina inspiraation lähteinä yhtyeen perustamiseen ovat kotimaiset hardcore punk yhtyeet kuten Kaaos, Rattus ja Riistetyt, mutta ennen kaikkea englantilainen grindcore suuruus Napalm Death. Yhtyeen ensimmäinen versio äänittää demonauhan ja tekee neljä keikkaa. Vuoden 1989 aikana yhtye käy läpi useita kokoonpanomuutoksia, mutta laskee silti perustukset tulevalle musiikilliselle suunnalle kappaleen ”Surmatyö” myötä. Kappale

esitetään yleisölle ensimmäistä kertaa Turussa lokakuussa vuonna 1989. (Rytmihäiriön kotisivut.)

Rytmihäiriö äänittää ensimmäisen EP:nsä ”Surmatyö” joulukuussa 1989. EP on yhtyeen itsensä kustantamana ja sillä on kymmenen kappaletta. Ensi levyn koko viidensadan kappaleen painos myydään loppuun kuukaudessa. Maaliskuussa 1990 on seuraavan levyn vuoro. ”Ihmisiä kuolee” EP:n julkaisee vastikään perustettu Spinefarm Records. Levyn tuhannen kappaleen painos myydään hetkessä loppuun. Loppuvuonna 1990 Rytmihäiriö aloittaa täyspitkän levyn äänittämisen ja ”Surman siipien havinaa” -LP julkaistaan vuoden 1991 alussa. (emt.)

Vuosi 1991 on Rytmihäiriölle kuitenkin hankala. Vaikka keikkoja tehdään runsaasti, yhtyeen jäsenistö vaihtuu tiuhaan. Kokoonpanomuutokset vaikuttavat yhtyeen musiikilliseen linjaan: suomenkielinen surmacore vaihtuu poliittisesti kantaaottavampaan englanninkieliseen materiaaliin. Englanninkielinen materiaali päättyy myös levyille. Rytmihäiriö/ Amen split LP ”The end of evolution is... round the corner” julkaistaan vuonna 1992. Levyn julkaisemisen jälkeen Rytmihäiriö tekee yhden keikan ja päättää lopettaa uransa. (emt.)

Rytmihäiriö aktivoituu uudelleen vuonna 1998, mutta keikkailee vain harvakseltaan ja uutta materiaalia saadaan odottaa aina alkuvuoteen 2003 asti. Tällöin julkaistaankin sitten kaksi Rytmihäiriö CD:tä: ”Surman vuodet – Homicide Years” -kokoelma sisältää kaiken äänitetyn suomenkielisen materiaalin vuosilta 1990–1991 ja ”Surmaa kännissä” CD-EP seitsemän uutta surmacore kappaletta. Vuosi 2003 on yhtyeelle kiireinen, mutta samalla myös juhluvuosi: surmacoren ensi-iskuista on aikaa 15 vuotta. Seuraavan Rytmihäiriö julkaisun äänitykset aloitetaan joulukuussa 2004. Helmikuussa 2005 julkaistaan täyspitkä CD ”Saatana on herra”, joka nousee julkaisuviikolla Suomen virallisen levymyyntitilaston sijalle 72. (emt.)

Vuonna 2005 Rytmihäiriö päättää siirtyä Sakara Recordsin leipiin ja pitää alkuvuoden 2006 taukoa keikkailusta. Keikkatauon aikana yhtye valmistelee uutta materiaalia, jota aletaan äänittää elokuussa ja uusi Rytmihäiriö CD ”Seitsemän surman siunausliitto” julkaistaan lokakuussa 2006. Levy nousee julkaisuviikollaan levymyyntitilaston sijalle 36. Seuraava Rytmihäiriö CD ”Sar-

vet, sorkat, salatieteet” äänitetään marras- ja joulukuussa 2007 ja julkaistaan helmikuussa 2008. Rytmihäiriön viides pitkäsoitto ”Surmantuoja” – CD julkaistaan toukokuussa 2010 ja se nousee levymyyntilistan sijalle 6. Kuudes ja toistaiseksi viimeisin Rytmihäiriön täyspitkä ”Todellisuuden mestari” julkaistaan toukokuussa 2013 ja saa listasijoituksen 4. (emt.)

Oma katkonainen historiani Rytmihäiriön kanssa alkaa 1990-luvun alussa. Toimitimme yhdessä kahden kaverini kanssa pienlehteä yläasteen viimeisen vuoden ja lukion kahden ensimmäisen vuoden ajan. Pienlehtemme keskittyi pääasiassa metallimusiikin ympärille. Lehden teon tiimoilta pääsin tutustumaan Rytmihäiriön ensimmäiseen pitkäsoittoon jo tuoreeltaan sen ilmestyessä. Vaikka eritoten kappale ”Ihmisiä kuolee” jäi mieleeni, en kuitenkaan hankkinut levyä itselleni. Ensimmäinen hankkimani Rytmihäiriön levy oli sen sijaan englanninkielinen yhdessä Amenin kanssa vuonna 1992 julkaistu split LP ”The end of evolution... is round the corner”, jonka kannesta kopioin Rytmihäiriön logon takkini selkämäykseen. Seuraavien vuosien aikana kuuntelin levyä kuitenkin vain satunnaisesti.

Rytmihäiriö painuu osaltani unholaan 1990-luvun lopulla. Vuoden 2007 alussa törmäsin kirjastossa tuttuun Rytmihäiriö-logoon selaillessani levyhyllyjä. Lainasin edellisenä syksynä ilmestyneen ”Seitsemän surman siunausliiton” silkkaa uteliaisuuttani. Levy teki minuun ison vaikutuksen ja kävin jo seuraavan päivänä ostamassa levyn itselleni. Uudessa levyssä teki vaikutuksen ennen kaikkea musiikki. Soitto on tarkkaa, voimakasta ja aggressiivista ja levystä tulikin pian yleisintä taustamusiikkia voimailusessioilleni. Sanoitusten kuvailut ryyppyriitatapoista ohitin tyypillisinä death- ja trash- metal sanoituksina.

Syksyllä 2009 aloitin sosiaalityön opinnot Tampereen yliopistossa. ”Seitsemän surman siunausliitto” ja uudempi Rytmihäiriön levy ”Sarvet, sorkat, salatieteet” vyöryttivät edelleen voimailusessioitani eteenpäin. Yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkielmani valmistui keväällä 2012 ja kesän aikana aloin suunnitella maisterin tutkielmaani. Tiesin, että haluan maisterin tutkielmassani tarkastella miesten alkoholin käyttöä populaarikulttuurisen aineiston kautta ja pyörittelin mielessäni useita aineistovaihtoehtoja. Maisterin tutkielmaseminaarin jo alettua havahduin erään voimailusessioani aikana toden teolla kuuntelemaan Rytmihäiriön musiikkia.

mihäiriön sanoituksia. Tutkimusaineistoni olikin jo pitkään soinut korvissani. Hankin loputkin Rytmihäiriön pitkäsoitot ja aloin tehdä tutkimusta.

Tutkimusaineistonani ovat siis Rytmihäiriön kuusi täyspitkää julkaisua. Ensimmäinen täyspitkä ”Surman siipien havinaa” julkaistiin vuonna 1991. Tutkimuksessani käytän tämän levyn uudelleen julkaisua vuodelta 2011. Ensimmäinen täyspitkä sisältää 15 kappaletta ja seuraava ”Saatana on herra” vuodelta 2005 neljätoista. Järjestykseltään toisesta levystä käytän vuoden 2007 uudelleen julkaisua. Vuoden 2006 julkaisu ”Seitsemän surman siunausliitto” sisältää kaksitoista ja vuoden 2008 julkaisu ”Sarvet, sorkat, salatieteet” kymmenen kappaletta. Uusimmat täyspitkät vuoden 2010 ”Surmantuoja” ja vuoden 2013 ”Todellisuuden mestari” sisältävät ensin mainittu kolmetoista ja jälkimmäinen yksitoista kappaletta. Yhteensä aineistoni käsittää 75 Rytmihäiriön itsensä surmacoreksi nimittämän kappaleen sanoitukset.

Näissä 75 kappaleessaan Rytmihäiriö laulaa pääasiassa ryppyriitatapoista. Laulujen kuvailuissa syrjäytyneet, alkoholisoituneet miehet juovat rajusti yhdessä ja joku heistä kuolee väkivaltaisesti. Laulujen tekemisen ja julkaiseminen aikajänne 22 vuotta, vuodesta 1991 vuoteen 2013, ja laulujen määrä antavat kuitenkin tilaa ryppyriitatappokertomusten variaatioille ja sivuhuomioille. Juuri nämä variaatiot ja sivuhuomiot tekevät Rytmihäiriön musiikista mielenkiintoisen ja antoisan aineiston. Kuvaillessaan ryppyriitatappoja Rytmihäiriö lausuu myös paljon miesten alkoholinkäytöstä: sen tavoista ja paikoista sekä juojista itsestään.

5.2 Surmacore

Tarkastelen tässä alaluvussa Rytmihäiriön musiikkia. Tarkoitukseni on hahmottaa, mihin populaarimusiikin alalajiin Rytmihäiriö kuuluu ja miten se vaikuttaa tulkintoihin, joita heidän laulujensa sanoituksista voidaan tehdä. Rytmihäiriö itse nimeää musiikkinsa surmacoreksi. Surmacore nimityksessä yhtyvät laulujen aihe: ryppyriitatappo ja hardcore punkista ja grindcoresta ammentava musiikki. Musiikillisesti Rytmihäiriö sujahtaakin helposti Keith Kahn-Harrisin

(2007) äärimetalliksi (extreme metal) nimeämään lokeroon. Kahn-Harrisin mukaan äärimetallissa heavy metal ja punk kohtaavat toisensa. (Kahn-Harris 2007, 2–5; ks. myös Sarelin 2012, 93–96; Walser 1993, 14).

Heavy metal-musiikki syntyi 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Tällöin syntynyt raskas ja voimakas rockin muoto tarvitsi uuden kuvaavan nimen. Termi heavy metal on peräisin William Burroughsin romaanista ”Naked Lunch” vuodelta 1959 ja rockiin se kulkeutui Steppenwolfin ”Born to be wild” kappaleen myötä. Siinä missä alkuvaiheen yhtyeiden, kuten Black Sabbathin, Led Zeppelinin ja Deep Purplen, musiikilliset juuret olivat bluesissa ja varhemmassa rockissa, toisen vaiheen yhtyeiden musiikilliset juuret ovat aiemmassa heavy metallissa. Toisen vaiheen yhtyeet, joihin usein liitetään termi ”new wave of British heavy metal”, kuten Judas Priest ja Iron Maiden, olivat luomassa sitä musiikillista ja ulkomusiikillista perinnettä, joka nykyään ymmärretään heavy metalliksi. (Kahn-Harris 2007, 2; Oksanen 2003, 4; Sarelin 2012, 90–91; Walser 1993, 3, 8–10.)

Heavy metalliin liitetäänkin monia ulkomusiikillisiä piirteitä. Pitkät hiukset, mustat nahkavaatteet ja niitit sekä ylenmääräinen machoilu ovat yhtäläillä heavy metallin merkkioppia kuin enemmän musiikilliset seikat: kirkuvat kitarat ja välillä falsettiin kohoava laulu. (Kahn-Harris 2007, 1) Samalla heavy metal on alusta asti ollut leimallisesti nuorten valkoisten työväenluokkaisten miesten musiikkia, vaikka 1980-luvulta asti yleisössä on ollut yhä enemmän sekä naisia että keskiluokkaisen taustan omaavia faneja (Chambers 1985, 122–124; Kahn-Harris 2007, 70; Walser 1993, 3). 1980-luku oli heavy metallin kulta-aikaa: levyt myivät hyvin ja keikoilla riitti yleisöä. Kuitenkin samaan aikaan heavy metal alkoi jakaantua eri alalajeikseen. Yhtäällä oli valtavirran pop- tai glam -metaliksi kutsuttu heavy metallin muoto ja toisaalla uusi suoraviivaisempi speed- tai trash- metal. Trash metal on äärimetallin kantamuoto. (Kahn-Harris 2007, 2; Walser 1993, 3.)

Trash metalissa uuden aallon brittiläinen heavy metal kohtaa punkin, eritoten punkin jälkimainingeissa syntyneen hardcore punkin eli hardcoren. (Kahn-Harris 2007, 3; Sarelin 2012, 96–97; Walser 1993, 14). Punk syntyi 1970-luvun puolivälin Iso-Britannian taantuman keskelle. Punk oli osin nuorisokapi-

naa, osin taiteellinen ilmaisumuoto, joka sai keskeisen näyttämönsä punk rockissa. Punk on musiikkina yksinkertaista, suoraviivaista ja koreilematonta. Sanoitusten keskeinen elementti on yhteiskuntakriittisyys: punk kyseenalaistaa normaaliuden ja yhteiskunnan arvot. Kielletystä, perversioista ja sairaudesta tuli punkin ilmaisukieltä. (Chambers 1985, 180–186; Frith 1988, 166–169; Leblanc 1999, 40–43; Oksanen 2009, 65–67; Sabin 1999, 2–3; Sarelin 2012, 93.)

Punkin perillisenä syntyvä hardcore on musiikkina nopeaa, suoraviivaista ja äärimmäisen aggressiivista. Punkin tavoin hardcore ottaa lauluissaan kantaa yhteiskunnallisiin ongelmiin, mutta tekee sen vihaisemmin ja poliittisemmin. Siinä, missä punkia leimaa välinpitämättömyys, hardcore on kiihkeän poliittista. Sodasta, väkivallasta, luokkaeroista, päihteistä, rasismista ja kolmannen maailman sorrosta tulee hardcoren keskeinen ilmaisukieli. (Leblanc 1999, 48–52.) Trash metaliin kulkeutuu punkin ja hardcoren suoraviivaisen ja aggressiivisen soiton lisäksi niiden yhteiskuntakriittisyys ja ilmaisukieli (Kahn-Harris 2007, 3–4).

Musiikillisesti trash metal säilyttää heavy metalista tutun taidokkaan ja tarkan soiton ja lisää siihen punkin ja hardcoren nopean tempon ja kiihkeän aggressiivisuuden. Heavy metalista tuttu kitaravirtuositeetti vaihtuu koko yhtyeen tarkasti yhteen soitetuksi vyöryksi, jota muristen ja huutaen esitetyt laulut korostavat. Soiton tarkkuus ja taitavuus ovat ne elementit, jotka erottavat trash metalin punkista ja hardcoresta. Vaikka trash metalin laulujen aiheet ovat tuttuja punkista ja hardcoresta, saavat ne uutta syvyyttä. Punkin ja hardcoren sanoitukset ovat lyhyitä ja nopeita iskulausemaisia purkauksia. Trash metal luo pitempiä ja taidokkaampia sanallisia kuvauksia ja kannanottoja. (Kahn-Harris 2007, 3–4, 31–33, 48; Sarelin 2012, 95–97; Walser 1993, 14, 157–158.)

Trash metalin vanavedessä syntyy joukko uusia äärimetallin muotoja. Death metal virittää kitarat astetta alemmaksi ja etsii laulun aiheensa kuolemasta, sodasta, väkivallasta ja okkultismista. Grindgore on death metalin punkkiin ja hardcoreen hurahtanut pikkuveli, joka kertoo asiansa äärimmäisen nopeasti ja lyhyesti. Sekä death metalin että grindgoren laulu on synkkää, alavireistä muhureita, josta on mahdotonta saada selvää ilman levyn kansiin painettuja

sanoituksia. Siinä missä death metalissa ja grindgoressa soitetaan nopeasti, doom metalissa tempo hidastetaan äärimilleen. Samalla kappaleet pidentyvät ja keskeinen aihepiiri löytyy melankoliasta. Black metal ammentaa aihepiirinsä satanismista ja saatanan palvonnasta ja kosiskelee samalla rasismien ja fasismin kanssa. Musiikillisesti black metal on nopeatempoisempaa ja yksinkertaisempaa, jopa junnaavaa verrattuna muihin äärimetallin alalajeihin ja sen laulu muistuttaa lähinnä kirkumista. (Kahn-Harris 2007, 3–4; Sarelin 2012, 95–101.)

Rytmihäiriö asettuu musiikillisesti äärimetallin lähimpänä punkkia olevaan laitaan. Varsinkin ensimmäinen pitkäsoitto, ”Surman siipien havinaa”, on musiikillisesti hyvin lähellä hardcorea ja grindcorea. Myöhemmillä pitkäsoitoilla Rytmihäiriön soitto kuitenkin laventuu kohden muita äärimetallin muotoja pysytellen kuitenkin edelleen lähellä sekä hard- että grindgoren suoraviivaisuutta. Musiikillisen laventumisen huomaa Rytmihäiriön kohdalla erityisesti laulutavassa. Ensimmäisen pitkäsoiton aikaan laulujen sanoista on liki mahdotonta saada selvää ilman kansilehteen painettuja sanoituksia, mutta levy levytä laulutapa muuttuu selkeämmäksi ja viimeisimmän pitkäsoiton, ”Todellisuuden mestarin”, kohdalla laulu on jo sangen selkeää.

Myös laulujen aiheet liittävät Rytmihäiriön äärimetalliin. Kahn-Harrisin (2007) mukaan transgressiivisuus on äärimetallin keskeisin elementti. Äärimetalli koettelee arjen rajoja ja yhteiskunnan normeja ja sitä, mikä on soveliaista. Samoin kuin punk äärimetalli tuo inhottavan ja kielletyn esiin. Se etsii laulujensa aiheet kuolemasta, väkivallasta ja pelosta. Laulujen keskiöön nousevat uloslyödyt ja syrjäytetyt, yhteiskunnan toiset. (Kahn-Harris 2007, 29–49; ks. myös Oksanen 2009, 136–142.) Rytmihäiriön laulaessa ryyppyriitatapoista, syrjäytetyistä miehistä ja rappiojuomisesta, heidän voi nähdä liittyvän suoraan äärimetallin perinteeseen, mutta tuovan siihen oman suomalaisen lisänsä. Ryyppyriitatapon tavallisimpina suomalaisena henkirikoksena valitseminen laulujen aiheeksi on Rytmihäiriön tapauksessa johdonmukaista. Jos haluaa laulaa suomeksi suomalaisesta väkivallasta ja syrjäytymisestä, mikä olisi otollisempi aihe?

Seuraavaksi esittelen analyysini tuloksia. Aloitan tarkastelemalla, miten miehen tulee juoda, minkä jälkeen tarkastelen mitä ja kolmanneksi missä miehet juovat Rytmihäiriön kuvauksissa. Lopuksi tarkastelen miesten alkoholinkäytön ja väkivallan suhdetta näissä kuvauksissa. Päätän luvun yhteenvetoon, jossa esitän tulkintani miesten alkoholinkäytön maskuliinisista representaatioista Rytmihäiriön tuotannossa. Aineistolainojeni lopussa suluissa oleva numerosarja viittaa Liitteessä 2 olevaan aineistoluettelooni, jossa olen luetellut Rytmihäiriön albumit. Vuosiluku on levyn julkaisuvuosi ja jälkimmäinen luku kappaaleen järjestysnumero. Olen erottanut kenoviivalla (/) sanoitusten alkuperäisen painoasun rivinvaihdon ja säkeistöjen välin kaksoiskenoviivalla (//). Lainoistani puuttuvat sanat tai rivit olen korvannut hakasulkeilla ja kolmella pisteellä ([...]).

Käytännössä toisen vaiheen analyysissä olen toistuvilla kuuntelu- ja lukukerroilla syventynyt Rytmihäiriön musiikkiin ja miten siinä miesten alkoholinkäytön maskuliiniset representaatiot ilmenevät. Luku- ja kuuntelukerralla tarkoitan sitä, että olen levyn kansivihkoihin painettuja sanoituksia seuraten kuunnellut joko Rytmihäiriön yksittäisen levyn tai useamman levyn peräkkäin. Koko aineiston kattavia luku- ja kuuntelukertoja on näin kertynyt kymmenkunta.

Toisen vaiheen analyysin päähuomio on sanoituksissa. Musiikki saa kuitenkin tärkeän roolin sanoitusten tarkastelun ohjaamisessa. Rytmihäiriön kuuluminen äärimetallin ja eritoten sen lähimpänä punkkia ja hardcorea olevaan puoleen kehystää tapaani lukea sanoituksia. Koko analyysini läpi olen joutunut pitämään mielessäni, että Rytmihäiriö edustaa alakulttuuria, joka koettelee arjen rajoja, yhteiskunnan normeja ja sitä, mikä on soveliaista. Se haastaa näkemään kielletyn, likaisen ja inhottavan, kuoleman, pelon ja väkivallan ja tekee sen tavalla, jossa laulujen aiheeksi nousevat yhteiskunnan toiset: uloslyödyt ja syrjäytetyt.

5.3 ”Totalitääriseen juoppohulluuteen”

Rytmihäiriön kuvausten miesten alkoholinkäyttö on rajua ja nopeaa. Juomisen yksiselitteinen tavoite on humala. Humala tarkoittaa arjesta ja yhteiskunnan säännöistä irtautumista: kurkistamista ja kurottautumista tuonpuoleiseen. Kuvausten miehet heittäytyvät humalassaan viinan ja henkivaltojen armoille. Viinassa on mystillistä voimaa, joka tarjoaa yhteyden tätä maailmaa suurempiin voimiin.

//rajusti, paljon ja nopeasti/ ison G:n armoilla loppuun asti!// (2005:4)

//ryyppäämisen äärimmäisen haamurajan takana/ itseäsi suurempien voimien vallassa/ inhimillisen ajattelun kahleista vapaana/ toimit toteuttaen tahtoa saatana// (2006:1)

//päihteet tekevät tehtävänsä/ todellisuus hämärtyy/ luultavasti hetken päästä/ meille näyttäytyy...// Aaveenpää/ juoppohullujen jumala// (2010:5)

Juominen on Rytmihäiriön kuvausten miesten elämän pääasiallinen sisältö. Viinan armoille heittäytyminen vaatii heiltä yhteiskunnan normeista luopumista. Työ ei ole edes välttämätön paha. Sen pakkovaltaan ei alistuta, vaan mieluummin hankitaan juomalla työkyvyttömyyseläke.

//heti täysi-ikäiseksi tultuasi/ aloit työkyvyttömyyttä hankkimaan/ päivittäin rupesit/ alkon antimia siemailemaan// työkyvyttömyys eläke/ elämäsi suurin tavoite// (1991:9)

//töihinsä kun nössöt kiiruhtaa/ Gambino tottuneesti narauttaa/ pullo tyhjäksi, sitten kuinkas muutenkaan;/ paikalliseen teollasi keulimaan// (2005:14)

//maanantaina maistissa/ tiistaina tiedottomassa tilassa/ keskiviikkona vitun pleksit/ torstaina tolkku poissa/ perjantaina vedin perseet/ näin se on mennyt/ koska oisin töitä tehnyt?// (2010:13)

Työn pakkovaltaan ei alistuta, mutta viinasta tulee uusi pakkovalta. Kuvausten miehille syntyy pakko juoda ja viinaa hankitaan vaikka väkivalloin. Yritykset katkaista juominen päättyvät nekin epäonnistumiseen: katkaisuhoidoista karataan juomaan.

//on mun pakko dokata/ vaik ei mulla ois yhtään rahaakaan/ on mun pakko joku surmata/ ja siltä viinat varastaa// (1991:14)

//aamun ensitunteina/ myllyhoidosta pakenin/ antabus-kapselin/ ihon alta repäisin/ pikavauhtia suuntasin/ kohti viinakauppaa/ iso pullo gambinaa/ jo alkoi auttaa// (2013:5)

Viina saa kuvausten miehet särkemään yhteiskunnan seksuaaliset ja moraaliset raja-aidat. Tolkutonta humalaa seuraa haureuden teot ja homoseksuaaliset kanssakäymiset, jotka päättyvät veritekoihin.

//moraalittomuutta/ lain vastustamista, kapinointia/ jumalan sanan vääristämistä, haureutta/ homoseksuaalisuutta/ huumeiden ja alkoholin ihannoitua/ saatanallisia viestejä/ todellisuuden vääristelyä ynnä muuta// (2005:3)

//ryyppäämistä suorastaan saatanallista/ sekä ehdottelua/ homoseksuaalista!// [...] / mutta aamun valjetessa/ ryömin vessaan ja näin ruumiin/ verijäljet vesurin/ ja vaseliinipurkin// (2010:8)

//olen dokannut/ ja sekoillut/ olen rukoillut/ ja homoillut// (2013:5)

Ankara juominen näkyy Rytmihäiriön kuvausten miesten ulkoasussa. Yhtäältä ankara juominen tuo miehen merkit: parran ja katkokävelyn ja toisaalta antaa muistutuksen ruumiin hallinnan menettämisestä: oksentamisesta ja housuihin ulostamisesta.

//viinan voimalla/ saat parran kasvamaan// kun olet saanut parran kasvamaan/ voit liittyä joukkoon oikeaan// (1991:10)

//nyt viimeisellä rannalla/ viipyilevin katsein/ oksennuksen mukana/ suusta lentäneitä tekohampaitasi/ ulosteiden seasta etsiessäsi/ kysyt itseltäsi: "missä vitussa ne on?" ja miten tähän on tultu?"// (2006:12)

//käynti katkonainen/ housuissa ulosteet/ ja turpajouhet tuuheat/ on ankan juomisen tulokset/ [...] /pullo kourassa ulvoo alfauros partainen// (2013:3)

Likaisuus ja löyhkä ovat osa näiden miesten olemusta. Pesemättömyys ja jatkuva ankara juominen yhdistyvät tympeäksi löyhkäksi. Välinpitämättömyys omasta hygieniasta on Rytmihäiriön kuvausten miesten ulkoinen tunnus: merkki omistautumisesta alkoholin mystiseen veljeskuntaan.

//jumalaa vastaan nouse kapinaan/ laske housuun ja kunniaksi valtiaan/ juo vuohen pääkallosta gambinaa// (2006:3)

//ei päihdeongelma nyt ratkea// parroistamme/ me tuhannet spurgut/ pisaran gambinaa/ koetamme liuottaa// kusen hajuun sekoittuu/ vanha viina// (2008:6)

// [...] enkä/ milloinkaan pese esinahan alta// olen kovis// mutta jano alkaa olla jo/ saatanallinen joten saatanan/ nimeen sitä tärpättiä nyt/ tähän kääntymään nimittäin// (2010:11)

Juomista kontrolloivat korkeintaan vaimo, virkavalta ja kuolema. Rytmihäiriön kuvauksissa vaimon kontrolli on kuitenkin jo taaksejäänyttä ja osin syy miehen juomiseen. Virkavallan kontrolliyritykset ovat väliaikaisia ja juominen jatkuu vapausrangaistusten päättyessä. Lopullisesti juomisen katkaisee vain kuolema.

//leivän eteen raatamasta palasin raskaan päivän jälkeen/ vaimo kiitokseksi haukkui työnarkomaaniksi/ antoi avioeropaperit allekirjoitettavaksi// [...] // katkerana silloin vakaasti vanhoit-/ päivääkään et enää töitä tee/ otit pullon kaveriksi/ tavoitteeksi työkyvyttömyyseläkkeen// (2006:12)

//varjoissa muurien löytyi valaistus/ mielialalääkkeet, Jeesus ja bodaus// siviilielämän taitoja vapauduttuasi/ oitis opettelemaan – siis dokaamaan!// (2005:8)

//seppo, nimi muutettu/ kertoo: ankarasti oli tenutettu/ parin viikon ajan yhtäjaksoisesti/ kun tapahtumat kärjistyivät verisesti// totisesti loppui hauskanpito harmiton/ kun alkoi toiminta raaka ja tolkuton// (2006:4)

Kuvausten miesten juomisen rahoittavat toiset. Miehet juovat toimeentulotulolla ja työkyvyttömyyseläkkeellä ja lystin maksavat veronmaksajat. Rytmihäiriön kuvausten työttömät alkoholisoituneet miehet ovat joutomiehiä, yhteiskunnan vapaamatkustajia.

//minne käy ties/ juopunut joutomies/ puistoon gambinaa nauttimaan/ vai sossusta rahaa hakemaan// (1991:5)

//juopot on luotu ja/ pullot on juotuja// ja kukapa muukaan/ menon ankaran/ kustantaa kuin/ veronmaksajat/ sinä ja sinä ja sinä!// (2010:13)

5.4 ”Sataa Gambinaa”

Rytmihäiriön kuvauksissa miehet juovat Gambinaa. Gambina on maustettu väkevä viini, joka on pitkään ollut Alkon hinta-laatusuhteen kärkinimiä. Toisin sanoen siinä on runsaasti etanolia suhteessa hintaan. Halpa hinta ja korkea etanolipitoisuus aiheuttivat sen, että Gambinasta tuli, Sorbuksen ja Vineton ohelle, se juoma, joka korvasi 1970-luvulla korvikeaineet. Samalla siitä tuli

rappioalkoholistin merkki. Kun miehet juovat Rytmihäiriön kuvauksissa Gambinaa, he liittyvät jatkumoon, jossa korvikeaineiden käyttö rappioalkoholistin merkinä on vaihtunut Alkon hinta-laatusuhteeltaan edullisimpien tuotteiden käyttöön.

//gambina elämäsi hallitsee/ ryyppyporukan säännöt vallitsee// (1991:9)

//viinamme – gambina/ gaminamme – juo!// (2010:4)

//g:tä ja sympatiaa/ g:tä siis gambinaa/ gambinaa ja sympatiaa saatanalle// (2013:4)

//minä juon nyt gambinaa// ja olen kännissä!/ eiks sais olla?/ vitun kännissä/ näin on marjat// (2013:5)

Gambina ei kuitenkaan ole ainoa alkoholijuoma, jota Rytmihäiriön kuvauksissa nautitaan. Lähes yhtäläillä sijansa saavat kirkkaat viinat. Gambina on kuitenkin ainoa tuotemerkki, joka mainitaan omalla nimellään ja saa lempinimiä: kampiviina ja kampura. Muista tuotteista käytetään vain niiden lempinimiä, mikä osaltaan lisää vaikutelmaa siitä, että Rytmihäiriö kuvatessaan syrjäytettyjä alkoholisoituneita miehiä tietää, mistä puhuu. Muita Alkon tuotteita edustavat muun muassa Suomi-viina eli lippuviina ja Koskenkorva eli kossu.

//rikoit mummosi säästöpossun/ hait alkosta gambinan ja kossun// (1991:3)

//kiitos lippuviinan loppuillan tapahtumista/ei ollut juurikaan mitään muistiku-
via// (2010:8)

Korvikeaineet eivät nekään ole täysin kadoksissa Rytmihäiriön kuvauksista. Korvikeaineita ei kuvauksissa yleensä eritellä vaan mainitaan vain yleisesti korvikeaineet. Ainoa erikseen mainittu korvikeaine on Lasol. Korvikeaineet vertautuvat kuvauksissa kotioloissa käymisteitse valmistettuun alkoholijuomaan, kiljuun. Näiden rinnalla Rytmihäiriön on kuvannut WC-ankan päihdekäyttöä, millä tuodaan esiin epätoivoista humaltumisen tarvetta.

//alamäki oli jyrkkä ja vauhti oli hurja, jolla sinä syöksyt/ alkon antimien ohella pahimpaan janoon/ kun korviketuotteet myös maistua alkoivat// [...] // eläkepäiviesi pääasiallinen sisältö:/ kiljun ja wc-ankan suonensisäinen sekakäyttö!// (2006:12)

//eikä työ tai muukaan/ vitun paska paljon kiinnosta/ kun ämpärissä on kiljua ja/ telkusta tulee ampumahiihtoa// (2010:13)

//mut turha olla musta huolissaan/ kyl mä pärjään/ mul on nastarenkaat pyörätuolissa/ ja lasolii suonissa!// (2013:9)

Sekakäyttö on oleellinen osa Rytmihäiriön kuvauksia. Lääkkeet ja alkoholi ovat sekakäyttökuvausten keskeisin yhdistelmä. Sen sijaan muiden huumeiden käyttöä niissä ei ole. Kokonaisuudessaan Rytmihäiriön päihdekuvaukset keskittyvät alkoholinkäytön ja humalan ympärille, mutta humalahakuisuus saa toisinaan kuvausten miehet nauttimaan sekaisin kaikkea päihdyttävää tai päihdyttäväksi kuviteltua.

//kori kaljaa, kossu ja gambina/ psyykelääkkeiden kyytipoikana juotuina/ planeettojen asennot, raamatun profetiat/ surmatyölle suotuisat// (2006:7)

//alla tukeva pillerihumala ja päälle gambinaa/ käsikirjoitus näin alkoi olla valmiina// (2008:4)

//lippuviinaa pameja ja kiljua/ kolinaa jopa wc-ankkaa ja/ gambinaa vedä kaksin käsin/ naamaan kaikkea sitä mitä niihin/ satut saamaan [...] // (2010:3)

5.5 ”Kähinää krouvissa”

Rytmihäiriön kuvausten miehet juovat julkisilla paikoilla. He kokoontuvat juomaan kaduille ja junaradan varren metsiköihin. Juomaseurue koostuu parrakkaista miehistä, joiden seuraan on eksynyt muutama päihdeongelmainen, asunnoton nainen. Ankaran juomisen uuvuttamat miehet makaavat sammuneina kaduilla ja katuojissa.

//minne käy ties/ juopunut joutomies/ puistoon gambinaa nauttimaan/ vai sossusta rahaa hakemaan// (1991:5)

//tuuhea parta ja gambina/ voit miehen niistä tuntea/ joka makaa katuojassa/ ja on alkoholisti ankara// (1991:10)

//merkeissä hartaisissa koolla on taas/ seurakunta partainen/ mukana myös muutama/ raittiutta karttava nainen// (2010:5)

//radanvarren puistikossa/ katseilta piilossa/ on paikka, jossa miehet/ voivat nauttia// raittiista ulkoilmasta/ viinakaupan antimista/ huolimattomista naisista/ ja toisistaan// (2013:10)

Varsinaisiin anniskelupaikkoihin nämä miehet eivät useinkaan pääse sisälle. Jos pääsevät, anniskelupaikka on pieni paikallinen kuppila, josta lähdetään jatkoille kanssajuojan asunnolle. Virallisten anniskelupaikkojen asemasta Rytmihäiriön kuvausten miehet kokoontuvat juomaan syrjäisiin ryyppykämp-
piin, joihin ulkopuoliset eivät ole tervetulleita.

//kun ravintolaan ei oltu päästy sisään/ oli palattu asuntoon ja ryyppäty lisää//
(2008:4)

//tämä on loppusijoituspaikka/ ryyppykämpä jumalan hylkäämä/ juoksuhauda
viimeisten päivän// (2010:5)

//pirjon krouvissa/ maljat nostettiin/ ja illan edetessä/ myöskin tanssittiin// [...] //voiton avaimet käsissä/ vainajan kämpille suunnattiin/ missä perunakilju-
panoksen/ ammeessa odottavan tiedettiin// (2010:12)

//jäljet johtavat tähän ryyppykämppään/ hyvin synkkään ja syrjäiseen läävään//
(2013:4)

Kuvausten miehet juovat myös kodeissaan joko yksin tai miesseurueen, ryypporukan, kanssa. Ryypporukat toimivat omalakisesti. Ryypporukalla on säännöt, joiden mukaan käyttäydytään ja sääntöjen rikkojia rangaistaan. Ryypporukka saattaa koostua vain kahdestakin miehestä, jotka entuudestaan tuntemattomina humalan yhdistäminä päätyvät toisen asunnolle juomaan.

//kutsuit kännissä asuntoosi/ miehen juopuneen dokaamaan/ mutta tämä alkoi
huutaa/ pomppia ja kopistella lattiaa/ huolestuneena naapureittesi yörauhasta/
tuon meluisan juottovasikan päätit vaientaa// (2005:6)

//lähdit hänen luokseen ryyppäämään, ja ilmeisestikin/ virhe tulee jäämään si-
nun viimeiseksesi// (2006:5)

//ylipitkän huikan otit yhteisestä pullosta/ sääntöjä et kunnioita tämän ryyppy-
porukan/ kun oot omat viinat dokannu ja turpiisikin ottanut/ niin olisko nyt aika
sun jo pikku hiljaa sammuu?// (2010:2)

5.6 ”Lupa tappaa humalassa”

Rytmihäiriön kuvauksissa humalainen väkivalta on suoraa seurausta juomisesta. Juodessaan kuvausten miehet ajautuvat väkivallan käyttäjiksi ja kohteiksi. Väkivalta on luonnollinen osa juomisen kiertokulkua: kun mies juo, hänestä tulee väkivaltainen.

//kun menit kapakkaan/jouduit tappeluun ankaraan/ illan päätös oli mahtava/
kun saldona oli kuolema// (1991:2)

//jos otan niin tapan/ minähän otan!/ otan ja tapan ja tapettuanikin otan!//
(2005:8)

//narautit pullon viimeisen itsekseksi muristen:/ nyt on pakko tappaa ihminen!//
(2006:2)

Väkivalta näyttäytyy siis osana miesten juomisen kiertokulkua: humalaisesta sanaharkasta kasvaa surmatyö.

//kova känni, mora-puukko sekä sanaharkka/ siinä olivat lähtökohdat jotka/ saivat sinut intoutumaan henkirikokseen// (1991:4)

//kuka seuraava onkaan/ gambinan orja, jonka noutaja korjaa?/ alakerran herra yksin vain tietää/ kuka tänään minkä värisellä autolla viedään// kun hätävarjelu lakkaa/ niin henkirikos alkaa/ alussa oli luultavasti sanaharkka// (2006:8)

Samalla humalatila on selitys miesten väkivallan teoille. Viina saa kantaa syyn lähimmäisen kuolemasta. Viinan on myös syy, kun surmatyön tekijä ei muista tekoaan ensinkään.

//omatunto alkaa soimaamaan/ pitiks mennä liikaa ryyppäämään/ viina se miehen hulluksi saa/ ja liian usein jonkun syyttä surmaamaan// (1991:4)

//vanhuus, viina ja vahvat lääkkeet/ sekaisin saivat miehen väsyneen/ yritit sanomalehdellä peittää/ sukulaisen surmatun// tapoit -/ muuta et muista!//
(2005:1)

//kuka tappeli ketä vastaan?/ mistä kaikki alkoi oikeastaan? kuka löi ketä, millä, miksi/ mihin kellonaikaan?// täysin varma ainoastaan/ on alkoholin vahva osuus asiaan!// (2006:4)

//viina/teettää/viina teettää/sitä se on kun sitä viinaa vetää/viina/ teettää/ viina teettää/silti sitä viinaa pitää vaan vetää// ja viikatemieshelle/ töitä kyllä riittää/ kun viinamäen rinteillä/satoa synkkää niittää// (2008:10)

Surmatyö ei silti synny luonnostaan. Väkivaltaa pitää opetella, mutta oppi tulee miehelle kuin luonnostaan työn kautta. Väkivallan välineiden hallinta kasvaa työssä ja työ ohjaa valitsemaan myös tekoon oikeat välineet.

//ruosteinen saha teroittamaton/ on vesurin rinnalla voittamaton/ [...] / teit lähimmäiselle kännissä pahaa/ käyttäen apuna tylsää sahaa/ aseet nyt huolella valittu on/ ja tuloksena murha se harkittu on// (1991:3)

//puukolla, saksilla ruuvitaltalla/ sekä olutpullolla tai sitten kolpakolla/ sitkeällä surmaamisen tarkoituksella/ jatkoit pahoinpitelyä vasaralla// (2005:6)

//näin mies tapetaan – vasaralla hakataan// nyrkilläkin mies voidaan tappaa/ vaik paras ois kai olla tappamatta/ mutta jos henki pitää ottaa/ varmempaa on käyttää vasaraa// (2005:11)

//puukolla, kirveellä, vasaralla/ vähemmän rakentavalla tavalla/ suunnitelmallisuudessa mikä hävitään/ raakuudessa se hyvitetään// (2006:8)

Surmatyön taustalta löytyy Rytmihäiriön kuvauksissa sanaharkka. Sanaharkan synnä on kuvausten perusteella riita viinasta: yhteinen pullo ei kierrä juomaseurassa riittävän nopeasti tai juomishaluinen on jäänyt vaille viinaa kokonaan.

//"tänne se pullo!" -/ sanat maagiset, usein viimeiset/ "tänne se pullo!/ tänne nyt se saatanan pullo!"// (2005:14)

//kusen hajuun sekoittuu/ vanha viina/ ääni kärisevä käskyttää/ anna viinaa/ paras totella ja ojentaa/ kampiviinaa/ niin ruumisarkkua ei tarvita// (2008:6)

Kuvauksissaan Rytmihäiriö liittää miesten humalaisen väkivallan saatanallisiin henkivaltoihin. Rajun humalahakuinen juominen ja sitä seuraava väkivalta ovat näissä kuvauksissa pahuuden palvontaa. Viinalle ja väkivallalle omistautuva mies voi lunastaa paikan helvetin herran kartanosta, jossa kukaan ei ole janoinen.

//alhaalla helvetissä mistä käsin lucifer johtaa/ei jano lue lakia, ei alkon aukioloaikoja/ on maallinen askel horjuva, mielenterveys häilyvä/ yksi on päätös horjumaton/ sinne on päästävä//avasin gin vermutin/ join sen/ kun se loppui naurutin/ toisen// [...] myötä veriuhrin kuljen lähemmäksi saatanaa// (2008:8)

//haastan riitaa kännissä/ koska saatana sanoo niin/ kannan ristini väärinpäin/ koska saatana sanoo niin// [...] // ei muuta esivaltaa kuin/ saatanalliset henkivallat/ en kaihda väkivaltaa enkä/ milloinkaan pese esinahan alta// (2010:11)

5.7 Yhteenveto eli ”Tehty mikä tehty”

Olen tässä luvussa tarkastellut, millaisia miesten alkoholinkäytön maskuliinisia representaatioita Rytmihäiriön musiikissa ilmenee. Olen tarkastellut Rytmihäiriön sanoitusten kuvauksia siitä, miten sanoitusten kuvaamat miehet juovat, mitä he juovat, missä ja kenen kanssa sekä kuvausten miesten, alkoholin ja väkivallan suhdetta. Näistä kuvauksista rakentuu Rytmihäiriön esittämien miesten symbolinen esitys. Liittämällä tietyt alkoholinkäytön tavat, alkoholi-juomat, juomapaikat ja ryyppyriitatappoihin asti etenevän humalaisen väkivallan kuvaamiinsa miehiin Rytmihäiriö määrittelee näiden miesten olemuksen.

Määrittelyn taustalla on miesten alkoholinkäyttöön liittyvien kuvien varanto. Tullakseen ymmärretyksi Rytmihäiriön kuvausten pitää olla sidoksissa kulttuurissamme miesten alkoholinkäytön maskuliinisiksi ymmärrettyjen piirteiden kanssa. Näitä kuvia kierrättämällä, muokkaamalla ja uudistamalla Rytmihäiriö tuottaa omat representaatiot kuvaamistaan miehistä. Luodessaan kuvaa syrjäytetyistä alkoholisoituneista miehistä yhtye hyödyntää kulttuurissamme vallitsevia käsityksiä miehille hyväksytystä juomisesta ja hyväksytyyn juomisen ylittämistä.

Rytmihäiriön kuvauksissa miehet juovat nopeasti ja rajusti. Juomisen tarkoitus on humala. Humala on arjen ja yhteiskunnan säännöistä irtautumista. Vaikka raju juominen ja humalahakuisuus ovat olleet miesten alkoholinkäytön keskeisiä piirteitä, on tässä tapahtunut murros. Rajusta humalahakuisesta juomisesta on tullut yhä enemmän nuorten työväenluokkaisten ja työväenluokasta irtautuneen alaluokan miesten alkoholinkäyttötapa. Rytmihäiriö kiinnittääkin humalahakuisen juomisen kuvauksillaan kuvaamansa miehet syrjäytettyyn alaluokkaan.

Yhteiskunnan sääntöjen rikkominen näkyy Rytmihäiriön kuvauksissa erityisesti työn pakkovallasta irtautumisena. Työ ei ole samanlainen juomisen kontrolloija, millaisena se perinteisesti suomalaisessa kulttuurissa on nähty. Perinteisesti suomalaisessa kulttuurissa sekä keskiluokkaisten että työväenluokkaisten miesten juomisen tärkein kontrolloija on ollut työ. Rytmihäiriön kuvaamien

miesten juomista eivät kontrolloi kuin virkavalta ja kuolema ja samalla juomisen kustannukset jäävät töitä tekevien harteille.

Juodessaan Rytmihäiriön kuvausten miehet särkevät muitakin yhteiskunnan ja perinteisen miehisyyden raja-aitoja kuin työn kautta itsensä elättämisen vaatimuksen. Rajun juomisen seurauksena kuvausten miehet kiipeävät perinteisen miehisyyden raja-aidan yli homoseksuaalisen kanssakäymisen myötä. Likaisuus ja pesemättömyys viittaavat kintaalla yhteiskunnan normeille itsestä huolehtimisesta ja vaikka ruumiin kontrollin menetys humalassa on jossain määrin miehille sallittua, housuihin virtsaaminen ja ulostaminen ylittävät Rytmihäiriön kuvauksissa tämän rajan.

Keskeinen alkoholijuoma Rytmihäiriön kuvauksissa on Gambina. Gambina liittyy kuvausten miehet suoraan korvikeaineista alkaneeseen jatkumoon, joka päättyy Alkon hinta-laatusuhteen edullisimpiin juomiin. Kuvausten miehet juovat halpaa viinaa, mikä yhtäältä yhdistää heidät suomalaisen työväenluokan miehiin, joille alkoholijuoman tärkein ominaisuus on sen juovuttavuus. Toisaalta Gambinan, korvikeaineiden ja kiljun juominen sekä sekakäyttö ovat kuitenkin piirteitä, jotka erottavat kuvausten miehet suomalaisen työväenluokan miesten alkoholinkäytöstä ja eristävät heidät omaksi marginaaliseksi ryhmäkseen.

Siinä missä Gambinan ja korvikeaineiden juonti eristää kuvausten miehet marginaaliin, saman tekevät myös paikat, joissa he juovat. Rytmihäiriön kuvauksissa miehet juovat omissa seurueissaan kaduilla, puistoissa ja radanvarren metsiköissä. Välillä kokoonnutaan lähiöravintoloihin, mutta yleensä nämä miehet eivät pääse edes niihin sisälle. Heillä on omat syrjäiset ryppykämpänsä ja asunnot, joissa voi juoda yksin tai yhdessä satunnaisen toverin kanssa. Omalakiset juomaseurueet, ryppyporukat, koostuvat lähes yksinomaan miehistä.

Miehen, viinan ja väkivallan suhde on Rytmihäiriön kuvauksissa hyvin suora. Humalainen väkivalta on luonnollinen osa juomisen kiertokulkua. Väkivalta ja aggressiivisuus itsessään on perinteisesti nähty miehisinä ominaisuuksina ja länsimaisessa kulttuurissa humalainen väkivalta on ollut yhtäältä nuorten työväenluokkaisten miesten tapa tuottaa ja esittää miehisyyttään. Toisaalta hu-

malainen väkivalta on yhdistetty alaluokan miesten keinoiksi saavuttaa edes osa miesten yhteiskunnallisesta vallasta ja saada valtaa miesten keskinäisessä hierarkiassa. Kuitenkin ryppyriitatappoon päättyvä väkivalta Rytmihäiriön kuvauksissa astuu askelen liian pitkälle.

Tappamisen tarkoitus erottaa Rytmihäiriön kuvausten miesten toiminnan sekä nuorten työväenluokkaisten miesten humalaisesta väkivallasta että alaluokan miesten läheisiinsä kohdistamasta humalaisesta väkivallasta. Toisin kuin Rytmihäiriön kuvausten miesten alaluokan miesten ja nuorten työväenluokan miesten humalainen väkivalta eivät lähtökohtaisesti ole surman yrityksiä tai tekoja. Kuvausten miesten humalaisessa väkivallassa sen sijaan on tolkuttomuudessaan ja raakuudessaan kyse hengen riistämisestä. Väkivallan tekojen julmuutta ja tarkoituksellisuutta Rytmihäiriö alleviivaa yhdistämällä teot saatanallisiin henkivoimiin. Kuvausten miesten humalaiset surman teot ovat pahuden voimien armoille heittäytymistä.

Analyysini perusteella Rytmihäiriön musiikissa syrjäytettyjen alkoholisoituneiden miesten representaatio nojaa vahvasti niihin kulttuurisiin käsityksiin ja kuviin, joita meillä on miesten alkoholinkäytöstä. Rytmihäiriön kuvaamien miesten alkoholinkäyttö on yhtäläillä rajun humalahakuista kuin perinteinen käsitys miesten juomisesta. Humalahakuisen juomisen murros liittyy kuvausten miehet kuitenkin vahvasti työväenluokkaan. Työn merkityksen väheksyntä ja yhteiskunnan tukien varassa eläminen ja juominen erottavat kuvausten miehet työväenluokasta omaksi ryhmäkseen.

Tämä syrjäytettyjen miesten oma ryhmä vahvistuu juomalajien ja juomispaikkojen kuvausten kautta. Lopullisen niitin tämän ryhmän representaatioon lyö ryppyriitatappoon päättyvän humalaisen väkivallan kuvaukset. Raa'asta ja tolkuttomasta surmateosta tulee Rytmihäiriön kuvaamien syrjäytettyjen miesten tavaramerkki ja luonnollinen päätös jatkuvalla humalahakuiselle tuonpuoleiseen kurottavalle juomiselle. Transgressiivisen juomisen karu lopputulos on saatanallisten henkivoimien yllyttämä veriteko.

6 Lopuksi

Olen tässä tutkielmassani tarkastellut miesten alkoholinkäytön maskuliinisia representaatioita. Tarkoitukseni on ollut hahmottaa, miten miesten alkoholinkäyttö tuottaa, rakentaa ja uusintaa miehen sukupuolta ja maskuliinisuuksia. Tulosteni perusteella erilaiset miesten alkoholinkäytön tavat representoituvat erilaisiksi maskuliinisuuksiksi. Toisin sanoen se miten, mitä ja missä miehet juovat vaikuttaa siihen, millaisena heidät näemme ja siihen, miten heitä kohtelemme.

Miesten alkoholinkäyttö on vahvasti hyväksyttyä ja sallii erilaiset juomisen tavat ja tyylit. Miehet voivat omilla alkoholinkäytön tyyleillään ja tavoillaan sekä liittyä erilaisiin kulttuurisesti hyväksytyihin maskuliinisuuksiin että erota toisista. Nämä kulttuurisesti hyväksytyt maskuliinisuudet jakaantuvat toisiinsa nähdessä hierarkkisiin asemiin ja kulttuurisesti hyväksytyin maskuliinisuuden muoto saa hegemonisen aseman suhteessa muihin. Tämä kulttuurisesti hyväksytyjen maskuliinisuuksien hierarkkinen jakautuminen näkyy miesten alkoholinkäytön maskuliinisissa representaatioissa.

Kulttuurisesti miehille on yhtäläillä hyväksyttyä juoda rajun humalahakuisesti kuin korostaa juomisen sosiaalisuutta ja arkipäiväisyyttä. Silti korkeasti koulutettuihin nuoriin miehiin ja keskiluokkaiseihin miehiin palaava juomisen sosiaalisuutta ja arkipäiväisyyttä korostava juomistyyli ja -tapa saa hyväksytyimmän aseman kuin rajun humalahakuinen juominen. Työväenluokkaan ja alemmin koulutettuihin nuoriin miehiin palaava työn, vaimon ja rahan puutteen kontrolloima humalahakuinen juominen säilyy kuitenkin maskuliinisuuksien hierarkian rappusilla. Rappusten alle jäävät Rytmihäiriön kuvaamat syrjäytetyt, alkoholi-soituneet miehet.

Rytmihäiriön kuvaamien syrjäytettyjen miesten alkoholinkäytön maskuliiniset representaatiot irrottavat heidät kulttuurisesti hyväksytyjen maskuliinisuuksien joukosta. Vaikka kuvausten miesten juomisen rajun humalahakuisuus liittyy heidät työväenluokan maskuliinisuuteen, juomisen täysi kontrolloimattomuus, juomalaadut, juomisen paikat sekä humalaisen väkivallan päätyminen veritekoihin tekee heistä yhteiskunnan toisia. Tätä toiseutta Rytmihäiriö vielä allevii-

vaa liittämällä kuvaamiinsa miehiin pahuuden leiman. Syrjäytettyjen miesten alkoholinkäytön takana on liittyminen saatanallisiin henkivoimiin.

Olisi kuitenkin väärin syyttää Rytmihäiriötä näiden syrjäytettyjä, alkoholisoituneita miehiä kuvaavien representaatioiden keksimisestä. Yhtye nojaa kuvauksissaan vahvasti niihin kulttuurisiin käsityksiin ja kuviin, joita meillä on yhtäältä miesten alkoholinkäytöstä ja toisaalta syrjäytetyistä miehistä yleensä. Kuvausten ymmärrettävyys perustuu juuri näihin jaettuihin käsityksiin ja kuviin. Rytmihäiriö esittää nämä kuvaukset äärimetallin alakulttuurin mukaisesti voimakkaan kärjistetysti. Voimakkaan kärjistämisen ajatuksena on pakottaa kuulija huomaamaan kulttuurissa elävät syrjivät käsitykset ja kuvat, jotka kadottavat ihmisen.

Syrjäytetyn, alkoholisoituneen miehen representaatio perustuu yhteiskunnan ja kulttuurin halveksimien ominaisuuksien kokoelmaan: likaisuuteen, työn viroksuntaan, toisten kustannuksella elämiseen, kontrolloimattomaan juomiseen ja järjettömään väkivaltaan. Syrjäytetty mies on viinan himossa toikkaroiva haiseva ja aggressiivinen hahmo, jonka inhimillisuus on karissut katuojaan ja jota vie eteenpäin vain seuraavan alkoholiannoksen lupaus. Päihtymisen tarve voittaa inhimillisen.

Kuvatessaan syrjäytettyjä, alkoholisoituneita miehiä Rytmihäiriö tuottaa sosiaaliryhmällemme tarpeellista tietoa. Rytmihäiriö paljastaa kuuntelijalleen kulttuurissamme ja yhteiskunnassamme vallitsevia arvoja ja käsityksiä, jotka vievät näiltä miehiltä paikan sekä yhteiskunnan jäsenenä että miehinä. Rappiojuomisesta tulee näiden miesten koko kuva ja se peittää heidät alleen miehinä, jotka ovat eläneet epäsovinnasta elämää. (vrt. Granfelt 2004, 220.) Samalla Rytmihäiriö näyttää, miten miesten alkoholinkäyttö on kulttuurissamme keskeisellä sijalla miehen sukupuolen ja maskuliinisuuden tuottamisessa, rakentamisessa ja uusintamisessa: viina tekee miehen, kunnes viina vie miehen.

Lähteet

Ahlström, Salme (2000) Vertaileva tutkimusprojekti sukupuolten suhteista ja alkoholista. *Yhteiskuntapolitiikka*, 65(5), 447–449.

Autonen-Vaaraniemi, Leena (2004) Onko miehillä kotia sosiaalityössä? Teoksessa Marjo Kuronen, Riitta Granfelt, Leo Nyqvist & Päivi Petrelius (toim.) *Sukupuoli ja sosiaalityö*. Jyväskylä: PS-kustannus, 223–248.

Autonen-Vaaraniemi, Leena (2009) *Eronneiden miesten kodit ja kotikäytännöt*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, Acta Universitatis Tamperensis 1445.

Badinter, Elisabeth (1993) *Mikä on mies?* Suom. Leevi Lehto. Tampere: Vastapaino.

Butler, Judith (1999) *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. London: Routledge.

Carrigan, Tim & Connell, R.W. & Lee, John (1985) Toward a New Sociology of Masculinity. *Theory and Society*, 14(5), 551–604.

Chambers, Iain (1985) *Urban Rhythms. Pop Music and Popular Culture*. New York: St. Martin's Press.

Clatterbaugh, Kenneth (1998) What Is Problematic about Masculinities? *Men and Masculinities* 1(1), 24–45.

Connell, R.W. (1987) *Gender & Power*. Cambridge: Polity Press.

Connell, R.W. (1995) *Masculinities*. Cambridge: Polity Press.

Connell, R.W. (2000) *The Men and the Boys*. Cambridge: Polity Press.

Connell, R.W., Hearn, Jeff & Kimmel, Michael S. (2005) Introduction. Teoksessa R.W. Connell, Jeff Hearn & Michael S. Kimmel (eds.) *Handbook of Studies on Men & Masculinities*. Thousand Oaks: Sage Publications, 1–12.

Connell, R.W. & Messerschmidt, James W. (2005) Hegemonic Masculinity. Rethinking the Concept. *Gender & Society* 19(6), 829–859.

Dyer, Richard (1993) *The Matter of Images: Essays on Representation*. London: Routledge.

Elshstain, Jean (1981) *Public man, private women: women in social and political thought*. Oxford: Martin Robertson, cop.

Firth, Simon (1988) *Rockin potku*. Suom. Hannu Tolvanen. Tampere: Vastapaino, Suomen etnomusikologinen seura ry:n julkaisuja 1.

Gerschick, Thomas J. (2005) *Masculinity and Degrees of Bodily Normativity in Western Culture*. Teoksessa R.W. Connell, Jeff Hearn & Michael S. Kimmel (eds.) *Handbook of Studies on Men & Masculinities*. Thousands Oaks: Sage Publications, 367–378.

Gramsci, Antonio (1979): *Vankilavihkot – valikoima*. Toim. Mikael Böök. Suom. Martti Berger, Mikael Böök & Leena Talvio. Helsinki: Kansankulttuuri Oy.

Gramsci, Antonio (1982): *Vankilavihkot – valikoima 2*. Toim. Mikael Böök. Suom. Martti Berger, Mikael Böök & Leena Talvio. Helsinki: Kansankulttuuri Oy.

Granfelt, Riitta (2004) *Marginaalitarinoita. ?* Teoksessa Marjo Kuronen, Riitta Granfelt, Leo Nyqvist & Päivi Petrelius (toim.) *Sukupuoli ja sosiaalityö*. Jyväskylä: PS-kustannus, 197–222.

Hall, Stuart (1992) *”Sisäänkoodaus/uloskoodaus.”* Teoksessa Stuart Hall: *Kulttuurin ja politiikan murroksia*. Suom. Veikko Pietilä. Tampere: Vastapaino, 133–148.

Hall, Stuart (1997a) *Introduction*. Teoksessa Stuart Hall (ed.) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practises*. London: Sage, 1–11.

Hall, Stuart (1997b) *The Work of Representation*. Teoksessa Stuart Hall (ed.) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practises*. London: Sage, 15–64.

Hearn, Jeff (1996) *Is Masculinity Dead? A Critique of Concept of Maculinity/Masculinities*. Teoksessa Máirtín Mac an Ghail (ed.) *Understanding Masculinities. Social and Cultural Arenas*. Buckingham: Open University Press, 202–217.

Hearn, Jeff (1998) "Theorizing men and men's: Varieties of discursive practices in men's theorizing of men." *Theory and Society* 27, 781–816.

Hearn, Jeff (2004) *From Hegemonic Masculinity to the Hegemony of Men*. *Feminist Theory* 5(1): 49–72.

Herkman, Juha & Jokinen, Arto & Lehtimäki, Markku (1995) Vanhan Aatamin uudet vaatteet? Teoksessa Mikko Lehtonen (toim.) *Aatamin puvussa. Liaanilla Hemingwaysta Königiin*. Tampere: Tampereen yliopisto, Yleinen kirjallisuustiede, Julkaisuja 28, 13–26.

Hietala, Veijo (1993) Miksi naiset rakastuvat renttuihin? Miehinen ideaalipartneri populaarikulttuurissa. Teoksessa Pirjo Ahokas, Martti Lahti & Jukka Sihvonen (toim.) *Mieheyden tiellä. Maskuliinisuus ja kulttuuri*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto - Nykyculttuurin tutkimusyksikkö, julkaisu 39, 123–135.

Holmila, Marja (1992) *Kulkurin valssi on miesten tanssi. Naiset alkoholin suurkuluttajina*. Helsinki: Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos.

Holmila, Marja (2001) Perhe, päihteet ja sukupuoli. *Yhteiskuntapolitiikka*, 66(1), 55–62.

Holmila, Marja & Raitasalo, Kirsimarja (2005) Gender differences in drinking: why do they still exist? *Addiction*, 100(12), 1763–1769.

Hänninen, Jorma (2004a) Miehenä olemisen hinta ja palkka sukupuolieron talousopissa. Teoksessa Johanna Kiili & Kati Närhi (toim.) *Tutkiva sosiaalityö*. Julkaisija: Talentia-lehti ja Sosiaalityön tutkimuksen seura, 9–11.

Hänninen, Jorma (2004b) *Sosiaalityön miehet ja huoltapitävä valta*. Teoksessa Marjo Kuronen, Riitta Granfelt, Leo Nyqvist & Päivi Petrelius (toim.) *Sukupuoli ja sosiaalityö*. Jyväskylä: PS-kustannus, 77–100.

Hänninen, Jorma (2006) Vanhan miehen ruumis ja hegemoninen maskuliinisuus. *Gerontologia* 20(2), 67–74.

Jokinen, Arto (1999a) Suomalainen miestutkimus ja –liike: muutoksen mahdollisuus? Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Mies ja muutos. Kriittisen miestutkimuksen teemoja. Tampere: Tampere University Press, 15–51.

Jokinen, Arto (1999b): Tuntuu mieheltä. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Mies ja muutos. Kriittisen miestutkimuksen teemoja. Tampere: Tampere University Press, 7–12.

Jokinen, Arto (2000) Panssaroitu maskuliinisuus. Mies, väkivalta ja kulttuuri. Tampere: Tampere University Press.

Jokinen, Arto (2003a) Vallan syrjässä vaan ei sivussa. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Yhdestä puusta. Maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa. Tampere: Tampere University Press, 238–246.

Jokinen, Arto (2003b) Miten miestä merkitään? Johdanto maskuliinisuuden teoriaan ja kulttuuriseen tekstin tutkimukseen. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Yhdestä puusta. Maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa. Tampere: Tampere University Press, 7–31.

Jokinen, Arto (2009) Johdanto kriittiseen mies- ja maskuliinisuustutkimukseen. Luentomateriaali: Naistutkimuksen perusteet, Tampereen yliopisto 10.11.2009.

Jokinen, Arto (2010) Kriittinen mies- ja maskuliinisuustutkimus. Teoksessa Tuija Saaremaa, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen (toim.) Käsikirja sukupuoleen. Tampere: Vastapaino, 128–139.

Jokinen, Eeva (2004) Sukupuoli tapana. Teoksessa Johanna Kiili & Kati Närhi (toim.) Tutkiva sosiaalityö. Julkaisija: Talentia-lehti ja Sosiaalityön tutkimuksen seura, 5–8.

Kahn-Harris, Keith (2007) Extreme Metal. Music and Culture on the Edge. Oxford: Berg.

Keskinen, Suvi (2004) Kohtaamisen paikkoja – tieto, valta ja sukupuoli sosiaalityössä. Teoksessa Johanna Kiili & Kati Närhi (toim.) Tutkiva sosiaalityö. Julkaisija: Talentia-lehti ja Sosiaalityön tutkimuksen seura, 12–14.

Kimmel, Michael S. (1987) Teaching a Course of Men: Masculinist Reaction or "Gentleman's Auxliary"? Teoksessa Michael S. Kimmel (ed.) Changing Men: New Directions in Research on Men and Masculinity. Newpury Park: Sage, 278–294.

Kimmel, Michael S. (2004) The Gendered Society. Oxford: Oxford University Press.

Koivunen, Anu & Paasonen, Susanna & Pajala, Mari (2000) Populaarin strategiat ja taktiikat. Teoksessa Anu Koivunen, Susanna Paasonen & Mari Pajala (toim.) Populaarin lumo – mediat ja arki. Turku: Turun yliopisto, Taiteiden tutkimuksen laitos, Mediatutkimus, Sarja A, N:o 46, 14–25.

Kuronen, Marjo & Granfelt, Riitta & Nyqvist, Leo & Petrelius, Päivi (2004) Sukupuolittunut ja sukupuoleton sosiaalityö. Teoksessa Marjo Kuronen, Riitta Granfelt, Leo Nyqvist & Päivi Petrelius (toim.) Sukupuoli ja sosiaalityö. Jyväskylä: PS-kustannus, 5–18.

Laiho, Marianna & Ruoho, Iiris (2005a) Lihaan kirjoitettu. Teoksessa Marianna Laiho & Iiris Ruoho (toim.) Median merkitsemät. Ruumis ja sukupuoli kuvassa. Jyväskylä: PS-kustannus, 5–14.

Laiho, Marianna & Ruoho, Iiris (2005b) Puolensa ja puolensa. Teoksessa Marianna Laiho & Iiris Ruoho (toim.) Median merkitsemät. Ruumis ja sukupuoli kuvassa. Jyväskylä: PS-kustannus, 153–158.

Leblanc, Lauraine (1999) Pretty in Punk. Girls' Gender Resistance in a Boys' Subculture. New Brunswick, New Jersey, and London: Rutgers University Press.

Lehti, Martti (2012) Henkirikoskatsaus 2011. OPTL Verkkokatsauksia 23/2012.

Lehtonen, Mikko (1995a) Pikku jättiläisiä. Maskuliinisuuden kulttuurinen rakentuminen. Tampere: Vastapaino.

Lehtonen, Mikko (1995b) Pakkopaita riekaleiksi! Teoksessa Mikko Lehtonen (toim.) Aatamin puvussa. Liaanilla Hemingwaysta Königiin. Tampere: Tampereen yliopisto, Yleinen kirjallisuustiede, Julkaisuja 28, 7–12.

Lehtonen, Mikko (1996) Merkitysten maailma. Kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtia. Tampere: Vastapaino.

Lidchi, Henrietta (1997) *The Poetics and the Politics of Exhibiting Other Cultures*. Teoksessa Stuart Hall (ed.) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practises*. London: Sage, 151–222.

MacInnes, John (1998) *The end of masculinity: the confusion of sexual genesis and sexual difference in modern society*. Buckingham: Open University Press.

MacKinnon, Kenneth (2003) *Representing Men. Maleness and Masculinity in the Media*. London: Arnold.

McMahon, Anthony (1993) *Male Readings of Feminist Theory: The Psychologization of Sexual Politics in the Masculinity Literature*. *Theory and Society* 22, 675–695.

Mustonen, Heli & Mäkelä, Pia & Huhtanen, Petri (2009) *Miten suomalaisten alkoholien käyttötilanteet ovat muuttuneet 2000-luvun alussa? Yhteiskuntapolitiikka*, 74(4), 387–399.

Mäkelä, Anna & Puustinen, Liina & Ruoho, Iiris (2006) *Esipuhe*. Teoksessa Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iiris Ruoho (toim.) *Sukupuolishow. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus, 7–13.

Nieminen, Jiri (2006) *Maskuliinisuus ja hegemoninen politiikka – kysymyksiä kriittisen miestutkimuksen epistemologiasta*. *Naistutkimus – Kvinnoforskning* 19(1), 17–29.

Nieminen, Jiri (2013) *Hegemonisesta maskuliinisuudesta miesten moneuteen. Kriittisen miestutkimuksen mahdollistaminen valtio-opillisessa ajattelussa*. Tampere: Tampere University Press, *Acta Universitatis Tamperensis* 1828.

Niiniluoto, Ilkka (2000) *Johdatus merkityksen merkityksiin*. Teoksessa Anu Airola, Heikki J. Koskinen & Veera Mustonen (toim.) *Merkillinen merkitys*. Helsinki: Gaudeamus, 13–25.

Oksanen, Atte (2003) *Murheen laakso. Mies ja kuolema raskaassa suomenkielisessä rockissa*. Helsinki: Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, TANE-julkaisu 3.

Oksanen, Atte (2009) Äärimmäistä kulttuuria. Extreme-minuuksien historiaa dadais-
mista Hunter S. Thompsoniin. Helsinki: Johnny Kniga Kustannus.

Paasonen, Susanna (2010) Sukupuoli ja representaatio. Teoksessa Tuija Saresma,
Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen (toim.) Käsikirja sukupuoleen. Tampere: Vasta-
paino, 39–49.

Payne, Malcolm (2005) Modern Social Work Theory. Third edition. Houndmills: Pal-
grave Macmillan.

Piispa, Minna & Heiskanen, Markku (2009) Alkoholin rooli naisten parisuhteessa ko-
keman väkivallan seurauksissa. Yhteiskuntapolitiikka 74(1), 45–53.

Puustinen, Liina & Ruoho, Iiris & Mäkelä, Anna (2006) Feministisen mediatutkimuk-
sen näkökulmat. Teoksessa Anna Mäkelä, Liina Puustinen & Iiris Ruoho (toim.) Suku-
puolishow. Johdatus feministiseen mediatutkimukseen. Helsinki: Gaudeamus, 15–44.

Päihdetilastollinen vuosikirja 2012. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL).

Raunio, Kyösti (2009) Olennainen sosiaalityössä. Helsinki: Gaudeamus. Toinen, uudis-
tettu laitos.

Rojola, Sanna (2004) ”Slitzistä Somerjokeen. Hegemonisen maskuliinisuuden jälkiä
populaarikulttuurissa. Naistutkimus – Kvinnoforskning 17(3), 70–73.

Rytmihäiriö kotisivut. www.surmacore.com., viitattu 27.8.2013.

Saarnio, Pekka (2002) Miehet ja naiset päihdehoidossa: kolme empiiristä tutkimustu-
lostta. Yhteiskuntapolitiikka, 67(3), 269–273.

Sabin, Roger (1999) Introduction. Teoksessa Roger Sabin (ed.) Punk Rock: so what?
The cultural legacy on punk. London: Routledge, 1–13.

Sarelin, Mikael (2012) Krigaren och transvestiten. Gestaltningar av mörker och ma-
skulinitetar i finländsk black metal. Åbo: Åbo Akademis förlag.

Saresma, Tuija (2009) Feministinen kulttuurintutkimus? Luentomateriaali: Naistutki-
muksen perusteet, Tampereen yliopisto, 8.12.2009.

Siltala, Juha (1994) *Miehen kunnia. Modernin miehen taistelu häpeää vastaan*. Helsinki: Otava.

Simonen, Jenni (2011) Hyväksytyä, haluttua ja hävettyä. Juomisen naiskuvat ja sukupuoli-järjestykset eri-ikäisten naisten kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka*, 76(5), 494–510.

Simonen, Jenni (2012a) Miehet ja alkoholi. Ikä, koulutustausta ja juomisen maskuliinisuus. *Yhteiskuntapolitiikka*, 77(4), 386–402.

Simonen, Jenni (2012b) Humala ja sukupuoli. Eri-ikäisten naisten ja miesten puhe humalasta ja juomisen kontrollista. *Janus*, 20(2), 111–130.

Simonen, Jenni & Törrönen, Jukka & Tigerstedt Christoffer (2012) Juomisen femininisydet eri-ikäisten suomalais- ja ruotsalaisnaisten kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka* 77(5), 510–524.

Sipilä, Jorma (1994) *Miestutkimus- säröjä hegemonisessa maskuliinisuudessa*. Teoksessa Jorma Sipilä & Arto Tiihonen (toim.) *Miestä rakennetaan- maskuliinisuuksia puretaan*. Tampere: Vastapaino, 17–36.

Skaffari, Lotta (2008) *Metsämökin tontusta Jerry Cottoniin: maskuliinisia parisuhdestrategioita 1970-luvun Finnhits-iskelmissä*. Teoksessa Kai Åberg & Lotta Skaffari (toim.) *Moniääninen mies. Maskuliinisuuden kulttuurinen rakentuminen musiikissa*. Jyväskylä: Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 95, Suomen etnomusikologisen seuran julkaisuja 17, 89–127.

Skeggs, Beverley (1993) *Theorizing Masculinity*. Teoksessa Pirjo Ahokas, Martti Lahti & Jukka Sihvonen (toim.) *Mieheyden tiellä. Maskuliinisuus ja kulttuuri*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto - Nykykulttuurin tutkimusyksikkö, julkaisu 39, 13–49.

Soilevuo Grønnerød, Jarna (2005) *Miesten kesken, naisen silmin*. Tutkijanaisen nais-tutkimuksia miesten välisistä suhteista. Joensuu: Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, N:o 77.

Soilevuo Grønnerød (2008) *Kriittinen miestutkimus, maskuliinisuus ja miehen kategoria: nuorten rokkarimiesten sukupuoli*. Teoksessa Kai Åberg & Lotta Skaffari (toim.)

Moniääninen mies. Maskuliinisuuden kulttuurinen rakentuminen musiikissa. Jyväskylä: Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 95, Suomen etnomusikologisen seuran julkaisuja 17, 15–53.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuolemansyyt vuonna 2011 (verkkopublication). Helsinki: Tilastokeskus, viitattu: 27.9.2013

Törrönen, Jukka (2005) Nuorten aikuisten humalakokemukset. Analyysi juomatapojen dynamiikasta ravintola- ja juomispäiväkirjoissa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 70(5), 488–506.

Törrönen, Jukka & Roumeliotis, Filip (2013) Juomisen maskuliinisuudet suomalais- ja ruotsalaisryhmien kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka*, 78(1), 35–49.

Walser, Robert (1993) *Running with the Devil. Power, Gender, and Madness in Heavy Metal Music*. Hanover: Wesleyan University Press.

Waris, Heikki (1932/ 1973) *Työläisyhteiskunnan syntyminen Helsingin Pitkänsillan pohjoispuolelle*. Helsinki: Weilin+Göös. 2.tarkistettu painos.

Webb, Jen (2009) *Understanding representation*. London: Sage.

Wilsnack, Richard W. & Wilsnack, Sharon C. (1997) Introduction. Teoksessa Richard W. Wilsnack & Sharon C. Wilsnack (eds.) *Gender and Alcohol. Individual and Social Perspectives*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers Center of Alcohol Studies, 1–16.

Liite 1: Tutkimuskirjallisuus

Ahola, Eija (1989) Happy hours. Uuden keskiluokan ravintolaelämää. Helsinki: Hanki ja jää.

Alasuutari, Pertti (1985) Pullon läpi näkyvä mies. Teoksessa Seppo Helminen ja Merja Hurri (toim.) *Miehen mallit*. Helsinki: Kirjayhtymä, 39–57.

Alasuutari, Pertti (1986) Työmiehen elämäntarina ja alkoholismi. Tutkimus alkoholismien suhteesta emokulttuuriin. *Sarja A tutkimuksia 9/1986*. Tampere: Tampereen yliopisto, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos.

Apo, Satu (2001) Viinan voima. Näkökulmia suomalaisten kansanomaiseen alkoholijatteluun ja – kulttuuriin. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Canaan, Joyce E. (1996) “One thing leads to another”: drinking, fighting and working-class masculinities. Teoksessa Máirtín Mac an Ghail (ed.) *Understanding Masculinities. Social and Cultural Arenas*. Buckingham: Open University Press, 114–125.

Campbell, Hugh (2000) The Glass Phallus: Pub(lic) Masculinity and Drinking in Rural New Zealand. *Rural Sociology*, 65(4), 562–581.

Capraro, Rocco L. (2000) Why College Men Drink: Alcohol, Adventure, And the Paradox of Masculinity. *Journal of American College Health*, 48, 307–315.

Demant, Jakob & Törrönen, Jukka (2011) Changing Drinking Styles in Denmark and Finland. Fragmentation of Male and Female Drinking among Young Adults. *Substance Use and Misuse*, 46(10), 1244–1255.

Dempster, Steve (2011) I drink, therefore I’m man: gender discourses, alcohol and the construction of British undergraduate masculinities. *Gender and Education*, 23(5), 635–653.

De Visser, Richard O. & Smith, Jonathan A. (2007) Alcohol consumption and masculine identity among young men. *Psychology and Health*, 22(5), 595–614.

Easthope, Anthony (1992) *What a man's gotta do: the masculine myth in popular culture*. New York: Routledge.

Eastman, Jason T. (2012) Rebel Manhood: The Hegemonic Masculinity of the Southern Rock Music Revival. *Journal of Contemporary Ethnography*, 41(2), 189–219.

Falk, Pasi & Sulkunen, Pekka (1980) Suomalainen humala valkokankaalla - suomalaisen miehen myyttinen fantasia. *Sosiologia*, 17(4), 257–270.

Feasey, Rebecca (2008) *Masculinity and Popular Television*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Gough, Brendan & Edwards, Gareth (1998) The beer talking: four lads, a carry out and the reproduction of masculinities. *The Sociological Review*, 3, 409–435.

Harnett, Robert & Thom, Betsy & Herring, Rachel & Kelly, Moira (2000) Alcohol in Transition: Toward a Model of Young Men's Drinking Styles. *Journal of Youth Studies*, 3(1), 61–77.

Helmerson Bengmark, Karin (2004) Gender roles, family and drinking: women at the crossroads of drinking culture. *Journal of family history*, 29(3), 293–307.

Hinote, Brian P. & Webber, Gretchen R. (2012) Drinking toward Manhood: Masculinity and Alcohol in the Former USSR. *Men and Masculinities*, 15(3), 292–310.

Kaminer, Debra & Dixon, John (1995) The reproduction of masculinity: a discourse analysis of men's drinking talk. *South African Journal of Psychology*, 25(2), 168–174.

Kortteinen, Matti & Elovainio, Marko (2003) Sivistyneesti humalassa – Suomalainen viinapää vuonna 2000. *Yhteiskuntapolitiikka*, 68(2), 121–130.

MacKinnon, Kenneth (2003) *Representing Men. Maleness and Masculinity in the Media*. London: Arnold.

Maunu, Antti (2011) *Leiskaa Steissillä, romanssi mökillä. Pääkaupunkiseudun ammattiin opiskelevien ja lukiolaisten juomisen sosiaaliset motiivit ja koetut haitat*. Pori: Elämäntapaliitto.

Maunu, Antti (2012) Ryyppäämällä ryhmäksi. Ehkäisevän päihdetyön karttalehtiä nuorten ja nuorten aikuisten juomiskulttuureihin. Pori: Ehyt ry. 2. uudistettu painos.

Maunu, Antti (2013) Hauskuus ja tylsyys, turva ja vaara. Nuorten juomisen ja arjen ambivalenssit. *Yhteiskuntapolitiikka*, 78(3), 272–286.

Maunu, Antti & Simonen, Jenni (2010) Miksi juodaan? Nuoret, humala ja sosiaalisuus. Teoksessa Pia Mäkelä, Heli Mustonen & Christoffer Tigerstedt (toim.) *Suomi juo. Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 85–98.

McKeithan, Seán S. (2012) Every Ounce a Man's Whiskey? Bourbon in the White Masculine South. *Southern Cultures*, Spring 2012, 5–20.

Mullen, Kenneth & Watson, Jonathan & Swift, Jan & Black, David (2007) Young men, masculinity and alcohol. *Drugs: education, prevention and policy*, 14(2), 151–165.

Murto, Lasse (1973) *Suomalaiset päihdeongelmalliset Kööpenhaminassa*. Tampere: Tampereen yliopiston Kansanterveystieteen laitos.

Murto, Lasse (1978) *Asunnottomien alkoholistien elinolosuhteet ja elämäntapa sekä yhteiskunnan toimenpiteet*. Helsinki: Alkoholitutkimussäätiö. Alkoholitutkimussäätiön julkaisuja n:o 30.

Mustonen, Heli & Mäkelä, Pia & Metso, Leena & Simpura, Jussi (2001) Muutokset suomalaisten juomatavoissa: toiveet ja todellisuus. *Yhteiskuntapolitiikka*, 66(3), 265–276.

Mäkelä, Pia & Tigerstedt, Christoffer & Mustonen, Heli (2010) Mikä on muuttunut? Teoksessa Pia Mäkelä, Heli Mustonen & Christoffer Tigerstedt (toim.) *Suomi juo. Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968–2008*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos, 281–294.

Norris, Jeanette & George, William H. & Davis, Kelly Cue & Martell, Joel & Leonesio, R.Jacob (1999) Alcohol and Hypermasculinity as Determinants of Men's Responses to Violent Pornography. *Journal of Interpersonal Violence*, 14(7), 683–700.

Paakkanen, Pirjo (1991) Juoppouden luokkakartta. Keskiluokkaisten ravintola-asiakkaiden alkoholinkäyttöä koskevat luokitukset. Helsinki: Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja n:o 184.

Paakkanen, Pirjo (1995) Naisten ja miesten alkoholimaailmojen lähentymien vuosina 1984–1992. Alkoholipolitiikka, 60(4), 225–230.

Partanen, Juha (1992) Herooinen juominen, myyttinen humala ja suomalainen viinapää. Alkoholipolitiikka, 57(6), 377–383.

Peralta, Robert L. (2007) College Alcohol Use and the Embodiment of Hegemonic Masculinity among European American Men. *Sex Roles*, 56, 741–756.

Peralta, Robert L. & Cruz, J. Michael (2006) Conferring Meaning onto Alcohol-Related Violence: An Analysis of Alcohol Use and Gender in a Sample of College Youth. *The Journal of Men's Studies*, 14(1), 109–125.

Peralta, Robert L. & Tuttle, Lori A. & Steele, Jennifer L. (2010) At the Intersection of Interpersonal Violence, Masculinity, and Alcohol Use: The Experiences of Heterosexual Male Perpetrators of Intimate Partner Violence. *Violence Against Women*, 16(4), 387–409.

Peltonen, Matti (1988) Viinapästä kolerakauhuun. Kirjoituksia sosiaalhistoriasta. Helsinki: Hanki ja jää.

Pyörälä, Eeva (1991) Nuorten aikuisten juomakulttuuri Suomessa ja Espanjassa. Helsinki: Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, Alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusjulkaisu n:o 183.

Raitasalo, Kirsimarja & Simonen, Jenni (2011) Alaikäiset juovat entistä vähemmän, mutta nuorten aikuisten juominen lisääntyy. *Yhteiskuntapolitiikka*, 76(1), 17–29.

Sankala, Jukka (2009) Toivottavasti ei tarttis enää ottaa – poikamiesten arjen orastava maskuliinisuus. Teoksessa Tarja Orjasniemi & Olli Tiuraniemi (toim.) *Rajua, rujoa ja raitista. Alkoholinkäyttöä Lapissa*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 87–102.

Simonen, Jenni (2011) Hyväksyttyä, haluttua ja hävettyä. Juomisen naiskuvat ja sukupuoliorganisatitiot eri-ikäisten naisten kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka*, 76(5), 494–510.

Simonen, Jenni (2012a) Miehet ja alkoholi. Ikä, koulutustausta ja juomisen maskulinitisuus. *Yhteiskuntapolitiikka*, 77(4), 386–402.

Simonen, Jenni (2012b) Humala ja sukupuoli. Eri-ikäisten naisten ja miesten puhe humalasta ja juomisen kontrollista. *Janus*, 20(2), 111–130.

Simonen, Jenni & Törrönen, Jukka & Tigerstedt Christoffer (2012) Juomisen femininitisyydet eri-ikäisten suomalais- ja ruotsalaisnaisten kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka* 77(5), 510–524.

Simpura, Jussi & Partanen, Juha (1985) Juomatavat muuttuvassa yhteiskunnassa. Teoksessa Jussi Simpura (toim.) Suomalaisen juomatavat. Haastattelututkimusten tuloksia vuosilta 1968, 1976 ja 1984. Helsinki: Gummerus. Alkoholitutkimussäätiön julkaisu n:o 34, 206–217.

Sulkunen, Pekka (1992) *The European New Middle Class: Individualism and Tribalism in Mass Society*. Aldershot: Avebury.

Sulkunen, Pekka & Alasuutari, Pertti & Nätkin, Ritva & Kinnunen, Merja (1985) *Lähiöravintola*. Helsinki: Otava.

Taipale, Ilkka (1982) *Asunnottomuus ja alkoholi. Sosiaalilääketieteellinen tutkimus Helsingistä vuosilta 1937–1977*. Helsinki: Alkoholitutkimussäätiö.

Tigerstedt, Christoffer & Törrönen, Jukka (2005) Muuttuvatko suomalaisten juomatavat? Kulttuurisen juomatavan jäljillä. *Sociologia*, 42(1), 35–49.

Tomsen, Stephen (1997) A Top Night. Social Protest, Masculinity and the Culture of Drinking Violence. *The British Journal of Criminology*, 37(1), 90–102.

Tourunen, Jouni (1993) *Juopon miehen ikääntyminen. Elämäntapa ja – tarina*. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan laitos. Lisensiaatintutkimus. (julkaisematon)

Törrönen, Jukka (2005) Nuorten aikuisten humalakokemukset. Analyysi juomatapojen dynamiikasta ravintola- ja juomispäiväkirjoissa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 70(5), 488–506.

Törrönen, Jukka & Maunu, Antti (2005) Kevyet irtiotot ja raskas sosiaalisuus. Alkoholi nuorten aikuisten ravintolailtaa kuvaavissa kertomuksissa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 70(3), 266–282.

Törrönen, Jukka & Maunu, Antti (2006) Pihvin pariin punaviini, raju ryyppäys risteilyllä. Juomistilanteiden lajityypit ja sukupuolisidonnainen säätely päiväkirjoissa. *Yhteiskuntapolitiikka*, 71(5), 499–514.

Törrönen, Jukka & Roumeliotis, Filip (2013) Juomisen maskuliinisuudet suomalais- ja ruotsalaisryhmien kuvaamina. *Yhteiskuntapolitiikka*, 78(1), 35–49.

Virtanen, Matti (1982) *Änkyrä, tuiske, huppeli. Muuttuva suomalainen humala*. Porvoo: WSOY.

Wilson, Amy E. & Calhoun, Karen S. & McNair, Lily D. (2002) Alcohol Consumption and Expectancies Among Sexually Coercive College Men. *Journal of Interpersonal Violence*, 17(11), 1145–1159.

Liite 2: Rytmihäiriön albumit

Todellisuuden mestari (2013)

1. Miten saatoinkaan vain tappaa miehen?
2. Viinan kyllästämä moottorisahaturma
3. Viinahampaat
4. Jäljet johtavat ryyppykämppään
5. Olen kännissä
6. Gambinaa vastaan
7. Todellisuuden mestari
8. ...ja loput luetaan Alibista
9. Syytän kaikkia!
10. Voitonmerkki
11. Antikristillinen vihan aika – blues

Julkaisu: Sakara Records, 3.5.2013

Surmantuoja (2010)

1. Intro: sekatyömiesten marssi
2. Muovipussi päähän ja ruumis suohon
3. Murha mielessä
4. Kristus ryyppää
5. Aaveenpää
6. Kaksi oli kännissä
7. Varastettujen viinojen kirous
8. Paluu raittiusleiriltä
9. Kalteva pinta, leveät raiteet
10. Tuonela vetää puoleensa
11. Koska Saatana sanoo niin
12. Kähinää krouvissa
13. Toiset on luotuja juopumaan

Julkaisu: Sakara Records, 12.5.2010

Sarvet, Sorkat, Salatieteet (2008)

1. Sataa Gambinaa
2. Laitapuolen hyökkääjä
3. Lähimmäistä lähietäisyydeltä
4. Jumalaton näytelmä
5. Lupa tappaa humalassa
6. Gambina O.D.
7. Siriuksen samurai
8. Sorkat heiluen Helvettiin
9. Tein henkirikoksen
10. Viina teettää

Julkaisu: Sakara Records, 27.2.2008

Seitsemän Surman Siunausliitto (2006)

1. Totalitääriiseen juoppohulluuteen
2. Pakko tappaa ihminen
3. Spurgurammi
4. Seppo (nimi muutettu)
5. Pyörillä kulkeva kuoleman enkeli
6. Seitsemän surman siunausliitto
7. Harvoin ihmistä tapetaan näin hartaisissa merkeissä
8. Kun hätävarjelu lakkaa
9. Tehty mikä tehty
10. Sarvet
11. Kohta joku kuolee
12. Viipyilevät katseet

Julkaisu: Sakara Records, 18.10.2006

Saatana on Herra (2005)

1. Tapoit – muuta et muista
2. Hyökkäys kuurojen kotiin
3. Saatana on herra
4. Ison G:n armoilla
5. Ei mitenkään
6. Olet surmannut miehen!
7. Tissit Gambinassa
8. Jos otan... niin tapan
9. (Nyt loppuu) purpatus
10. Yhdellä iskulla
11. Viimeisten päivien juoksuhaudat
12. Kun työmies lyö
13. Ei ruumis pane pahakseen
14. Surmatyön jälkeen

Julkaisu: If Society/ Trash and Burn/ Rönötönttö, 14.2.2005.

Uudelleen julkaisu: Sakara Records, 21.2.2007.

Surman Siipien Havinaa (1991)

1. Nyt ei leikitä... nyt tapetaan
2. Homman nimi oli kuolema
3. Miestä väkevämpi
4. Tapettu on!
5. Juopuneet joutomiehet
6. 5 surmaa ja 2 tappoa
7. Raaka ja tolkuton verityö
8. Perjantaina juostiin
9. Nuori eläkeläinen
10. Tasavallan partasuut
11. Työtön
12. Ihmisiä kuolee
13. Surmavirsi

14. Mitä välii nimestä... kunhan dokaa vitusti

15. Programa de gobierno

Julkaisu: Spinefarm Records, 1991.

Uudelleenjulkaisu: Spinefarm Records, 2011.